

BOP
sh 422

ÖZEL GÜNLERDE OKUNAN PERAŞALAR

- 1-2 במדבר כח א וידבר יהוה אל-משה לאמר: ב צו את-בני ישראל ואמרת אליהם את-קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו: ג ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליהוה כבשים בני-שנה תמימם שנים ליום עלה תמיד: ד את-הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים: ה ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה בשמן כתיב רביעת ההין: ו עלת תמיד העשה בהר סיני לריח ניחח אשה ליהוה: ז ונסכו רביעת ההין לכבש האחד בקדש הסך נסך שער ליהוה: ח ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר ונסכו תעשה אשה ריח ניחח ליהוה: ט וביום השבת שני-כבשים בני-שנה תמימם ושני עשונים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו: י עלת שבת בשבתו על-עלת התמיד ונסכה: יא ובראשי חדשיכם תקריבו עלה ליהוה פלים בני-בקר שנים ואיל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימם: יב ושלשה עשונים סלת מנחה בלולה בשמן לפר האחד ושני עשונים סלת מנחה בלולה בשמן לאיל האחד: יג ועשרן עשורן סלת מנחה בלולה בשמן לכבש האחד עלה ריח ניחח אשה ליהוה: יד ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין לכבש יין זאת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה: טו ושעיר עזים אחד לחטאת ליהוה על-עלת התמיד יעשה ונסכו:

Roş Hodeş Peraşası

Bamidbar 28:1-15

28

¹ Tanrı Moşe'ye konuşup şöyle dedi: ² "Bene-Yisrael'e talimat ver ve onlara şunları söyle: Memnuniyetle kabul edeceğim Yakılan-Korbanım'ı belirlenmiş zamanında getirmeye özen gösterin.

³ Onlara söyle: Tanrı için getirmeniz gereken yakılan-korban şudur: Daimi *Ola-korbanı* olarak, her gün birer yaşında kusursuz iki [erkek] kuzu. ⁴ Bir kuzuyu sabahleyin, ikinci kuzuyu da akşama doğru yap. ⁵ Ayrıca *Minha* olarak, 1/4 in elle ezilmiş zeytin yağıyla yoğrulmuş 1/10 *efa* en iyi un [getir].

⁶ Daimi *Ola-korbanı*, Sinay Dağı'nda Tanrı'nın memnuniyetle kabul edeceği şekilde yapılmış olan yakılan-korban [ile aynıdır]. ⁷ [Bu korbanın] *Nesehi*, bir kuzu için 1/4 in [saraptır. Bu] sert içkiyle Tanrı için yapılan *Neseh'i*, Kutsal'da [Mizbeah'ta] dök.

⁸ İkinci kuzuyu da akşama doğru yap. [Bu kuzuyu] Sabahki *Minha* ve *Neseh'in* aynısı-yla yapacaksın [ve bu,] Tanrı'nın memnuniyetle kabul edeceği bir yakılan-korban [olacak].

Şabat günü buradan başlanır.

⁹ Şabat gününde; [yukarıdakine ek olarak] birer yaşında iki kusursuz [erkek] kuzu; *Minha* olarak, yağla yoğrulmuş 2/10 [efa] en iyi un ve *Nesehini* [getir]. ¹⁰ Her Şabat'ın *Ola-korbanı*, [sadece] ait olduğu Şabat'ta, Daimi *Ola-korbanı* ve *Nesehi'ne* ek olarak [getirilecektir].

¹¹ Roş-Hodeş'lerinizde, Tanrı için *Ola-korbanı* olarak iki genç boğa, bir koç ve birer yaşında yedi kusursuz [erkek] kuzu getireceksiniz. ¹² [Ayrıca] Her boğa için *Minha* olarak, yağla yoğrulmuş 3/10 [efa] en iyi un, tek koç için *Minha* olarak, yağla yoğrulmuş 2/10 [efa] en iyi un, ¹³ her kuzu için *Minha* olarak, yağla yoğrulmuş 1/10'ar [efa] en iyi un [getirilecek. Bunlarla] Tanrı'nın memnuniyetle kabul edeceği bir yakılan-*Ola-korbanı* [yapılacak].

¹⁴ *Nesehleri* ise, boğa başına 1/2 in, koç için 1/3 in, kuzu başına da 1/4 in şarap olacaktır. Yılın ayları için, her ayın *Ola-korbanı* budur [ve sadece] ait olduğu ayda [getirilecektir].

¹⁵ Ayrıca Tanrı'ya *Hatat-korbanı* olarak bir de teke [getirilecektir. Tüm bunlar] Daimi *Ola-korbanı* ve *Nesehi'ne* ek olarak [yapılacaktır].

1 במדבר ז א וַיְהִי בַיּוֹם כָּלֹת מִשָּׁה לְהִקִּים אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח
 אֹתוֹ וַיִּקְדָּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו
 2 וַיִּמְשְׁחֵם וַיִּקְדָּשׁ אֹתָם: ב וַיִּקְרִיבוּ נָשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל רֹאשֵׁי בֵּית
 אֲבוֹתָם הֵם נָשִׂאֵי הַמִּטָּה הֵם הָעֹמְדִים עַל־הַפְּקָדִים:
 3 ג וַיָּבִיאוּ אֶת־קֶרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלֹת צֹב וּשְׁנֵי־עֶשֶׂר
 בָּקָר עֶגְלָה עַל־שְׁנֵי הַנָּשָׂאִים וְשֹׁר לְאֶחָד וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם
 4-5 ד לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן: ו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: ה קַח מֵאֹתָם
 וְהָיוּ לְעֹבֵד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְנִתְּתָה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם
 6 אִישׁ כִּפִּי עֲבֹדָתוֹ: ו וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֶגְלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן
 7 אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם: ז אֵת | שְׁתֵּי הָעֶגְלֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר
 8 נָתַן לִבְנֵי גִרְשׁוֹן כִּפִּי עֲבֹדָתָם: ח וְאֵת | אַרְבַּע הָעֶגְלֹת וְאֵת
 שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי מְרָרִי כִּפִּי עֲבֹדָתָם בִּיד אִיתָמָר
 9 בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: ט וְלִבְנֵי קָהָת לֹא נָתַן כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ
 10 עֲלֵהֶם בַּכֹּתֶף יִשָּׂאוּ: י וַיִּקְרִיבוּ הַנָּשָׂאִים אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ
 בַּיּוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ הַנָּשָׂאִים אֶת־קֶרְבָּנָם לִפְנֵי
 11 הַמִּזְבֵּחַ: יא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא
 אֶחָד לַיּוֹם יִקְרִיבוּ אֶת־קֶרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ: ס
 12 יב וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קֶרְבָּנוֹ נְחֹשֶׁן
 13 בֶּן־עַמִּינָדָב לְמִטָּה יְחֻדָּה: יג וְקֶרְבָּנוֹ קֶעֱרֶת־כֶּסֶף אַחַת
 שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 14 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן לְמִנְחָה: יד כֶּף
 15 אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת: טו פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל
 אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה:

Hanuka Peraşası

Bamidbar 7:1 – 8:4

Hanuka'nın ilk günü

7

¹ Moşe'nin *Mişkan*'ı kurmayı; onu, tüm eşyalarını, [ayrıca] *Mizbeah*'ı ve tüm takımlarını [kurmayı,] meshetmeyi ve takdis etmeyi bitirdiği günde, [Moşe] onları meshederek takdis etti.

² Yisrael'in liderleri – kendi babaevlerinin başları – öne çıktılar. Onlar kabilelerin liderleriydiler ve nüfus sayımını onlar yönetmişlerdi.

³ Sunularını Tanrı'nın önüne getirdiler: Her iki lider başına bir araba, kişi başı da birer sığır olmak üzere, 6 [tane] üstü kapalı yük arabası ve 12 sığır. Onları *Mişkan*'ın önünde sundular.

⁴ Tanrı Moşe'ye şunları söyledi:

⁵ “[Getirdiklerini] Onlardan al ve [bunlar,] *Oel Moed* hizmetinin yerine getirilmesinde kullanılsınlar. Onları, her [Levi ailesinin] işine uygun olarak Leviler'e ver”.

⁶ Moşe arabaları ve sığırları alarak onları Leviler'e verdi.

⁷ İki araba ve dört sığırı işlerine uygun olarak Gereşon-oğullarına verdi.

⁸ Dört araba ve sekiz sığırı da işlerine uygun olarak Merari-oğullarına verdi. [Her iki aile] Koen Aaron'un oğlu İtamar'ın yönetiminde [olacaktı].

⁹ Keat-oğullarına ise [araba ve sığır] vermedi, çünkü kutsal [eşyalar ile ilgili] işin sorumluluğu onlara aitti ve [bunları] omuzda taşıyacaktı.

¹⁰ Liderler, *Mizbeah*'ın açılış sunusunu, onun meshedildiği günde getirdiler. Liderler bu sunularını *Mizbeah*'ın önüne yerleştirdiler.

¹¹ [Fakat] Tanrı Moşe'ye “*Mizbeah*'ın açılış vesilesiyle, her gün sadece bir lider sunusunu getirsin” dedi.

¹² İlk gün sunusunu getiren, Yeuda kabilesinden Nahşon ben Aminadav'dı.

¹³ Sunusu ise [şunlardan oluşuyordu]:

Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

¹⁴ tütsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

¹⁵ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

- טז שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד 16
- לְחֻטָּאת: יז וּלְזִבְחַ הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים 17
- חֲמִשָּׁה כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבֵּן נִחְשׁוֹן
- בֶּן־עַמִּינָדָב: פ יח בְּיוֹם הַשְּׁנִי הַקָּרִיב נִתְּנָאֵל בֶּן־צוּעָר 18
- נָשִׂיא יִשְׁשָׁכָר: יט הַקָּרֵב אֶת־קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת 19
- שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בִּשְׁקָל
- הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מִלֵּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן לְמִנְחָה: כ כֶּף 20
- אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מִלֵּאָה קִטְרֶת: כא פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל 21
- אֶחָד כִּבְש־אֶחָד בֶּן־שָׁנָה לְעֹלָה: כב שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד 22
- לְחֻטָּאת: כג וּלְזִבְחַ הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים 23
- חֲמִשָּׁה כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבֵּן נִתְּנָאֵל בֶּן־צוּעָר:
- כד בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֹן אֱלִיאָב בֶּן־חִלּוֹ: 24
- כה קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק 25
- אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בִּשְׁקָל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מִלֵּאִים סֵלֶת
- בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן לְמִנְחָה: כו כֶּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מִלֵּאָה 26
- קִטְרֶת: כז פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כִּבְש־אֶחָד בֶּן־שָׁנָה 27
- לְעֹלָה: כח שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: כט וּלְזִבְחַ הַשְּׁלָמִים 28-29
- בֶּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
- חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבֵּן אֱלִיאָב בֶּן־חִלּוֹ: פ י בְּיוֹם הָרְבִיעִי 30
- נָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שָׁדִיאוֹר: 31
- קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
- שִׁבְעִים שֶׁקֶל בִּשְׁקָל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מִלֵּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה
- בִּשְׁמֵן לְמִנְחָה:

¹⁶ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

¹⁷ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Nahşon ben Aminadav'ın sunusu budur.

Hanuka'nın ikinci günü

¹⁸ İkinci gün, [sunusunu] Yisahar [kabilesi] lideri Netanel ben Tsuar getirdi.

¹⁹ Sunusunu getirdi: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

²⁰ tütsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

²¹ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

²² *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

²³ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Netanel ben Tsuar'ın sunusu budur.

Hanuka'nın üçüncü günü

²⁴ Üçüncü gün, Zevulun kabilesi lideri Eliav ben Helon.

²⁵ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

²⁶ tütsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

²⁷ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

²⁸ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

²⁹ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Eliav ben Helon'un sunusu budur.

Hanuka'nın dördüncü günü

³⁰ Dördüncü gün, Reuven kabilesi lideri Elitsur ben Şedeur.

³¹ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

- 32-33 כֹּה אַחַת עֲשֶׂה זֶהָ מִלֵּאָה קְטָנָה: זֶה פֶּרֶךְ
אֶחָד בֶּן-בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה:
- 34-35 זֶה שְׂעִיר-עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאָתָהּ: זֶה וּלְזִבְחֵהּ הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם
אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה
36 קָרְבֵּן אֱלִיצוֹר בֶּן-שָׂדִיאוֹר: פֶּ בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי נִשְׂאִי
37 לְבָנִי שִׁמְעוֹן שְׁלֵמִיאל בֶּן-צוּרִישָׁדָי: זֶה קָרְבָּנוֹ קֶעֱרַת-כֶּסֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מִלֵּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן לְמִנְחָה:
- 38-39 כֹּה אַחַת עֲשֶׂה זֶהָ מִלֵּאָה קְטָנָה: זֶה פֶּרֶךְ אֶחָד בֶּן-בָּקָר
40 אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: מִ שְׂעִיר-עִזִּים אֶחָד
41 לְחֹטְאָתָהּ: מֵא וּלְזִבְחֵהּ הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבֵּן שְׁלֵמִיאל
42 בֶּן-צוּרִישָׁדָי: פֶּ שְׁשִׁי מִבַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי נִשְׂאִי לְבָנִי גֹד
43 אֱלִיסָף בֶּן-דְּעוּאֵל: מֵג קָרְבָּנוֹ קֶעֱרַת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
44 שְׁנֵיהֶם | מִלֵּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן לְמִנְחָה: מִד כֹּה אַחַת
45 עֲשֶׂה זֶהָ מִלֵּאָה קְטָנָה: מֵה פֶּרֶךְ אֶחָד בֶּן-בָּקָר אֵיל אֶחָד
46 כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: מִו שְׂעִיר-עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאָתָהּ:
47 מִז וּלְזִבְחֵהּ הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה
כֶּבֶשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבֵּן אֱלִיסָף בֶּן-דְּעוּאֵל: פֶּ

³² tütsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,
³³ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,
³⁴ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,
³⁵ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu.
 Elitsur ben Şedeur'un sunusu budur.

Hanuka'nın beşinci günü

³⁶ Beşinci gün, Şimon kabilesi lideri Şelumiel ben Tsurışaday.
³⁷ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),
³⁸ tütsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,
³⁹ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,
⁴⁰ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,
⁴¹ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu.
 Şelumiel ben Tsurışaday'ın sunusu budur.

Hanuka'nın altıncı günü

⁴² Altıncı gün, Gad kabilesi lideri Elyasaf ben Deuel.
⁴³ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),
⁴⁴ tütsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,
⁴⁵ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,
⁴⁶ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,
⁴⁷ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu.
 Elyasaf ben Deuel'in sunusu budur.

- 48 מח ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן-עמיהוד:
 49 מט קרבנו קצרת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק
 אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת
 50 בלולה בשמן למנחה: נ כף אחת עשרה זרה מלאה קטרת:
 51 נא פר אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד בן-שנתו לעלה:
 52-53 נב שעיר-עזים אחד לחטאת: נג ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה חמשה זה
 54 קרבן אלישמע בן-עמיהוד: פ נד ביום השמיני נשיא
 55 לבני מנשה גמליאל בן-פדהצור: נה קרבנו קצרת-כסף
 אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
 56-57 נו כף אחת עשרה זרה מלאה קטרת: נז פר אחד בן-בקר
 58 איל אחד כבש-אחד בן-שנתו לעלה: נח שעיר-עזים אחד
 59 לחטאת: נט ולזבח השלמים בקר שנים אילים חמשה
 עתדים חמשה כבשים בני-שנה חמשה זה קרבן גמליאל
 60 בן-פדהצור: פ ס ביום התשיעי נשיא לבני בנימן
 61 אבירן בן-גדעני: סא קרבנו קצרת-כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם
 62 | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: סב כף אחת עשרה
 63 זרה מלאה קטרת: סג פר אחד בן-בקר איל אחד
 64 כבש-אחד בן-שנתו לעלה: סד שעיר-עזים אחד לחטאת:
 65 סה ולזבח השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה
 כבשים בני-שנה חמשה זה קרבן אבירן בן-גדעני: פ

Hanuka'nın yedinci günü

⁴⁸ Yedinci gün, Efrayim kabilesi lideri Elişama ben Amiud.

⁴⁹ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

⁵⁰ tütüsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

⁵¹ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

⁵² *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

⁵³ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Elişama ben Amiud'un sunusu budur.

Hanuka'nın sekizinci günü

⁵⁴ Sekizinci gün, Menşe kabilesi lideri Gamliel ben Pedatsur.

⁵⁵ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

⁵⁶ tütüsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

⁵⁷ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

⁵⁸ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

⁵⁹ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Gamliel ben Pedatsur'un sunusu budur.

⁶⁰ Dokuzuncu gün, Binyamin kabilesi lideri Avidan ben Gidoni.

⁶¹ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

⁶² tütüsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

⁶³ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

⁶⁴ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

⁶⁵ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Avidan ben Gidoni'nin sunusu budur.

- 66 מו ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן-עמישדי:
 67 מז קרבנו קצרת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק
 אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת
 68 בלולה בשמן למנחה: סח כף אחת עשרה זהב מלאה
 69 קטרת: טז פר אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד בן-שנתו
 70-71 לעלה: ע שעיר-עזים אחד לחטאת: עז ולזבח השלמים
 בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
 חמשה זה קרבן אחיעזר בן-עמישדי: פ
 72 עב ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעיאל
 73 בן-עכרון: עג קרבנו קצרת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה
 מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם |
 74 מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: עד כף אחת עשרה זהב
 75 מלאה קטרת: עה פר אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד
 76-77 בן-שנתו לעלה: עז שעיר-עזים אחד לחטאת: עז ולזבח
 השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים
 78 בני-שנה חמשה זה קרבן פגעיאל בן-עכרון: פ עה ביום
 שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי אחירע בן-עינו:
 79 עט קרבנו קצרת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק
 אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת
 80 בלולה בשמן למנחה: פ כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
 81 פז פר אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד בן-שנתו לעלה:
 82 פב שעיר-עזים אחד לחטאת:

⁶⁶ Onuncu gün, Dan kabilesi lideri Ahiezer ben Amişaday.

⁶⁷ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

⁶⁸ tütüsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

⁶⁹ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

⁷⁰ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

⁷¹ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Ahiezer ben Amişaday'ın sunusu budur.

⁷² Onbirinci gün, Aşer kabilesi lideri Pagiel ben Ohran.

⁷³ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

⁷⁴ tütüsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

⁷⁵ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

⁷⁶ *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

⁷⁷ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Pagiel ben Ohran'ın sunusu budur.

⁷⁸ Onikinci gün, Naftali kabilesi lideri Ahira ben Enan.

⁷⁹ Sunusu [şunlardan oluşuyordu]: Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 130 *şekel* ağırlığında bir gümüş tepsi ve 70 *şekel* [ağırlığında] gümüş bir çanak (her ikisi de, *Minha* olarak zeytinyağıyla yoğurulmuş en iyi unla doluydu),

⁸⁰ tütüsü ile dolu 10 [gümüş *şekel* ağırlığında] altın bir kepçe,

⁸¹ *Ola-korbanı* olarak bir genç boğa, bir koç, bir yaşında bir [erkek] kuzu,

⁸² *Hatat-korbanı* olarak bir teke,

פג וּלְזִבְחַת הַשְּׁלָמִים בֶּקֶר שְׁנֵי־

אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרְבַּן אַחִירָע בֶּן־עֵינָן: פד זֹאת | חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם

הַמָּשָׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל קֶעֱרַת כֶּסֶף שְׁתֵּים עָשָׂרָה

מִזְרָק־כֶּסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עָשָׂרָה: פה שְׁלֹשִׁים

וּמֵאָה הַקֶּעֱרָה הָאֶחָת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד כָּל כֶּסֶף

הַכֵּלִים אֲלָפִים וָאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: פו כַּפּוֹת זָהָב

שְׁתֵּים־עָשָׂרָה מִלֵּאת קִטְרֹת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה חֲכָף בְּשֶׁקֶל

הַקֹּדֶשׁ כָּל־זָהָב הַכַּפּוֹת עֲשָׂרִים וּמֵאָה: פז כָּל־הַבָּקָר

לְעֹלָה שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים אֵילִם שְׁנַיִם־עָשָׂר כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה

שְׁנַיִם עָשָׂר וּמִנְחָתָם וּשְׁעִירֵי עִזִּים שְׁנַיִם עָשָׂר לַחֲטָאֹת:

פח וְכָל בֶּקֶר | זִבְחַת הַשְּׁלָמִים עֲשָׂרִים וָאַרְבַּעֶה פָּרִים אֵילִם

שְׁשִׁים עֶתְדִים שְׁשִׁים כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁשִׁים זֹאת חֲנֻכַּת

הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הַמָּשָׁח אֹתוֹ: פט וּבִבְלֹא מִשָּׁה אֶל־אֶהֱל מוֹעֵד

לְדַבֵּר אֹתוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹוֹ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר

עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִּים וַיְדַבֵּר אֱלֹוֹ:

1-2 בַּמִּדְבָּר ח א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: ב דַּבֵּר

אֶל־אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהִעָלֶתְךָ אֶת־הַנֹּרֹת אֶל־מֹוֹל פְּנֵי

3 הַמִּנּוֹחַ יֵאָדְרוּ שִׁבְעַת הַנֹּרוֹת: ג וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל־מֹוֹל פְּנֵי

4 הַמִּנּוֹחַ הִעָלָה נִרְתִּיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ד וְזֶה

מַעֲשֵׂה הַמִּנְחָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יִרְכָּה עַד־פֶּרֶחָה מִקְשָׁה הוּא

כַּמֶּרְאֶה אֲשֶׁר הִרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמִּנְחָה:

⁸³ *Şelamim-korbanı* olarak da iki sığır, beş koç, beş teke, birer yaşında beş [erkek] kuzu. Ahira ben Enan'ın sunusu budur.

⁸⁴ [*Mizbeah*'ın] meshedildiği günde, Yisrael'in liderleri tarafından getirilen, *Mizbeah*'ın açılış sunusu budur:

12 gümüş tepsi, 12 gümüş çanak, 12 altın kepçe.

⁸⁵ Her bir tepsi 130 ve her bir çanak 70 [*şekel*] gümüş[ten yapılmıştı. Böylece] Takımların tüm gümüşü, Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 2400 [*şekeldi*].

⁸⁶ Tütsü ile dolu olan 12 altın kepçenin her biri, Kutsiyet [konularındaki] *şekel* standardına göre 10'ar [gümüş *şekle* eşit ağırlıktaydı. Böylece] Kepçelerin tüm altını 120 [gümüş *şekel*inkine denk ağırlıktaydı].

⁸⁷ *Ola-korbanı* olarak [getirilen] tüm hayvanlar [şunlardı: Hepsi] *Minhal*arı ile [birlikte olmak üzere] 12 boğa, 12 koç, birer yaşında 12 [erkek] kuzu. *Hatat-korbanı* olarak da 12 teke.

⁸⁸ *Şelamim-korbanı* olarak [getirilen] tüm hayvanlar [şunlardı]: 24 boğa, 60 koç, 60 teke, birer yaşında 60 [erkek] kuzu.

Mizbeah'ın, meshedildikten sonra [getirilen] açılış sunusu budur.

⁸⁹ Moşe Onunla [*Tanrı*'yla] konuşmak için *Oel Moed*'e geldiğinde, Tanıklık Sandığı'nın üzerindeki *Kaporet*'in üstünden, iki *Keruvim*'in arasından kendisine konuşan Ses'i duyardı. [*Tanrı*] Ona [bu şekilde] konuşurdu.

8

¹ Tanrı Moşe'ye konuşarak şunları söyledi:

² "Aaron'a konuş ve ona 'Kandilleri yaktığın zaman, [bunu] yedi kandil *Menora*'ya doğru ışık verecek [şekilde yap]' de".

³ Aaron öyle yaptı; Tanrı'nın Moşe'ye emretmiş olduğu gibi, [*Menora*'nın] kandillerini, [ışıkları] *Menora*'ya doğru [olacak şekilde] yaktı.

⁴ *Menora* yekpare altından [oyularak] yapılmıştı; tabanından çiçeğine kadar yekpareydi. Tanrı'nın Moşe'ye gösterdiği görüntüye uygun olarak – [*Betsalel*] *Menora*'yı işte tam olarak böyle yapmıştı.

11 יֵא וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת־פָּנָיו יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לְמַה יְהוָה יִחְרָה
 אַפֶּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח גָּדוֹל וּבִיד
 12 חֲזָקָה: יב לְמַה יֹּאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג
 אֹתָם בַּהָרִים וּלְכַלֵּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה שׁוּב מִחֲרוֹן אַפֶּךָ
 13 וְהִנָּחָם עַל־הַרְעָה לַעֲמֹךָ: יג זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל
 עַבְדְּךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וּתְדַבֵּר אֱלֹהִים אַרְבֶּה
 אֶת־זֶרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־הָאָרֶץ הִזְאתָ אֲשֶׁר אִמְרָתִי
 14 אָתָּן לְזֶרְעֲכֶם וְנִחְלוּ לְעַלְמִי: יד וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל־הַרְעָה אֲשֶׁר
 דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לַעֲמוֹ: פ

1 **לד** א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פֶּסֶל־לָךְ שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים
 כְּרָאשֵׁנִים וְכַתְּבָתִּי עַל־הַלַּחַת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ
 2 עַל־הַלַּחַת הַרְאשֵׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: ב וְהָיָה נֶכּוֹן לְבַקֵּר
 וְעֹלִית בְּבִקְרֵי אֶל־הָרִי סִינִי וְנִצַּבְתָּ לִּי שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר:
 3 ג וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֶל־יָרֵא בְּכָל־הָהָר
 4 גַּם־הַצֹּאן וְהַבֶּקֶר אֶל־יָרְעוּ אֶל־מֹול הָהָר הַהוּא: ד וַיִּפְּסֵל
 שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים כְּרָאשֵׁנִים וַיִּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בְּבִקְרֵי וַיַּעַל
 אֶל־הָרִי סִינִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת
 5 אֲבָנִים: ה וַיֵּרֶד יְהוָה בָּעָנָן וַיִּתְּיָצֵב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם
 6 יְהוָה: ו וַיַּעֲבֹר יְהוָה | עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה | יְהוָה אֵל
 7 רַחוּם וְחַנוּן אַרְךָ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: ז נֶצֶךְ חֶסֶד
 לְאַלְפִים נִשָּׂא עוֹן וּפָשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקָּה לֹא יִנָּקֶה פֶקֶד | עוֹן
 אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בָּנִי בָנִים עַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־רִבְעִים:
 8 ח וַיִּמָּהֲרֵר מֹשֶׁה וַיִּקְדֵּךְ אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה:

Taanit Peraşası

Asara BeTevet günü, bu peraşa okunur.

Şemot 32:11-14 / 34:1-10

32

¹¹ Moşe, Tanrısı Aşem'in önünde yalvarmaya başladı: "Ey Aşem!" dedi. "Mısır Ülkesi'nden büyük bir kuvvetle ve güç gösterisiyle çıkardığın Halkın'a karşı neden öfken alevlensin?"

¹² Neden Mısır '[Tanrı] Onları kötü niyetle – onları dağlarda öldürmek ve yeryüzü üzerinden yok etmek için çıkardı' diyebilsin? Öfkeni geri çek ve Halkın'a yönelik kötülükten vazgeç.

¹³ "Kulların Avraam, Yitshak ve Yisrael'i hatırla. Onlara Kendi üzerine yemin etmiş ve onlara 'Soyunuzu gökyüzünün yıldızları kadar çoğaltacak, söz verdiğim tüm bu ülkeyi soyunuza vereceğim ve [onu] sonsuza dek miras edinecekler' demiştin".

¹⁴ [Böylece] Tanrı, Halkı'na yapacağını söylediği kötülükten Kendini alıyordu.

34

¹ Tanrı Moşe'ye "Kendine ilkleri gibi iki taş levha yont" dedi. "Bu levhaların üzerine, kırmış olduğun ilk levhalarda olan sözleri yazacağım.

² Sabaha hazır ol; sabahleyin Sinay Dağı'na çık ve orada, dağın tepesinde Önüm'de hazır dur.

³ Seninle başka kimse çıkmayacak ve dağın bütününde kimse görülmeyecek. Davar ve sığırlar bile o dağın yakınında otlamayacak".

⁴ [Moşe] İlkleri gibi iki taş levha yonttu. Moşe sabahleyin erken kalktı ve Tanrı'nın ona emrettiği gibi Sinay Dağı'na çıktı. Bu iki taş levhayı da elinde götürdü.

⁵ Tanrı bir bulutla açığa çıktı ve orada onunla durdu. [Moşe] "Aşem" İsmi'yle seslendi.

⁶ Tanrı [Moşe'nin] önünden geçti ve ilan etti: "Aşem; Aşem; Sonsuz Güç, Merhametli ve Lütufkar, Öfkesini Geciktiren, Şefkat ve Doğruluk'ta Bol,

⁷ Şefkat hareketlerini binlerce [nesil] için Muhafaza Eden; Günahı, İsyanı ve Hatayı Affeden ve Temizleyen. [Fakat Tanrı, Teşuva yapmayanları] Temizlemez; babaların günahlarını, çocuklar ve torunlar, üçüncü ve dördüncü nesiller için hatırdan tutar".

⁸ Moşe aceleyle diz kırıp yere kapandı

ט וַיֹּאמֶר אִם־נָא

9

מִצָּאתִי חַן בְּעֵינַיִךְ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבָּנוּ כִּי
עַם־קָשָׁה־עָרָךְ הוּא וְסִלַּחַת לַעֲוֹנָנוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וּנְחַלְתָּנוּ:
י וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹרֶת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמֶּךָ אֲעֲשֶׂה

10

נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאִהָ
כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אֵתָהּ בְּקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֶׂה יְהוָה כִּי־נִוְרָא הוּא
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ:

⁹ ve “Lütfen; eğer Efendim’in gözünde beğeni bulduysam, Tanrı lütfen aramızda yürüsün. Bu belki dikkafalı bir halktır; fakat günahlarımızı ve hatalarımızı affet; bizi Kendine al”.

¹⁰ [Tanrı] “İşte! [İstediğin] Antlaşmayı yapıyorum:” dedi. “Dünyanın hiçbir yerinde, ulusların hiçbirisi için [hiçbir zaman] varolmamış ayrıcalıkları senin halkının bütünü için yapacağım. Ve senin de içinde bulunduğun bu halkın tümü, Benim – Tanrı’nın – senin uğruna yapacaklarımın ne kadar heybetli olduğunu göreceksin”.

BOP
sh 442

AFTARALAR

Aftara okumadan önce:

Baruh Ata A-do-nay, E-loenu Meleh AOlam, Aşer Bahar BiNviim Tovim VeRatsa BeDivreem ANeemarim BeEmet; Baruh Ata A-do-nay, ABoher BaTora, UVMoşe Avdo, UVYisrael Amo, UviNviee AEmet VaTSedek.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
בָּחַר בְּנָבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְּרֵיהֶם
הַנְּאֻמִּים בְּאַמֶּת, בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַבוֹחֵר
בַּתּוֹרָה וּבַמִּשָּׁה עֲבָדוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ, וּבְנָבִיאֵי
הָאֱמֶת וְצִדִּיק.
(קהל - אָמֵן)

İyi peygamberler seçen ve onların doğrulukla söylenen sözlerinden memnuniyet duyan Evrenin Kralı, Sen, Tanırımız; Mübareksin; Tora'yı, Kulu Moşe'yi, Halkı Yisrael'i ve gerçek ve dürüst peygamberleri seçen Evrenin Kralı, Sen, Tanırımız; Mübareksin.

Aftara okuduktan sonra:

Baruh Ata A-do-nay, E-loenu Meleh AOlam, Tsur Kol AOlamim, TSadik BeHol ADorot, AE-l Aneeman AOmer VeOse, AMdaber UMKayem, ŞeKol Devarav Emet VaTSedek. Neeman Ata U A-do-nay E-loenu, VeNeemanim Devareha, VeDavar Ehad MiDevareha Ahor Lo Yaşuv Rekam, Ki E-l Meleh Neeman VeRahman Ata. Baruh Ata A-do-nay, AE-l ANeeman BeHol Devarav.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוֹר
כָּל הָעוֹלָמִים, צָדִיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת,
הָאֵל הַנְּאֻמָּן הָאוֹמֵר וְעֹשֶׂה, הַמְּדַבֵּר וּמַקְנִים,
שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וְצִדִּיק. נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ, וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדַבֵּר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ
אַחֵר לֹא יֵשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן
(וְרַחֲמָן) אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הָאֵל הַנְּאֻמָּן
בְּכָל דְּבָרָיו.
(קהל - אָמֵן)

Tüm dünyaların Kayası, her nesilde Dürüst, Güvenilir Tanrı, Söyleyen ve Yapan, Konuşan ve [söylediklerini] Yerine Getiren, tüm Sözleri gerçek ve dürüst Olan, Evrenin Kralı, Sen, Tanırımız; Mübareksin. Güvenilirsin Sen ey Tanırımız, Sözlerin de güvenilirlerdir. Tek bir sözün bile yerine getirilmemiş ve geri alınmış değildir; çünkü Sen Tanrı, Güvenilir ve Mehametli Kral'sın. Tüm Sözleri'yle Güvenilir Olan Sen, Tanırımız; Mübareksin.

Rahem Al TSiyon Ki İ Bet Hayenu, VeLaaluvat Nefes Toşia BiMera VeYamenu. Baruh Ata A-do-nay, Mesameah TSiyon BeVanea.

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ, וְלַעֲלֹבֶת
נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה, מִשְׁמַח צִיּוֹן בְּבִנְיָהּ.
(קהל - אָמֵן)

Samehenu A-do-nay E-loenu BeEliyau ANavi Avdeha, UVMalhut Bet David Meşheha, BiMera Yavo VeYagel Libenu. Al Kiso Lo Yeşev Zar, VeLo Yinhalu Od Aherim Et Kevodo, Ki VeŞem Kodşeha Nişbata Lo, Şelo Yihbe Nero Leolam Vaed. Baruh Ata A-do-nay, Magen David.

שִׂמְחֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְהֵינוּ הַנְּבִיאַ עֲבָדֶךָ,
וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ, בְּמַהֲרָה
יָבֵא וְיִגַּל לָבִנוּ, עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ
עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ, כִּי בְשֵׁם קֹדֶשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ
לֵאמֹר, שְׁלֹא יִכְבְּדָה נִירוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה, מִגֵּן דָּוִד.
(קהל - אָמֵן)

Tsiyon'a merhamet et – çünkü o bizim yaşam kaynağımızdır – ve küçük düşmüş olanı [Yeruşalayim'i] hızla ve günümüzde kurtar. Tsiyon'u, çocuklarıyla neşelendiren Sen, Tanırımız; Mübareksin. Bizi Kulun Peygamber Eliyau ve Meshedilmişsin David'in hanedanıyla sevindir ey Tanırımız. [Maşiah] Hemen gelsin ve kalbimizi neşelendirsin. [Onun] Tahtına hiçbir yabancı oturmasın ve başkaları onun onurunu miras almasın; çünkü ona, ışığının ebediyen sönmeyeceğine dair Kutsal İsm'inle yemin etmişsin. David'in Kalkanı, Sen, Tanırımız; Mübareksin.

Şabat gününde şu eklenir:

Al ATora, VeAl AAvoda, VeAl ANeviim,
VeAl Yom AŞabat AZe ŞeNatata Lanu A-do-
nay E-loenu LiKduşa VeLiMnuha LeHavod
ULTifaret. Al AKol A-do-nay
E-loenu Anahnu Modim Lah, Umvarehim
Otah, Yitbarah Şimha BeFi Kol Hay Tamid
Leolam Vaed. Baruh Ata A-do-nay, Mekadeş
AŞabat.

על התורה, ועל העבודה, ועל הנביאים,
ועל יום השבת הזה, שננתת
לנו יהוה אלהינו, לקדשה ולמנוחה, לכבוד
ולתפארת. על הכל יהוה אלהינו, אנחנו
מודים לך, ומברכים אותך, יתברך שמך בפי
כל חי תמיד לעולם ועד. ברוך אתה יהוה,
מקדש השבת.
(קהל - אמן)

Tora [okunuşu], dua, peygamberler[den bir bölümün – Aftara'nın – okunuşu] için, ve Tanrımız – bize kutsiyet ve dinlenme, onur ve güzellik için vermiş olduğun bu Şabat için... Tüm bunlar için sana şükranlarımızı sunuyoruz Tanrımız ve seni Mübarek ilan ediyoruz. İsmi sürekli olarak ve ebediyen tüm yaşayanların ağzında Mübarek ilan edilsin. Şabat'ı kutsayan, Sen, Tanrımız; Mübareksin.n

5 ה כֹּה־אָמַר הָאֵל | יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיחֵם רַקַּע הָאָרֶץ
 6 וְצֹאצְאֶיהָ נָתַן נִשְׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהֲלָכִים בָּהּ: ו אֲנִי
 יְהוָה קִרְאתֶיךָ בְּצֹדֶק וְאַחֲזֶנְךָ בְּיָדְךָ וְאַצְרֶךָ וְאַתְּנֶנָּה לְבְרִית
 7 עִם לְאוּר גּוֹיִם: ז לִפְקֹחַ עֵינַיִם עוֹרוֹת לְהוֹצִיא מִמִּסְגָּר אֶסִּיר
 8 מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ: ח אֲנִי יְהוָה הוּא שָׁמַי וּכְבוֹדִי
 9 לְאַחֲר לֹא־אֶתֵּן וּתְהַלֵּתִי לִפְסִילִים: ט הִרְאֵשְׁנוֹת הִנֵּה־בָאוּ
 10 וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה אֲשֶׁמִּיעַ אֶתְכֶם:
 11 י שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חֹדֶשׁ תְּהַלְתֶּן מִקְצֵה הָאָרֶץ יוֹרְדֵי הַיָּם
 12 וּמִלְאוֹ אֲיִים וַיִּשְׁבִּיחֵם: יא יִשְׂאוּ מִדְּבַר וְעָרְיו חֲצֵרִים תִּשְׁבַּב
 13 קִדְר יִרְנֹו יֹשְׁבֵי סֹלֶע מֵרָאשׁ הָרִים יִצְוּחוּ: יב יִשְׁיֻמוּ לַיהוָה
 14 כְּבוֹד וּתְהַלְתֶּן בְּאֲיִים יַגִּידוּ: יג יְהוָה כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ
 15 מִלְחָמוֹת יַעֲזִיר קִנְאָה יִרְיֵעַ אֶף־יִצְרִיחַ עַל־אֲיָבָיו יִתְגַּבֵּר:
 16 יד הִחֲשִׁיתִי מַעוֹלָם אַחֲרִישׁ אֶתְאַפֵּק כִּי־לִדְהָ אִפְעֶה אֲשֶׁם
 17 וְאַשְׂאֵף יָחַד: טו אַחֲרִיב הָרִים וּגְבֻעוֹת וְכָל־עֲשָׂבָם אוֹבִישׁ
 18 וְשִׁמְתִי נְהִירוֹת לְאֲיִים וְאַגְמִים אוֹבִישׁ: טז וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים
 19 בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ בְּנִתִּיבוֹת לֹא־יָדְעוּ אֲדָרִיכֶם אֲשִׁימֶם מִחֹשֶׁךְ
 20 לִפְנֵיהֶם לְאוֹר וּמַעַקְשִׁים לְמִישׁוֹר אֶלֶּה הַדְּבָרִים עֲשִׂיתֶם וְלֹא
 21 עֲזֹבְתֶימָם: יז נִסְגּוּ אַחֹר יִבְשׁוּ בִשֶׁת הַבִּטְחִים בַּפֶּסֶל הָאֱמֹרִים
 22 לְמִסְכָּה אַתֶּם אֱלֹהֵינוּ: יח הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ וְהַעוֹרִים
 23 הִבִּיטוּ לִרְאוֹת: יט מִי עוֹר כִּי אִם־עַבְדִּי וְחָרֶשׁ כְּמִלְאָכִי
 24 אֲשַׁלַּח מִי עוֹר כְּמִשְׁלָם וְעוֹר כְּעַבֵּד יְהוָה: כ רֹאֵת [רְאוֹת]
 25 רַבּוֹת וְלֹא תִשְׁמַר פְּקוּחַ אֲזֵנִים וְלֹא יִשְׁמָע: כא יְהוָה חֲפֵץ
 26 לְמַנְעַן צֹדֶק וְיַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֹּאדְרִי:

Aftarat Bereşit

*Bereşit peraşasının okunduğu Şabat,
Erev Roş Hodeş'e rastlarsa, o güne özel Aftara [Mahar Hodeş] okunur.*

42

Ko Amar – Yeşaya 42:5-21

⁵ Gökleri yaratan ve [her yöne] yayan, yeryüzünü ve ondan çıkan her şeyi seren, üzerindeki halka can ve üzerinde yürüyenlere ruh veren Tanrı Aşem şöyle dedi:

⁶ Ben Tanrı'yım; seni dürüstlikle çağırdım. Elini tuttum, seni gözettim ve seni, insanlar için bir varoluş antlaşması, uluslar için bir ışık olarak belirledim. ⁷ Kör gözleri açmak, esirleri zindandan ve karanlıkta oturanları hapisshaneden çıkarmak üzere [atadım seni]. ⁸ Ben Aşem'im; İsmim budur! Ne Onurum'u başkasına vereceğim, ne de Övgüm'ü oyma putlara. ⁹ İşte! Eski kehanetler gerçekleştiler. Yenilerini ise Ben söylüyorum; onları size, henüz gerçekleşmeye başlamadan önce bildiriyorum.

¹⁰ Tanrı'ya yeni bir şarkı söyleyin, Övgüsü'nü yeryüzünün ucundan [duyurun; ey siz] denize inenler ve [hatta siz denizi] dolduranlar [*deniz canlıları*, ve siz] adalar ve sakinleri [kısacası; karadaki ve denizdeki tüm canlılar]! ¹¹ Çöl ve onun şehirleri, Kedar'ın oturduğu köyler, seslerini yükseltsinler. Kayalıklarda oturanlar şarkı söylesinler; dağların tepesinden bağırsınlar. ¹² Tanrı'ya şeref versinler, Övgüsü'nü adalarda söylesinler.

¹³ Tanrı kuvvetli bir adam gibi öne çıkacak, [yurtsever] bir savaşçı gibi şevkini uyandıracak. Nara atacak, hatta canhıraş bir sesle bağırarak ve düşmanlarına üstün gelecek. ¹⁴ Uzun süredir sakin durdum, sessiz kaldım, Kendimi tuttum. Fakat şimdi doğurmakta olan bir kadın gibi haykıracak, aynı anda soluk alıp vereceğim. ¹⁵ Dağları ve tepeleri harap edeceğim ve tüm bitki örtülerini kavuracağım. Nehirleri adalara çevirecek, gölleri kurutacağım. ¹⁶ Körleri, bilmedikleri yollarda yürütecek; onlara tanımadıkları patikalarda rehberlik edeceğim. Önlerindeki karanlığı ışığa, engebeyi düzlüğe çevireceğim. İşte bunları yapacak ve onları terk etmeyeceğim. ¹⁷ Oyma putlara güvenenler, erimiş şekillere “siz tanrımızsınız” diyenler, geri çekilip büyük bir utanca kapılacaklar.

¹⁸ Siz sağırlar – dinleyin! Ve körler – görmek için bakın! ¹⁹ Kulum haricinde kim kördür; [kim] gönderdiğim elçim kadar sağırdır? Kim Bana mükemmel [bir şekilde] bağlı olan [kişi] kadar kördür – [kim] Tanrı'nın kulu gibi kördür? ²⁰ Çok şey görüyorsun, ama onlara dikkat etmiyorsun; kulağını açıyorsun ama dinlemiyorsun!

²¹ Tanrı, [Bene-Yisrael'in] dürüstlüğü uğruna, Tora'yı büyük ve heybetli kılmayı arzuladı.

Peraşa Yaratılış'ın ve Tanrı'nın amacının gerçekleşmesinde insanoğlunun yüce rolünün tanımıyla başlamakta, insanın düşüşünü, Tanrı'nın da sonsuz merhameti sayesinde ona kendisini düzeltme fırsatı bulacağı yeni bir hayat şansı tanımıyla devam etmektedir. Aftara da bununla benzerlik göstermektedir.

Yaratılış, en başta bir kere gerçekleştirildikten sonra devamlılığını kendi içinde sağlamaya bırakılmış bir kavram değildir. *Aftara'nın* ilk pasuğu, Yaratılış'tan şimdiki zaman kipini kullanarak söz etmektedir. Çünkü Tanrı Yaratılış'ı sürekli olarak yenilemektedir. Zira aksi takdirde evrenin var olmaya devam etmesi mümkün olmayacaktır. Tanrı'nın Yisrael konusundaki amacı, insanlığa Tanrı hizmeti yolunda rehberlik etmeleridir: “*seni, insanlar için bir varoluş antlaşması, uluslar için bir ışık olarak belirledim*”. Tanrı Yisrael'den, insanlığa, gözlerini

görmekten, kulaklarını da duymaktan alıkoyan engellerden kurtulmaları konusunda yardım etmelerini beklemektedir.

Fakat Yisrael sendelemiştir. Günah işlemiş ve Tanrı da bu başarısızlık sebebiyle, başkalarının onu istedikleri gibi yağmalamalarına izin vermiştir. Fakat bu düşüş sonsuz değildir; Tanrı çok uzaklaşmış bile görünse, aslında tetiktedir ve Yisrael'i eski ihtişamına döndürmek için fırsat kollamaktadır. Kimse umursamakta ya da görmekte değildir; fakat Tanrı'nın orijinal amacı değişmemiştir ve bunu gerçekleştirecek olan, yine Yisrael'dir. Her ne kadar sıklıkla kusurlu davranmışsa da, Yisrael Ulusu, Tanrı'nın kendilerine vermiş olduğu görevi bir şekilde yerine getirmektedir ve sonuçta bunu yaptığı için kurtarılacaktır.

1 א רָנִי עֶקְרָה לֹא יִלְדָּה פִּצְחִי רִנָּה וְצִהְלִי לֹא-חֲלָה
 2 כִּי-רִבִּים בְּנֵי-שׁוּמְמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה: ב הֲרִחִיבִי |
 מְקוֹם אֱהֱלֶךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַי: יטוּ אֶל-תַּחֲשֻׁכִּי הָאֵלֶיכִי
 3 מִיתְרִיךְ וִיתְדֵתֶיךָ חֲזָקִי: ג כִּי-יִמֵּן וּשְׂמֹאל תִּפְרָצִי וְזִרְעֶךָ
 4 גוֹיִם יִירָשׁ וְעָרִים נִשְׁמֹות יוֹשִׁיבוּ: ד אֶל-תִּירָאִי כִי-לֹא
 תְּבוֹשִׁי וְאֶל-תִּכְלָמִי כִּי לֹא תִחַפְּרִי כִּי בִשֵּׁת עָלוּמֶיךָ
 5 תִּשְׁכָּחִי וְחִרְפַּת אֱלֻמְנוֹתֶיךָ לֹא תִזְכְּרִי-עוֹד: ה כִּי בַעֲלֶיךָ
 עֲשִׂיךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגִאֲלֶךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי
 6 כָּל-הָאָרֶץ יִקְרָא: ו כִּי-כֹאשָׁה עֲזוּבָה וְעֲצוּבַת רוּחַ קָרָאךָ
 7 יְהוָה וְאַשֶּׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהֶיךָ: ז בְּרַגַע קִטֵּן
 8 עֲזוּבֶתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ: ח בִּשְׂצָף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי
 פָּנַי רָגַע מִמֶּךָ וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֶתֶיךָ אָמַר גִּאֲלֶךָ יְהוָה:
 9 ט כִּי-יִמֵּי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרַת מִי-נֹחַ עוֹד
 10 עַל-הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקֶּצֶף עֲלֶיךָ וּמִגֶּעַר-בָּרָךְ: י כִּי הִהָרִים
 יִמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תִּמוּטְיֶנָּה וְחִסְדִּי מֵאֲתָךְ לֹא-יִמוּשׁ וּבְרִית
 שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט אָמַר מִרְחֻמֶּךָ יְהוָה:

Aftarat Noah

*Noah p̄eraşasının okunduğu Şabat,
Roş Hodeş Heşvan'a rastlarsa, o güne özel Aftara [Aşamayim Kisi] okunur.*

Roni Akara – Yeşaya 54:1-10

54

¹ “Şarkı söyle ey sen, doğurmamış, kısır [kadın]! Ağzını şarkıyla aç ve sevinç çığlıkları at ey sen hiç doğum sancısı çekmemiş olan! Çünkü terk edilmiş kadının [Yeruşalayim’in] çocukları, evlenmiş kadının [diğer yerlerin] çocuklarından daha kalabalıktırlar” dedi Tanrı.

² “Çadır yerlerini genişlet ve barınaklarının ayıraç perdelerini ger; tereddüt etme! İplerini uzat ve [çadır] kazıklarını kuvvetlendir. ³ Çünkü sağa ve sola doğru süratle yayılacaksın; soyun uluslar üzerinde hakimiyet kuracak ve ıssız şehirleri bayındır hale getirecek.

⁴ Korkma; çünkü utandırılmayacaksın. Kendini aşağılanmış hissetme; çünkü küçük düşürülmeyeceksin. Aksine; gençliğinin utancını unutacak, dul halindeki alçaltılmışlığını bir daha hatırlamayacaksın. ⁵ Çünkü kocan, seni Yaratan’dır; Toplulukların Efendisi’dir İsmi. Kurtarıcın, Yisrael’in Kutsalı’dır; ‘Tüm Yeryüzünün Tanrısı’ olarak adlandırılacaktır.

⁶ Çünkü Tanrı seni terk edilmiş ve melankolik bir kadın[ı; eski bir eşi geriye çağırır] gibi çağırdı. [Zira; bir erkeğin] Gençliğinde [evlenmiş olduğu] bir kadın [o erkek tarafından] reddedilebilir mi?” dedi Tanrı. ⁷ “Seni kısacık bir an için bıraktım; ancak büyük bir merhametle geri toplayacağım. ⁸ Yüzüm’ü senden, şiddetle köpüren bir öfke sebebiyle bir an için gizledim; ancak sana ebedi bir şefkatle merhamet edeceğim” dedi Kurtarıcın Tanrı. ⁹ “Zira bu benim için Noah’ın Suları [Tufan] gibidir: Tıpkı Noah Suları’nın, bir daha yeryüzünden geçmeyeceğine yemin ettiğim gibi, aynı şekilde bir daha sana öfkeyle köpürmeyeceğime ve seni paylamayacağıma yemin ettim. ¹⁰ Çünkü dağlar yerlerinden oynayabilir, tepeler sarsılabilir – ama şefkatim senden ayrılmayacak ve barış antlaşmam sarsılmayacak” dedi sana merhamet eden Tanrı.

İnsanoğlu, dünyayı hem kurtarma hem de yok etme konusunda sonsuz kapasiteye sahiptir. Ve gerçeği ayırtmak, bir şeyi derinlemesine incelemek ya da tamamen gözden kaçırmak konusundaki kapasitesi de en az bu düzeydedir.

Tufan Nesli, İnsanoğlu’nun ahlaksızlık batağına doğru gömülüştüğüne, daha da hızlı bir şekilde devam etmişti. Ta ki Tanrı’nın merhameti sınırına dayanıncaya kadar. Bardağı taşıran son damlanın – Hahamlarımız’ın “*Her ne kadar yağmurlarla günah var idiyse de, kararın asıl mührü, hırsızlık sebebiyle vuruldu*” sözlerinden anlaşıldığı üzere – “hırsızlık ve soygunculuk” olması dikkat çekicidir. İnsanoğlu evreni almış ve yıkımın eşliğine kadar itekleye itekleye getirmişti. Fakat bir kişi vardı ki – Noah – hem insan ırkını hem de tüm dünyayı tamamen yok edilmekten kurtarabildi. Onun dürüstlüğü sayesinde insanlık kurtuldu. Bu, kimsenin, dünyada bir şeyleri değiştirebilme

konusunda kendisini önemsiz görmemesi gerektiğine dair önemli bir kanıttır.

Tufan’dan kurtulanların ve onlardan hemen sonra gelenlerin, ölümsüzlük diye bir garantinin var olmadığını anlamış olduklarını düşünmek akla yatkındır. Ne de olsa Dağılış Nesli, Babil Kulesi’ni inşa edip, Tanrı’ya karşı savaşılabileceklerini düşündüğü zaman, o nesildeki insanların Tufan’dan haberi olması için tarih kitaplarına bile ihtiyaçları yoktu. Noah ve oğulları, insanoğlunun aptalca ve sorumsuzca davranışının sonuçlarının birinci elden tanıkları olarak halen hayattaydılar. Ancak kendi güçlerinin “büyüklüğü” ile aldanan ve kendilerini Tufan’ın tesadüfen meydana gelmiş doğal bir olay olduğuna inandıran Dağılış Nesli, buna rağmen Kule’yi inşa etmişti.

Tarih, ondan bir şeyler öğrenmeyi reddeden kişiler için kendini tekrarlayacaktır.

27 כֹּז לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר יִשְׂרָאֵל נִסְתָּרָה דְרָכִי מִיְּהוָה
 28 וּמֵאַלֹהֵי מִשְׁפָּטֵי יַעֲבֹד: כח הֲלוֹא יִדְעָתָּ אִם-לֹא שְׁמַעְתָּ
 אֱלֹהֵי עוֹלָם | יְהוָה בּוֹרֵא קִצּוֹת הָאָרֶץ לֹא יִיעָף וְלֹא יִיגַע
 29 אֵין חֶקֶר לְתַבּוּנָתוֹ: כט נָתַן לִיעָף כַּח וְלֵאֵין אוֹנִים עֲצָמָה
 30-31 יִרְבֶּה: ד וַיַּעֲפֹ נְעָרִים וַיִּגְעֻ וּבַחֲוָרִים כָּשׁוּל יִכְשְׁלוּ: זא וְקוֹנֵי
 יְהוָה יַחֲלִיפּוּ כַּח יַעֲלֹ אֲבָר כַּנְּשָׁרִים יִרְוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יִלְכוּ
 וְלֹא יִיעֲפּוּ:

א הִחֲרִישׁוּ אֵלַי אֵלִים וְלֹאֲמִים יַחֲלִיפּוּ כַּח יִגְשׁוּ אֲנִי יִדְבְּרוּ
 2 יַחֲדוּ לְמִשְׁפָּט נִקְרְבָה: ב מִי הָעִיר מִמִּזְרַח צֶדֶק יִקְרָאֲהוּ
 לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִּים יִרְדֵּי יִתֵּן כַּעֲפָל חֲרָבֹו כְּקֶשׁ
 3 נִדָּף קִשְׁתּוֹ: ג יִרְדָּפֻם יַעֲבֹד שְׁלוֹם אֶרֶץ בְּרַגְלָיו לֹא יָבוֹא:
 4 ד מִי-פָעַל וַעֲשֶׂה קִרְא הַדְרֹת מֶרֶאשׁ אֲנִי יְהוָה רֹאשׁוֹן
 5 וְאֶת-אַחֲרָנִים אֲנִי-הוּא: ה רֹאֲוּ אֵלִים וַיִּירָאוּ קִצּוֹת הָאָרֶץ
 6 יַחֲרָדוּ קִרְבּוֹ וַיֵּאֲתִיו: ו אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ יַעֲזֹרוּ וְלֹאֲחָיו יֹאמְרֻ
 7 חֲזֹק: ז וַיִּחֲזַק חֲרָשׁ אֶת-צִרְף מַחֲלִיק פִּטְיֵשׁ אֶת-הַנּוֹלֵם פָּעַם
 אֹמֶר לְדָבֶק טוֹב הוּא וַיִּחֲזַקְהוּ בַּמִּסְמָרִים לֹא יָמוּט:
 8 ח וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בַּחֲרִיתִּיךָ זָרַע אַבְרָהָם
 9 אֶהְבֵּי: ט אֲשֶׁר הִחֲזַקְתִּיךָ מִקִּצּוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיךָ קִרְאֲתִיךָ
 10 וְאָמַר לְךָ עַבְדִּי-אַתָּה בַּחֲרִיתִּיךָ וְלֹא מֵאֲסִיתִיךָ: י אֶל-תִּירָא
 כִּי עֲמָד-אֲנִי אֶל-תִּשְׁתַּע כִּי-אֲנִי אֱלֹהֶיךָ אֲמַצְתִּיךָ
 11 אֶף-עֲזֹרְתִיךָ אֶף-תִּמְכָּתִיךָ בִּימִין צִדְקִי: יא הֵן יִבְשׁוּ וַיִּכְלְמוּ
 כָּל הַנִּשְׁחָרִים בְּךָ יִהְיוּ כְּאֵין וַיֹּאבְדוּ אֲנָשֵׁי רִיבָה:

Aftarat Leh Leha

40

Lama Tomar – Yeşaya 40:27 – 41:16

²⁷ Neden “Yolum Tanrı’dan gizlidir ve hakkım Tanrı tarafından gözardı ediliyor” diyor-sun Yaakov; [neden böyle] konuşuyorsun Yisrael? ²⁸ Ebedi Tanrı’nın, yeryüzünün uçlarını yaratan Aşem olduğunu, [O’nun] yorulmayıp bitkin düşmediğini hiç mi bilmedin? Hiç mi duymadın? [Tanrı’nın] Anlayışı’nın derinlikleri, araştırılabileceklerin ötesindedir! ²⁹ [Tanrı] Yorgunlara kuvvet, çaresizlere bolca dayanma gücü verir. ³⁰ Çocuklar bile yorulup bitkin düşer, gençler bile sürekli olarak başarısızlığa uğrar. ³¹ Fakat ümitlerini Tanrı’ya bağlayanlar kuvvetlerini yenileyebilecekler, kartallarınki gibi kanatlara sahip olacaklardır. Koşacak ama bitkin düşmeyeceklerdir; yürüyecek ama yorulmayacaklardır.

41

¹ Beni sessizce dinleyin ey adalar; ve milletler kuvvetlerini yenilesinler. Yaklaşsınlar; ve o zaman konuşsunlar – birbirimizi yargıya yaklaştıralım. ² Attığı her adımda [Tanrı’nın] Dürüstlüğü’nü ilan eden [Avraam’ı] doğudan kim uyandırdı? [Tıpkı Avraam’a yaptığı gibi, onun soyunun da] Önüne ulusları yerleştirsın, [soyu] krallara hükmetsin; [düşmanları, soyunun] kılıcı [önünde] toz gibi, yayının [önünde] [rüzgarla] sürülmüş saman çöpü gibi [olsun]. ³ Onları kovalasın ve ayağının hiç basmadığı bir yolda bile selametle devam etsin. ⁴ [Avraam için tüm bunları] Kim ifa etti ve yaptı? [Bunları yapan,] Nesilleri daha en baş-tan Çağırandır – Ben, Tanrı, İlk Olan’ım; ve sondakiler için de [ileriki nesiller için bunları yapacak olan da] Ben’im!

⁵ Adalar [sakinleri] gördüler ve korktular; yeryüzünün uçları titrediler – yaklaştılar ve geldiler. ⁶ Fakat herkes arkadaşına [puta tapma konusunda] yardım etti, kardeşine “Kuvvetli ol” dedi. ⁷ Marangoz, altın kaplamacısını cesaretlendirdi; [metali] çekiçe düzel-ten, örste döveni, lehim için “iyidir” diyerek [cesaretlendirdi ve] sarsılmaması için çiviler-le sağlamlaştırdı.

⁸ Ama sen – kulum Yisrael; seçtiğim [kişi olan] Yaakov; sevenim Avraam’ın soyu! ⁹ Seni yeryüzünün uçlarından [alana kadar] güçlü kılacağım ve seni [oraların] yöneticilerinden [kurtarıp geri] çağıracağım. Sana “Sen kulumsun! Seni seçtim ve seni hor görmedim” diye-ceğim. ¹⁰ Korkma; çünkü seninleyim Ben. Panikleme; çünkü ben senin Tanrın’ım. Seni güçlendirecek, hatta sana yardımcı olacağım ve hatta sana Muzaffer Sağ Elim’le destek olacağım.

¹¹ İşte – sana karşı öfkelenenlerin tümü utanıp küçük düşecekler; seninle mücadele eden kişiler ‘hiç’ gibi olup, yok olacaklar.

Avraam, Tanrı tarafından çağrılarak, kendisine Tanrı’nın İsteği’ni gerçekleştirmek ve Tanrı’nın Mesajı’nı insanlığa yaymakla görevlendirilmişti. Aftara bu tema üzerine kuruludur. Peygamber, hata yaptıkları için sürgün edildikleri ve diğer ulusların inatçı direnişleriyle karşı karşıya olduk-ları zamanlarda bile iyimser heveslerini yitirmemeleri konusunda Yisrael’e cesaret ver-mektedir.

“[Tanrı] Yorgunlara kuvvet, çaresizlere bolca dayan-ma gücü verir” demektedir peygamber Yeşayau.

Tanrı’ya güvenenler, kendilerinde yeni bir kuvvet bulacaklar ve sonunda başarıya mutlaka ulaş-a-caklardır. Yahudi olsunlar ya da olmasınlar, insan-ların eksikliklerine yoğunlaşmaktansa, Tanrı’nın egemenliğinin bariz dışavurumlarına dikkat etmemiz ve bazı geçici olayların gösterdikleri olumsuzluklara rağmen, tutturulması zekice olan tek yolun Tanrı’ya hizmet olduğu gerçeğini kavramamız gerekir.

Fakat düşüncesiz kişiler bu dışavurumlar karşısın-da ne yaparlar? Kendi putperest yaşamlarında

יב תִּבְקֶשֶׁם

12

וְלֹא תִמָּצְאֻם אֲנָשִׁי מִצֵּתְךָ יְהִי כְּאִין וּכְאֹפֶס אֲנָשִׁי

מִלְחָמָתְךָ: יג כִּי אֲנִי יִהְיֶה אֶל־הֵיךָ מִחֲנִיךָ מִיִּנְךָ הָאִמֶּר לְךָ 13

אֶל־תִּירָא אֲנִי עֲזֹרָתִיךָ: יד אֶל־תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב 14

מִתִּי יִשְׂרָאֵל אֲנִי עֲזֹרָתִיךָ נְאֻם־יְהוָה וּגְאֻלָּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

טו הִנֵּה שְׁמִתִּיךָ לְמוֹרֵג חֲרוֹץ חֹדֶשׁ בְּעַל פִּיפִיּוֹת תְּדוֹשׁ הָרִים 15

וְתִדְק וּגְבָעוֹת כַּמֶּץ תִּשִּׂים: טז תִּזְרַם וְרוּחַ תִּשְׁאֹם וּסְעָרָה 16

תִּפְיֵץ אוֹתָם וְאַתָּה תִּגְיֵל בִּיהוָה בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל:

¹² Onları – seninle dalaşanları – arasan bile bulamayacaksın; seninle savaşıyan kişiler yokmuş ve hiçmiş gibi olacaklar.

¹³ Çünkü Ben – Tanrının Aşem – senin sağ kolunu sıkıca tutup, sana “Korkma; ben sana yardımcı olacağım” diyeceğim.

¹⁴ Korkma ey kurtçuk [kadar güçsüzleşmiş olan] Yaakov; Yisrael’in insanları! Sana Ben yardım edeceğim – diyor Tanrı; Kurtarıcın; “Yisrael’in Kutsalı”.

¹⁵ İşte seni yeni ve [sayıca] çok keskin ağza sahip bir harman döveni yapıyorum. Dağları harmanlayıp ufalayacak, tepeleri saman çöpüne çevireceksin.

¹⁶ Onları havaya savuracaksın ve rüzgar onları taşıyacak, fırtına onları dağıtacak. Ve sen, Tanrı ile sevinecek, “Yisrael’in Kutsalı” ile övüneceksin.

inat ederler, yandaşlarını tutturdukları bu yanlış yolda teşvik etmekten çekinmezler ve zanaatkarlarına, daha sağlam putlar yapmaları için lehim ve çiviler kullanmalarını öğütlerler! Yisrael’in onları gözardı etmesi gerekir. Bunun yerine,

Tanrı’nın, iyiliğin sonunda zafere ulaşacağına dair sözlerine güven duymalıdır. Yisrael bir kurtçuk gibi zayıf ve çaresiz görünüyor olabilir; fakat sonuçta, şu anda yenilmez görünenlere karşı zafere ulaşmayı başaracaktır.

1 א וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעָקָה אֶל־אֱלִישָׁע לֵאמֹר
 עֲבֹדְךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יֹדַעַת כִּי עֲבֹדְךָ הִיָּה יִרְא אֶת־יְהוָה
 2 וְהַנְּשָׂה בָּא לִקְחַת אֶת־שְׁנֵי יָלְדֵי לּוֹ לְעֲבָדִים: ב וַיֹּאמֶר
 אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה אַעֲשֶׂה־לָּךְ הַגִּידִי לִי מִה־יִּשְׁלַכִּי [לָךְ]
 בְּבֵית וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כָּל בְּבִית כִּי אִם־אֶסְנוֹךְ שָׁמָּה:
 3 ג וַיֹּאמֶר לָכִי שְׂאֲלִי־לָךְ כְּלִים מִן־הַחוּץ מֵאֵת כָּל־שְׂכֵנֶיכִי
 4 [שְׂכֵנֶיךָ] כְּלִים רַקִּים אֶל־תִּמְעִיטִי: ד וּבָאת וּסְגַרְתָּ הַדֶּלֶת
 בַּעֲדֶךָ וּבְעַד־בְּנֶיךָ וַיֵּצֵקְתָּ עַל כָּל־הַכְּלִים הָאֵלֶּה וְהִמָּלֵא
 5 תַּסִּיעִי: ה וְתִלָּךְ מֵאֲתוֹ וְתִסְגַּר הַדֶּלֶת בַּעֲדָהּ וּבְעַד בְּנֵיהָ הֵם
 6 מִגִּשִּׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מִיִּצְקַת [מוֹצֵקֶת]: ו וַיְהִי | כְּמִלְאֵת
 הַכְּלִים וְתֹאמַר אֶל־בְּנָהּ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד כָּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
 7 אֵין עוֹד כָּלִי וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמָן: ז וְתָבֹא וְתִגַּד לְאִישׁ הָאֱלֹהִים
 וַיֹּאמֶר לָכִי מְכֹרִי אֶת־הַשָּׁמָן וְשִׁלְמִי אֶת־נִשְׁכִּי [נִשְׁכֶּךָ] וְאַתָּה
 8 בְּנִיכִי [וּבְנֶיךָ] תִּחְיִי בְנוֹתָר: ח וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר
 אֱלִישָׁע אֶל־שׁוֹנָם וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וְתַחֲזֹק־בּוֹ לֶאֱכֹל־לֶחֶם
 9 וַיְהִי מִדֵּי עֲבָרוֹ יָסַר שָׁמָּה לֶאֱכֹל־לֶחֶם: ט וְתֹאמַר אֶל־אִשָּׁהּ
 הִנֵּה־נָא יֹדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ
 10 תָּמִיד: י נַעֲשֶׂה־נָּא עֲלִית־קִיר קִטְנָה וְנָשִׂים לּוֹ שֵׁם מִטָּה
 11 וְשִׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוּרָה וְהָיָה בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ יָסוּר שָׁמָּה: יא וַיְהִי
 12 הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה וַיָּסַר אֶל־הָעֵלִיָּה וַיִּשְׁכַּב־שָׁמָּה: יב וַיֹּאמֶר
 אֶל־גִּיחְזִי נָעֲרוּ קִרְא לְשׁוֹנְמֵית הַזֹּאת וַיִּקְרָא־לָהּ וַתַּעֲמֵד
 לִפְנֵיו:

Aftarat Vayera

Veışa Ahat – Melahim II 4:1-23

4

¹ Peygamberlerin oğullarının eşlerinden bir kadın Elişa'ya haykırdı ve "Kulun kocam öldü. Kulunun [*kocamın*] Tanrı korkusuna sahip biri olduğunu sen de biliyorsun. Alacaklı, iki oğlumu kendisine köle olarak almak üzere geldi" dedi.

² Elişa ona "Senin için ne yapabilirim?" dedi. "Söyle bana; evde neyin var?"

[Kadın] "Hizmetkarının evinde, bir kap dolusu yağ dışında hiçbir şey yok" dedi.

³ [Elişa] "Git dışarıdan – tüm komşularından – kap ödünç al. Boş kaplar [*al*] ama az olmasınlar" dedi. ⁴ "Sonra [*evine*] gel; kapıyı sen ve çocukların yalnız kalacak şekilde kapat. [Kaptaki yağ] Bu kapların hepsine dökmeye başla ve dolanları kenara ayır".

⁵ [Kadın] Onun yanından ayrıldı; kapıyı o ve çocukları yalnız kalacak şekilde kapattı. Onlar [*çocukları*] ona kap veriyorlar, o da [*yağı bunlara*] döküyordu. ⁶ Tüm kaplar dolduktan sonra oğluna "Bana bir kap daha veriver" dedi; ama [*oğlu*] "Başka kap yok" deyince yağ [*akışı*] durdu.

⁷ [Kadın] Gelip Tanrı'nın adamına anlattı. [Elişa ona] "Git yağı sat ve borcunu öde. Sen ve çocukların da kalanla yaşarsınız" dedi.

⁸ Bir gün Elişa Şunem'e gelmişti. Orada saygıdeğer bir kadın vardı ve [*bu kadın*] onu ısrarla yemeğe davet etmişti. Bundan sonra Elişa her geçişinde yemek için buraya uğramaya başladı. ⁹ [Bu kadın bir keresinde] Kocasına "Bak, ben [*Elişa'nın*] Tanrı'nın adamı, kutsal biri olduğunu biliyorum. Hep bize uğrar" dedi. ¹⁰ "Gel çatıda onun için küçük bir oda yapalım ve onun için oraya yatak, masa, sandalye ve lamba yerleştirelim. Bize geldiği zaman orada kalır".

¹¹ Bir gün [Elişa] oraya geldi, çatı katına gidip orada yattı. ¹² Hizmetkarı Gehazi'ye "Şu Şunem'li kadını çağır" dedi. [Gehazi] Onu çağırdı ve [*kadın, Elişa'nın*] önünde durdu.

Tıpkı Avraam gibi, Peygamber Elişa da kendi neslinde Yahudiliğin asaletini simgelemektedir ve tıpkı Avraam için olduğu gibi, Tanah'ın metni, Elişa'yı, başka insanlara yönelik şefkatiyle tanıtılmaktadır. Aftara iki olayı ele alır: İlki ümitsiz ve yardım umacağı kimsesi olmayan dul bir kadını ele almaktadır. İkinci olayın merkezinde ise, kimsenin lütfuna ihtiyaç duymayan saygıdeğer bir kadın vardır.

Aftara için dul kadının seçilmesinin sebebi, durumunun, Sedom'u ziyaret eden bir ziyaretçinininkiyle gösterdiği benzerlik olabilir. Onun komşuları da, tıpkı Sedom'da olduğu gibi tamamen umursamaz görünmektedirler. Hahamlarımız'ın açıklamasına göre bu kadın, Peygamber Ovadya'nın dul eşi idi. Ovadya'nın döneminde, Yisrael kralı Ahav ve kraliçe İzevel'di. Üst derecedeki kötülükleriyle tanınan bu çift, o dönemdeki tüm peygamberleri öldürmek üzere kovalıyordu. Ovadya, yüzlerce peygamberi onların gazabından koruyabilmek için mağaralarda saklamış ve onları beslemek için bir servet harcamıştı. Fakat bunu yapabilmek için büyük bir borca girmiş ve ölümünden sonra eşine miras

olarak sadece bu borcu bırakmıştı. Şimdi ise alacaklısı eşinin kapısına dayanmış, onu, borcu ödemesi halinde çocuklarını köle olarak almakla tehdit etmekteydi. Bu alacaklı da, Ahav'dan sonra kral olan oğlu Yeoram'dı! Bir kral gelip kendisinden çocuklarını köle olarak istediğinde, bir kadının başvuracak kimi olabilir?! Elişa'ya gitti. Avraam'ın Bene-Yisrael'e miras bıraktığı merhamet özelliğine ne olmuştu? Anlaşılan kuzeydeki Yisrael krallığında bu özellik tamamen unutulmuştu. Fakat en azından Elişa oradaydı; dinlemek, anlamak ve yardım etmek için.

İkinci olaydaki Şunem'li kadının her şeyi vardı – çocuğu hariç. Elişa, kendisine gösterdiği misafirperverlikten dolayı duyduğu şükranı, ona bir oğlu olması için bir *beraha* vererek göstermektedir. Burasının *peraşayla* olan bağlantısı da, elbette, Tanrı'nın Sara'yı bir oğulla mübarek kılmasındadır.

Sefarad cemaatleri çocuğun ölümünden sonra kadının Elişa'ya gidişinde Aftara'yı bitirirler. Aşkenaz cemaatleri ise olayın devamını da okurlar. Burada Elişa, çocuğun cansız vücudu üzerine yatarak, sanki kendi ruhundan bir

13 יג וַיֹּאמֶר לוֹ אֶמְרָנָא אֵלֶיָּהּ הִנֵּה חֲרָדָת | אֵלֵינוּ
 אֶת־כָּל־הַחֲרָדָה הַזֹּאת מֶה לַעֲשׂוֹת לָךְ הִישׁ לְדַבֵּר־לָךְ
 אֶל־הַמֶּלֶךְ אִן אֶל־שֹׁר הַצָּבָא וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי
 14 יֹשֶׁבֶת: יד וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גִּיחֲזִי אָבִל בֶּן
 15 אִין־לָהּ וְאִישָׁה זָקֵן: טו וַיֹּאמֶר קָרָא־לָהּ וַיִּקְרָא־לָהּ וַתַּעֲמִד
 16 בַּפֶּתַח: טז וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲתִי [אֶת] חֲבִיקָת
 בֶּן וְתֹאמַר אֶל־אֲדֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־תִּכְזֹּב בְּשִׁפְחָתָהּ:
 17 יז וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר
 18 אֵלֶיהָ אֱלִישֶׁע: יח וַיִּגְדֵּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל־אָבִיו
 19 אֶל־הַקְּצָרִים: יט וַיֹּאמֶר אֶל־אָבִיו רֹאשִׁי | רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר
 20 אֶל־הַנָּעַר שָׂאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ: כ' וַיִּשָּׂאֵהוּ וַיְבִיֵּאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב
 21 עַל־בִּרְכֵּיהָ עַד־הַצָּהֳרַיִם וַיָּמָת: כא וַתַּעַל וַתִּשְׁכַּבְּהוּ עַל־מִטָּה
 22 אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּךְ בַּעֲדוֹ וַתֵּצֵא: כב וַתִּקְרָא אֶל־אִישָׁהּ
 וְתֹאמַר שְׁלָחָה נָא לִי אֶחָד מִן־הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתָנוֹת
 23 וְאָרוּצָה עַד־אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאֲשׁוּבָה: כג וַיֹּאמֶר מְדוּעַ אֲתִי
 [אֶת] הַלֵּכְתִּי [הַלֵּכְתִּי] אֵלָיו הַיּוֹם לֹא־חֲדָשׁ וְלֹא שַׁבָּת וְתֹאמַר
 שְׁלוֹם:

¹³ [Eliş, hizmetkarına] “Şimdi ona şunu söyle: Bizim için tüm bu sıkıntıya girdin. Senin için ne yapılabilir? Senin adına krala ya da ordu kumandanına söylenecek bir şey var mı?” [Kadın] “Ben halkımın arasında yaşıyorum” dedi [ve oradan ayrıldı].

¹⁴ [Eliş, bunun üzerine Gehazi'ye] “Peki ne yapalım ona?” dedi.

Gehazi “Aslında [kadının] çocuğu yok. Kocas da yaşlı” dedi.

¹⁵ “Çağır onu” dedi [Eliş, Gehazi] Onu çağırdı ve [kadın] odanın girişinde durdu.

¹⁶ [Eliş] “Gelecek yıl bu vakitte, bir oğulu kucaklıyor olacaksın” dedi.

[Kadın] “Yapma efendim!” dedi. “Hizmetkarını aldatma ey Tanrı'nın adamı!”.

¹⁷ Ancak kadın hamile kaldı ve bir sonraki yıl, tam olarak Eliş'nın kendisine konuştuğu vakitte bir oğul doğurdu.

¹⁸ Çocuk büyüdü ve bir gün babasına, tırpancıların yanına çıktı. ¹⁹ Babasına “Başım! Başım!” dedi.

[Babası] Hizmetkarına “Onu annesine taşı” dedi. ²⁰ [Hizmetkar] Onu taşıyıp annesine getirdi. [Çocuk annesinin] Kucağında öğlene kadar oturdu ve sonra öldü. ²¹ [Kadın] Yukarı çıkıp onu Tanrı'nın adamının yatağına yatırdı; onun arkasından kapıyı kapayıp çıktı.

²² Kocasına seslendi ve “Bana hizmetkarlarından biriyle [dişi] eşeklerden birini gönder de Tanrı'nın adamına kadar bir koşup döneyim” dedi.

²³ [Durumu bilmeyen kocası] “Ona neden bugün gidiyorsun ki?” dedi. “Roş Hodeş değil, Şabat değil”.

[Kadın] Cevap verdi: “Her şey yolunda”.

parçayı ona verircesine, çocuğu canlandırmıştır. Bu, çağlar boyu çocuklara eğitim ve ilham verme amacıyla olan kişiler için bir ders teşkil etmiştir: Gerekirse onlara yaşam nefesi üflenmelidir.

Başarılı olmak isteyen bir öğretmen, çocukların iyi eğitilmesi için her türlü fedakarlığı yapmayı bilmelidir.

א וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיִּכְסְהוּ בִּבְגָדִים וְלֹא יָחַם לוֹ: 1
 ב וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲבָדָיו יִבְקְשׁוּ לְאֹדְנֵי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָה 2
 וְעַמֻּדָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְתַהֲיִלּוּ סִכָּנָת וְשֹׁכְבָה בְּחִיקָהּ וְחָם 3
 לְאֹדְנֵי הַמֶּלֶךְ: ג וַיִּבְקְשׁוּ נַעֲרָה יָפָה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל 4
 וַיִּמְצְאוּ אֶת־אֲבִישָׁג הַשְּׁוֹנֵמִית וַיָּבֹאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ: ד וְהַנַּעֲרָה 5
 יָפָה עַד־מְאֹד וְתָהִי לַמֶּלֶךְ סִכָּנָת וְתִשְׁרָתָהּ וְהַמֶּלֶךְ לֹא 6
 יָדָעָה: ה וְאֹדְנִיָּה בֶן־חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ 7
 לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וְחֲמֻשִּׁים אִישׁ רָצִים לִפְנָיו: ו וְלֹא־עֲצָבוּ 8
 אָבִיו מִיָּמָיו לֵאמֹר מִדּוֹעַ כָּכָה עָשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־תֵּאֲרֹ 9
 מְאֹד וְאֹתוֹ יִלְדָּה אַחֲרַי אֲבִשָׁלוֹם: ז וַיְהִי דִבְרָיו עִם יוֹאָב 10
 בֶן־צְרוּיָה וְעִם אֲבִיתָר הַכֹּהֵן וַיַּעֲזֹרוּ אַחֲרַי אֹדְנִיָּה: ח וַצִּדּוֹק 11
 הַכֹּהֵן וּבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְנָתָן הַנָּבִיא וְשִׁמְעִי וְרֵעִי וְהַגְּבוּרִים 12
 אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ עִם־אֹדְנִיָּהוּ: ט וַיִּזְבַּח אֹדְנִיָּהוּ צֹאן וּבָקָר 13
 וּמְרִיא עִם אָבִן הַזֹּחֶלֶת אֲשֶׁר־אַצֵּל עֵין רֶגֶל וַיִּקְרָא 14
 אֶת־כָּל־אָחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל־אֲנָשִׁי יְהוּדָה עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ: 15
 י וְאֶת־נָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ וְאֶת־הַגְּבוּרִים וְאֶת־שְׁלֹמֹה אָחָיו 16
 לֹא קָרָא: יא וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־בֶּת־שֶׁבַע אִם־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר 17
 הֲלֹא שָׁמַעַתְּ כִּי מָלַךְ אֹדְנִיָּהוּ בֶן־חַגִּית וְאֹדְנִיָּנוּ דָּוִד לֹא 18
 יָדָע: יב וְעַתָּה לְכִי אֶיְעָצְךָ נָא עֲצָה וּמְלִטִי אֶת־נַפְשְׁךָ 19
 וְאֶת־נַפְשׁ בְּנֵךְ שְׁלֹמֹה: יג לְכִי וּבֹאִי | אֶל־הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמַרְתְּ 20
 אֵלָיו הֲלֹא־אַתָּה אֹדְנֵי הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאַמְתְּךָ לֵאמֹר 21
 כִּי־שְׁלֹמֹה בְנִךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי וּמִדּוֹעַ 22
 מָלַךְ אֹדְנִיָּהוּ: 23

Aftarat Haye Sara

Veameleh David – Melahim I 1:1-31

1

¹ Kral David ihtiyarlamış, yaşı ilerlemişti; onu giysilerle örtmelerine rağmen ısınamıyordu. ² Hizmetkarları ona “Kral efendim için bakire bir kız bulsunlar; [bu kız] kralın önünde dursun ve onun refakatçisi olsun. Koynunuzda yatar ve [böylece] kral efendim ısınır” dediler. ³ Bütün Yisrael sınırları içinde güzel bir kız aradılar. Şunem’li Avişag’ı buldular ve onu krala getirdiler.

⁴ Kız son derece güzeldi; kralın refakatçisi oldu ve ona hizmet etti, fakat kral onla birlikte olmadı.

⁵ Hagit’in oğlu Adoniya [bu sıralarda] “Kral ben olacağım” diyerek böbürleniyordu. Kendisine bir araba, atlılar ve önünde koşacak elli kişi ayarladı.

⁶ Babası [David] onu hiçbir zaman “Neden böyle yaptın?” diyerek üzmemişti. Ayrıca [Adoniya] oldukça yakışıklıydı ve Avşalom’dan [hemen] sonra doğmuştu.

⁷ Tseruya’nın oğlu Yoav ve Koen Evyatar’la fikir alışverişinde bulundu; onlar da Adoniya’ya yardım edip arkasından gittiler.

⁸ Fakat Koen Tsadok, Yeoyada’nın oğlu Benayau, Peygamber Natan, Şimi, Rei ve David’in savaşçıları, Adoniyau’nun yanında değillerdi.

⁹ Adoniyau, En-Rogel’in yakınlarındaki Zohellet taşında, davar, sığır ve besili hayvanlar kesti. Tüm kardeşlerini – kralın oğullarını – ve Yeuda bölgesinin tüm adamlarını – kralın kullarını – davet etti. ¹⁰ Fakat Peygamber Natan’ı, Benayau’yu, savaşçıları ve kardeşi Şelomo’yu çağırmadı.

¹¹ Natan, Şelomo’nun annesi Bat-Şeva’ya konuşarak “Hagit’in oğlu Adoniyau’nun krallık ettiğini duymadın mı?” dedi. “Efendimiz David ise bunu bilmiyor. ¹² Şimdi; gel sana bir öğüt vereyim ki, hem kendi, hem de oğlun Şelomo’nun yaşamını kurtarabilesin. ¹³ Hemen Kral David’e git ve ona şunları söyle: ‘ “Benden sonra oğlun Şelomo krallık edecek ve tahtıma o oturacak” diyerek cariyenize [bana] yemin etmemiş miydiniz, kral efendim? Öyleyse neden Adoniyau kral oldu?”

Tıpkı *Peraşa*’nunki gibi, *Aftara*’nın teması da, yeni nesildeki liderlikle ilgilidir. Avraam, Yahudi Ulusu için bir anne bulma derdindeydi ve David’in de, Yisrael’e ve dünyaya Tanrı’nın belirlemiş olduğu kader yönünde liderlik edecek hanedanın yeni başını belirlemesi gerekmekteydi.

Yisthak ve Eliezer, Avraam’ın isteklerine sadıktılar; zira Avraam’ın gerçekte Tanrı’nın İsteği’ni simgelediğinin bilincindeydiler. Hahamlarımız’ın öğrettiği gibi, bir kişi kendi isteklerini Tanrı’nunkilerin yanında geçersiz kıldığı zaman, Tanrı da başkalarının isteklerini, o kişininkilerin yanında geçersiz kılar (*Mişna – Pirke Avot 2:4*) Avraam’ın isteği olabilecek en üst düzeydeydi; çünkü ona en yakın olanlar, Avraam’ın Tanrı adına konuştuğunu çok iyi biliyorlardı.

Fakat bir ulus gelişip zenginleştiği zaman, ortaya

yeni zorlukların çıkmaya başlaması doğaldır. Ortada zenginlik, güç ve etki var olduğu zaman, mevki peşinde koşmaya başlayan insanlar da çoğalacaktır. Koskoca Kral David, ihtiyar, zayıf ve çevresinde bitenlerden eskisi kadar haberdar olmadığı bir zamanda, bir saray entrikasının kurbanı olmak üzereydi. Mevcut oğullarının en büyüğü, yakışıklı ve kuvvetli ilişkilere sahip Prens Adoniya, tahtı ele geçirmeye çalışıyordu. Bu durumda kenara itilecek isim, David’in önceden kendisinden sonraki kral olarak belirlediği oğlu, sadık ve bilge Şelomo olacaktı. Dünyanın gelmiş ve gelecek en bilge kişisinin, Bet-Amikdaş’ın kurucusunun ve Mişle, Şir Aşirim, Koelet gibi kutsal şaheserlerin yazarının yerine, monarşiden sadece, dalkavuk memurların arasında cömertçe ziyafet çekmeyi anlayan bir başkasının kral olması halinde, Yisrael’in tarihinin ne kadar farklı olacağını tahmin etmek bile güçtür.

- 14 יֵד הַזֶּה עֹדֵךְ מְדַבֶּרֶת שֵׁם עַם־הַמֶּלֶךְ וְאֲנִי
- 15 אָבִיָּא אַחֲרֶיךָ וּמִלֵּאתִי אֶת־דְּבָרֶיךָ: טו וּתְבֹא בַת־שֶׁבַע
- אַל־הַמֶּלֶךְ הַחֲדָרָה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן מְאֹד וְאֲבִישָׁג הַשְּׁוֹנָמִית
- 16 מִשְׁרַת אֶת־הַמֶּלֶךְ: טז וּתְקַנֵּךְ בַּת־שֶׁבַע וּתְשַׁתְּחוּ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
- 17 הַמֶּלֶךְ מַחֲלֶךְ: יז וּתֹאמֶר לוֹ אֲדֹנָי אַתָּה נִשְׁבַּעְתָּ בַּיהוָה
- אַלֹהֶיךָ לְאַמְתֶּךָ כִּי־שְׁלֹמֶה בְּנֶךָ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב
- 18 עַל־כִּסְאִי: יח וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִיָּה מֶלֶךְ וְעַתָּה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ
- 19 לֹא יִדְעָתָּ: יט וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וֹצֵאֵן לָרֶבֶךְ וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי
- הַמֶּלֶךְ וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן וּלְיֵאֵב שֶׁר הַצִּבָּא וּלְשְׁלֹמֶה עַבְדֶּךָ
- 20 לֹא קָרָא: כ וְאַתָּה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ עֵינֶיךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ
- 21 לְהַגִּיד לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: כא וְהָיָה
- כַּשֶּׁכֶּב אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ עַם־אֲבֹתָיו וְהָיִיתִי אָנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֶה
- 22 חֲטָאִים: כב וְהִנֵּה עֹדֶנָּה מְדַבֶּרֶת עַם־הַמֶּלֶךְ וְנָתַן הַנָּבִיא
- 23 בָּא: כג וַיִּגִּדּוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתַן הַנָּבִיא וַיָּבֹא לִפְנֵי
- 24 הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ עַל־אִפְּיוֹ אֲרָצָה: כד וַיֹּאמֶר נָתַן אֲדֹנָי
- הַמֶּלֶךְ אַתָּה אִמְרָתָּ אֲדֹנִיָּהוּ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב
- 25 עַל־כִּסְאִי: כה כִּי | יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וֹצֵאֵן לָרֶבֶךְ
- וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְשָׂרֵי הַצִּבָּא וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן וְהַנָּם
- 26 אֹכְלִים וְשֹׁתִים לִפְנֵיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ: כו וְלִי
- אֲנִי־עַבְדְּךָ וּלְצֹדֵק הַכֹּהֵן וּלְבְנֵיהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וּלְשְׁלֹמֶה
- 27 עַבְדְּךָ לֹא קָרָא: כז אִם מֵאֵת אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ נָהִיָּה הַדְּבָר הַזֶּה
- וְלֹא הוֹלַעְתָּ אֶת־עַבְדֶּיךָ [עַבְדְּךָ] מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא
- אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו:

¹⁴ İşte sen orada hala kralla konuşurken, ben arkandan gelip sözlerini doğrulayacağım”.

¹⁵ Böylece Bat-Şeva krala, odaya geldi. Kral çok ihtiyarlamıştı ve Şunem’li Avişag, krala hizmet etmekteydi.

¹⁶ Bat-Şeva diz kırdı ve kralın önünde eğildi. Kral [ona] “Neyin var?” diye sordu.

¹⁷ [Bat-Şeva] Ona “Efendim; cariyenize ‘Benden sonra oğlun Şelomo krallık edecek ve tahtıma o oturacak’ diye Tanrınız’ın İsmi’yle yemin etmişsiniz.

¹⁸ Fakat şimdi – görün ki Adoniya kral oldu; ve şimdi – kral efendim, [siz bunu] bilmiyorsunuz.

¹⁹ [Dahası; Adoniya] Bol bol boğa, besili hayvan ve davar kesip, kralın bütün oğullarını, Koen Evyatar’ı, ordu komutanı Yoav’ı davet etti; fakat kulun Şelomo’yu çağırmadı.

²⁰ Ve siz; kral efendim – tüm Yisrael’in gözleri, kral efendimin tahtına, ondan sonra kimin oturacağını onlara söylemeniz için, sizin üzerinize çevrili durumda.

²¹ [Aksi takdirde] Kral efendim atalarıyla yatacağı zaman ben ve oğlum Şelomo hakkımızdan olacağız”.

²² Ve işte – o henüz kralla konuşmaktayken, Peygamber Natan [avluya ya da dıştaki odaya] geldi.

²³ [Hizmetkarlar] “İşte Peygamber Natan!” diyerek krala bildirdiler.

[Natan] Kralın önüne geldi ve krala doğru yüzüstü yere kadar eğildi.

²⁴ Natan “Kral efendim” dedi. “Siz ‘Benden sonra Adoniyau krallık edecek ve tahtıma o oturacak’ dediniz mi?

²⁵ Çünkü bugün [En-Rogel’e] indi; bol bol boğa, besili hayvan ve davar kesip kralın bütün oğullarını, ordu komutanlarını ve Koen Evyatar’ı davet etti. İşte onun huzurunda yiyip içiyorlar. ‘Yaşasın Kral Adoniyau!’ dediler.

²⁶ Fakat ben kulunuzu, Koen Tsadok’u, Yeoyada’nın oğlu Benayau’yu ve kulunuz Şelomo’yu çağırmadı.

²⁷ Eğer bu durum kral efendim tarafından [böyle uygun görüldü] ise; kral efendimin tahtına ondan sonra kimin oturacağını, kulunuza [bana – nasıl oldu da] bildirmediniz?”

Fakat Yisrael’in Koruyucusu ne uyuklar ne de uyur. Peygamber Natan ve Bat-Şeva, planlanan komployla ilgili haberi David’in hasta yatağına kadar getirirler ve yaşlı kral, büyüklüğünü bir kez daha gösterir. Onlara, daha önce etmiş olduğu yeminin halen aynı şekilde geçerli olduğuna ve

Şelomo’nun kral *olacağına* dair söz verir. *Aftara*’nın, bu olayın sonucunu bildirmeye gerek duymaması, halkın içindeki iyiliği göstermektedir. Adoniya ve yandaşları, sadece kendi küçük gruplarını temsil eden istisnai bir hataydı. Şelomo kral oldu.

- כח וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר 28
- קִרְאוּ-לִי לְבֵת-שֹׁבַע וּתְבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וּתַעֲמִד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:
- כט וַיֵּשְׁבַע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חִי-יְהוָה אֲשֶׁר-פָּדָה אֶת-נַפְשִׁי 29
- מִכָּל-צָרָה: ־ כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 30
- לֵאמֹר כִּי-שְׁלֹמֹה בְנִי יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל-כִּסְאִי
- תַּחְתָּי כִּי כֵן אַעֲשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: ־ וַתִּקֹּד בֵּת-שֹׁבַע אֲפִים 31
- אָרֶץ וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם:

²⁸ Kral David cevap verip “Bana Bat-Şeva’yı çağırın” dedi. [Bat-Şeva] Kralın huzuruna gelip kralın önünde durdu.

²⁹ Kral yemin etti ve “Canımı her türlü sıkıntıdan kurtarmış olan Tanrı [hep] yaşıyor [ve sürekli şahidimdir]!” dedi.

³⁰ “Sana, ‘Benden sonra oğlun Şelomo krallık edecek ve benim yerime tahtıma o oturacak’ diye, Yisrael’in Tanrısı’nın İsmi’yle nasıl yemin ettiysem; bugün de bunu aynı şekilde yerine getireceğim”.

³¹ Bat-Şeva yüzü yere dönük şekilde dizini kırdı ve krala doğru eğilerek “Efendim Kral David ebediyen yaşasın” dedi.

- 1-2 א מִשָּׂא דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל בֵּי־ד מִלְּאֲכִי ב אֶהְבֵּתִי
אתכם אמר יְהוָה וְאִמַּרְתֶּם בְּמִנָּה אֶהְבֵּתֵנוּ הֲלוֹא־אֵח עָשׂוּ
3 לִיעֶקֶב נְאֻם־יְהוָה וְאֶהֱב אֶת־יַעֲקֹב: ג וְאֶת־עָשׂוּ שְׂנֵאתִי
וְאֲשִׁים אֶת־הָרִי וְשִׁמְמָה וְאֶת־נַחֲלָתוֹ לְתַנּוֹת מִדְּבַר:
4 ד כִּי־תֹאמַר אֲדֹם רִשְׁשֵׁנוּ וְנָשׁוּב וְנִבְנֶה חֲרֻבוֹת כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת הֵמָּה יִבְנוּ וְאֲנִי אֶהְרֹס וְקִרְאוּ לָהֶם גְּבוּל
5 רִשְׁעָה וְהָעַם אֲשֶׁר־זָעַם יְהוָה עַד־עוֹלָם: ה וְעֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה
6 וְאַתֶּם תֹּאמְרוּ יִגְדֵּל יְהוָה מֵעַל לְגְבוּל יִשְׂרָאֵל: ו בֶּן יִכְבֹּד
אֲב וְעֶבֶד אֲדֹנָיו וְאִם־אֲב אֲנִי אֵינִי כְבוֹדִי וְאִם־אֲדֹנִים אֲנִי
אֵינִי מוֹרָאִי אָמַר | יְהוָה צְבָאוֹת לָכֶם הַכְּהֻנִּים בּוֹנֵי שְׁמִי
7 וְאִמַּרְתֶּם בְּמִנָּה בָּזִינוּ אֶת־שְׁמִי: ז מְגִישִׁים עַל־מִזְבְּחִי לֶחֶם
מִגָּאֵל וְאִמַּרְתֶּם בְּמִנָּה גִּאֲלֵנוּךְ בְּאַמְרֹכֶם שְׁלַחַן יְהוָה נִבְזָה
8 הוּא: ח וְכִי־תִגְשׁוּן עוֹר לְזִבְחֵ אֵין רָע וְכִי תִגִּישׁוּ פֶסֶח וְחֻלָּה
אֵין רָע הִקְרִיבֵהוּ נָא לִפְחֹתְךָ הִירְצֵךְ אוּ הִישָׂא פָנֶיךָ אָמַר
9 יְהוָה צְבָאוֹת: ט וְעַתָּה חֲלוּ־נָא פָנֶי־אֵל וְיִחַנְנוּ מִיַּדְכֶם הִיתָה
10 זֹאת הִישָׂא מַכֶּם פָּנִים אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: י מִי גַם־בְּכֶם
וְיִסְגְּר דְּלֹתִים וְלֹא־תֹאֲרִירו מִזְבְּחִי חֲנָם אֵין־לִי חֶפֶץ בָּכֶם
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּמִנְחָה לֹא־אֶרְצֶה מִיַּדְכֶם:
11 יא כִּי מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ וְעַד־מְבוֹאוֹ גְּדוֹל שְׁמִי בְּגוֹיִם וּבְכָל־מְקוֹם
מִקְטֹר מִגִּשׁ לְשְׁמִי וּמִנְחָה טְהוֹרָה כִּי־גְדוֹל שְׁמִי בְּגוֹיִם אָמַר
12 יְהוָה צְבָאוֹת: יב וְאַתֶּם מְחַלְלִים אוֹתוֹ בְּאַמְרֹכֶם שְׁלַחַן אֲדֹנִי
מִגָּאֵל הוּא וְנִיבֹ נִבְזָה אָכְלוּ:

Aftarat Toledot

Masa Devar – Malahi 1:1 – 2:7

Erev Roş Hodeş'e rastlarsa, o gine özel Aftara [Mahar Hodeş] okunur.

1 ¹ Tanrı'nın, Malahi'nin aracılığıyla, Yisrael'e yönelik Sözü'nün yükü. ² “Sizi sevdim” dedi Tanrı. “ ‘Bizi nasıl sevdin?’ dersiniz [söyleyeyim:] Esav Yaakov'un kardeşi değil miydi?” diyor Tanrı “Ancak [yine de] Ben Yaakov'u sevdim. ³ Esav'dan ise nefret ettim, dağlarını ıssız, mirasını çölün çakallarının [malı] yaptım. ⁴ Edom [halkı] ‘Yoksullaştırıldık; fakat dönüp yıkıntıları inşa edeceğiz’ derse bile; Toplulukların Efendisi [Tanrı] şöyle dedi: Onlar [istedikleri kadar] inşa etsinler; Ben yıkarım! [İnsanlar] Onları ‘Tanrı'nın ebediyen öfke duyduğu Kötülük sınırı [ülkesi]’ şeklinde çağıracaklar. ⁵ Gözleriniz [onların yıkımını] görecek ve siz ‘Tanrı, Yisrael'in sınırının ötesinde Büyük'tür’ diyeceksiniz”.

⁶ “Bir oğul, babasını onurlandırır; bir köle de efendisini. Ve eğer Ben Baba isem, hani onurum? Ve eğer Ben Efendi isem, hani bana yönelik çekinme [duygusu]?” dedi Toplulukların Efendisi. “[Sorumluluk; halkı eğitmekle yükümlü olduğunuz için öncelikle] Size [ait] ey İsmim'i aşağılayan Koenler! ‘İsmim'i nasıl aşağılıyoruz? dersiniz [söyleyeyim:]

⁷ Mizbeahım'da kirletilmiş ekmek sunuyorsunuz! ‘Seni nasıl kirlittik?’ diye sorarsanız [söyleyeyim:] ‘Tanrı'nın Masası aşağılıktır’ deyişinizle! ⁸ Kesmek için kör [bir hayvan] getirdiğinizde, kötü değil; sakat ya da hasta getirdiğinizde, kötü değil; [öyle mi?!] Onu lütfen gidip kendi yöneticine ikram et. [Ne dersin; acaba] sende hoşlanır mı, ya da [ondan bir şey arz ettiğinde] sana yüz verir mi?” dedi Toplulukların Efendisi. ⁹ “Şimdi – lütfen Tanrı'ya, bize lütfekar davranması için yakarın. [Aşağıdaki lanetler, aslında] Sizin kendi eserinizken, [kendinizi düzeltmediğiniz sürece, Tanrı] herhangi birinize yüz verir mi?” dedi Toplulukların Efendisi.

¹⁰ “Keşke aranızdan biri çıkıp kapıları kapasa da, Mizbeahım'ı boş yere yakamayasınız! Size yönelik arzum kalmadı” dedi Toplulukların Efendisi; “Elinizden sunu kabul etmeyeceğim! ¹¹ Zira güneşin doğuşundan batışına kadar, İsmim uluslar arasında Büyük'tür. [her ne kadar onlar, putlara ve gök cisimlerine tapıyorlarsa da; hatalı olarak da olsa bunun hedefinin Ben olduğumu düşünüyorlar] ve İsmim için her yerde sunular getiriliyor; hatta [Benim Gözüm'de] saf adaklar bunlar! Çünkü İsmim uluslar arasında Büyük'tür” dedi Toplulukların Efendisi. ¹² “Fakat siz, ‘Efendi'nin masası kirlidir’ deyişinizle ve [geçersiz hayvanları *korban* diye getiren Koen'in] ‘[Tanrı'nın] Yiyeceği aşağılıktır’ [şeklindeki] ifadeyle, [Tanrı'nın Kutsal İsmi'ni] ihlal ediyorsunuz!

Peraşa dünyanın manevi tarihindeki belki de en hayati dönüm noktasını ele almaktadır – Tora'nın alınışı ve Atalar'ın öğretisinin devamı konusunda Yaakov'un, Esav'a tercih edilmesi. Fakat bu seçim elbette otomatik bir şekilde gerçekleşmiş değildir. Zira Esav *behordur* ve Yitshak'ın aklındaki sebep ne şekilde anlaşılırsa anlaşılırsın, Yitshak, üstünlük berahasını Esav'a verme niyetindedir. Berahanın Yaakov'a gitmesini sağlayan tek şey, Tanrı'nın, Rivka tarafından harekete geçirilen isteğidir.

Aftara'nın başlangıcında, Tanrı'nın Yaakov'u seçmesinin sebebi, O'nun Yaakov'a olan sevgisi ve Esav'a olan nefreti olarak sunulmaktadır. Bu

nefretten dolayı, peygamber, Esav'ın soyundan gelen Edom ulusunun sonsuza dek rahat yaşayamayacağını ve yıkıma mahkum olduğunu belirtmektedir. Edom'da vücuda gelen kötülük, sonunda mutlaka tamamen yok edilecektir. Bu biraz zaman alacaktır. Halen içinde bulunduğumuz sürgünün ve Yahudiler'in bu upuzun sürgün boyunca çeşitli yerlerde çektikleri acıların birincil sebebi olan Roma İmparatorluğu, Rabinik gelenekte – doğrudan; ya da en azından manevi olarak – Edom'un devamı kabul edilir. Çoğu kehanette olduğu gibi, kötülüğün yok oluşunun ne zaman gerçekleşeceğini tam olarak bilememekteyiz; tek bildiğimiz bunun *olacağıdır*.

- יג וַאֲמַרְתֶּם הִנֵּה מִתְּלָאָה 13
- וְהִפַּחְתֶּם אוֹתוֹ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְהִבַּאתֶם גָּזוּל וְאֶת־הַפֶּסֶחַ
 וְאֶת־הַחֹלֶה וְהִבַּאתֶם אֶת־הַמִּנְחָה הָאֲרֻצָּה אוֹתָהּ מִיִּדְכֶם
 14 אָמַר יְהוָה: יֵד וְאֲרוּר נוֹכַל וְיֵשׁ בְּעַדְדוֹ זָכָר וְנָדָר וְזִבְחַת מִשְׁחַת
 לְאֹדְנִי כִּי מֶלֶךְ גָּדוֹל אָנִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשָׁמַי נֹרָא בְּגוֹיִם:
 1-2 א וְעַתָּה אֲלִיכֶם הַמִּצְוָה הַזֹּאת הַכֹּהֲנִים: ב אִם־לֹא תִשְׁמָעוּ
 וְאִם־לֹא תִשְׁמָעוּ עַל־לֵב לִתֹּת כְּבוֹד לְשָׁמַי אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת וְשַׁלַּחְתִּי בְכֶם אֶת־הַמַּאֲרָה וְאֲרוּתִי אֶת־בְּרֻכּוֹתֵיכֶם
 3 וְגַם אֲרוּתֶיהָ כִּי אֵינְכֶם שָׁמַי עַל־לֵב: ג הַנְּנִי גַעַר לָכֶם
 אֶת־הַזֶּרַע וְזִרְתִּי פָרֶשׁ עַל־פְּנֵיכֶם פָּרֶשׁ חֲגִיכֶם וְנִשְׂאָ אֶתְכֶם
 4 אֲלֵיו: ד וַיַּדְעֻתֶם כִּי שַׁלַּחְתִּי אֲלֵיכֶם אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת
 5 לְהִיזֹת בְּרִיתִי אֶת־לֹוֹי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ה בְּרִיתִי | הִיטָה
 אֲתוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְאֶתְנִם־לֹו מוֹרָא וַיִּירָאֵנִי וּמִפְּנֵי שָׁמַי
 6 נָחַת הוּא: ו תּוֹרַת אֱמֶת הִיטָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה לְאֶ־נִּמְצָא
 בְּשִׁפְתָיו בְּשָׁלוֹם וּבְמִשׁוֹר הִלָּךְ אֲתִי וּרְבִים הִשְׁיב מִעוֹן:
 7 ז כִּי־שִׁפְתִי כֵהֵן יִשְׁמְרוּ־נִלְעַת וְתוֹרָה יִבְקֶשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאךְ
 יְהוָה־צְבָאוֹת הוּא:

¹³ ‘Amma da angarya’ diyor ve [*korban* diye getirdiğiniz hayvanı, saygısızca] yere atıyorsunuz” dedi Toplulukların Efendisi. “Çalıntı [hayvanları], sakatları ve hastaları getirip, bunu bir de sunu (!) diye getiriyorsunuz. Onu elinizden kabul mu edeyim?!” dedi Tanrı. ¹⁴ “Sürüsünde [kusursuz] bir erkek [hayvan] olup, *Neder* yapmasına rağmen yine de Efendi’ye kusurlu [hayvan] kesen şarlatan lanetlidir! Çünkü Ben Büyük bir Kral’ım” dedi Toplulukların Efendisi; “ve İsmim, uluslar arasında korku vericidir!”.

2 ¹ “Ve şimdi – bu emir sizin içindir Koenler. ² Eğer dinlemez ve İsmim’e onur verme konusunu kalbinize yerleştirmezseniz” dedi Toplulukların Efendisi, “size laneti göndereceğim ve berahalarınızı lanete çevireceğim. Zaten [size Bet-Amikdaş’ı inşa ettiğinizde vermiş olduğum berahayı, saygısızlıklarınız sebebiyle] lanetlemiştim [ama; düzelmezseniz bunu arttırırım]; çünkü bu konuyu kalbinize yerleştirmiyorsunuz. ³ Ve işte; tohumlarınızı bozacağım; yüzlerinize gübre – bayram [*korban*larınızın] gübresini – saçacağım. Bu sonuca sizi [günahlarınız] götürecektir. ⁴ O zaman, size bu emri, Levi [kabilesi] ile olan antlaşmamın devamlılığı için gönderdiğimi anlayacaksınız” dedi Toplulukların Efendisi.

⁵ “Onunla [yani Levi kabilesine mensup Koenler’in ilk başkanı Aaron’la, veya torunu Pinehas’la] olan antlaşmam, yaşam ve barış üzerineydi. Bunları ona bana yönelik duyduğu büyük çekinme duygusu için vermiştim. Nitekim o da, İsmim’in önünde dehşet duyuyordu. ⁶ Ağzında Gerçek Tora vardı ve dudaklarında adaletsizlik [hiçbir zaman] bulunmadı. Benimle barış ve dürüstlikle gitti ve birçok insanı gınahtan geri çevirdi. ⁷ Çünkü bir Koen’in dudakları bilgiyi korumalıdır ve [herkes] Tora’yı onun ağzından [çıkan sözlerde] aramalıdır; zira o, Toplulukların Efendisi’nin elçisidir”.

Fakat bu yeterli değildir. Bene-Yisrael’in yüksek amacına ulaşması, sadece Esav’ın düşüşüyle gerçekleşecek değildir. Görevlendirilmek suretiyle seçilmiş bir halk, bu seçilmişliği hak etmelidir. Bu sebeple peygamber, halk içinde gösterilen ikiyüzlülük sebebiyle Yisrael’i oldukça sert bir dille haşlamaktadır. Sadece kendilerine yarar sağlama amacıyla olan bazı Koenler tarafından teşvik ve tahrik edilen halk, Tanrı’ya yönelik hizmetlerini gayrisamimi bir uygulama haline getirmiştir. Yaşlı, sakat ve hasta hayvanları Tanrı’ya *korban* diye getirirken, hayvanlarının en

iyilerini kendilerine saklamaya nasıl cesaret etmektedirler? Aynı cesareti insan yöneticilere karşı da gösterebilecekler midir?

Kapanışta; peygamber, görevlerini gerektiği şekilde yapmaları konusunda Koenler’i uyarmaktadır. Onlar birer öğretmen ve örnek olmalıdırlar. Tüm halkı yüksek düzeye çıkarabilmeleri, ancak ve ancak kendi sorumluluklarının doğrultusunda yaşamaları durumunda mümkün olacaktır. Aynı uyarı, tüm toplum liderlerini de kapsar. Onların da halkı eğitme ve onlara örnek olma yükümlülükleri vardır.

7 וְזַעַמִּי תְלוּאִים לְמִשׁוֹבְתֵי וְאֶל־עַל יִקְרָאֻהוּ יָחַד לֹא יְרוּמָם:
 8 ח אֵיךְ אֶתְנֶה אֶפְרַיִם אֲמַגְנֶנִּי יִשְׂרָאֵל אֵיךְ אֶתְנֶה כְּאֶדְמָה
 9 אֲשִׁימָה כְּצַבָּאִים נִהַפֵּךְ עָלַי לְבִי יָחַד נִכְמְרֶנּוּ נְחוּמִי: ט לֹא
 אַעֲשֶׂה חֲרוֹן אַפִּי לֹא אָשׁוּב לְשַׁחַת אֶפְרַיִם כִּי אֶל אֲנֹכִי
 10 וְלֹא־אִישׁ בְּקִרְבִּי קָדוֹשׁ וְלֹא אָבּוֹא בְּעִיר: י אַחֲרַי יְהוָה
 יִלְכוּ כְּאֶרְצָה יִשְׂאָג כִּי־הוּא יִשְׂאָג וַיַּחֲרִדֵנוּ בָנִים מִיָּם:
 11 יא יַחֲרִדֵנוּ כְּצֹפּוֹר מִמִּצְרַיִם וּכְיוֹנָה מֵאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהוֹשַׁבְתִּים
 עַל־בְּתִיָּהֶם נְאֻם־יְהוָה:

1 א סִבְבֵּנִי בְּכַחַשׁ אֶפְרַיִם וּבִמְרֹמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה עַד
 2 רֹד עַם־אֵל וְעַם־קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן: ב אֶפְרַיִם רָעָה רוּחַ וְרִדְף
 קָדִים כָּל־הַיּוֹם כָּזָב וְשֹׁד יִרְבֶּה וּבְרִית עַם־אַשּׁוּר יִכְרְתוּ
 3 וְשָׁמֶן לְמִצְרַיִם יוּבֵל: ג וְרִיב לִיהוָה עַם־יְהוּדָה וּלְפַקֵּד
 4 עַל־יַעֲקֹב כְּדִרְכָּיו כְּמַעַלְלָיו יָשִׁיב לוֹ: ד בִּבְטָן עֶקֶב
 5 אֶת־אֲחִיו וּבְאוֹנוֹ שָׁרָה אֶת־אֱלֹהִים: ה וַיֵּשֶׁר אֶל־מִלְאָךְ וַיְכַל
 6 בָּכָה וַיִּתְחַנֵּן־לוֹ בֵּית־אֵל יִמְצְאוּנוּ וְשֵׁם יִדְבָּר עִמָּנוּ: ו וַיְהוּדָה
 7 אֱלֹהֵי הַצַּבָּאוֹת יְהוָה זָכְרוּ: ז וְאַתָּה בִּאֱלֹהֶיךָ תָּשׁוּב חֲסֵד
 8 וּמִשְׁפָּט שָׁמַר וְקוֹנָה אֶל־אֱלֹהֶיךָ תִּמְיֵד: ח כְּנֹעַן בִּידֹ מֵאֲזֹנִי
 9 מִרְמָה לַעֲשֹׁק אָהֵב: ט וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אַךְ עֲשֵׂרְתִי מִצָּאִתִּי
 10 אֲזֹן לִי כָל־יְגִיעִי לֹא יִמְצְאוּלִי עוֹן אֲשֶׁר־חָטָא: י וְאֲנֹכִי
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד אוֹשִׁיבְךָ בְּאֶהָלִים כִּימִי
 11 מוֹעֵד: יא וּדְבַרְתִּי עַל־הַנְּבִיאִים וְאֲנֹכִי חֲזוֹן הַרְבִּיתִי וּבִיד
 12 הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה: יב אִם־גִּלְעָד אֲזֹן אֶד־שׁוּא הָיוּ בְּגִלְגָל
 שְׁוָרִים וּבָחוּ גַם מִזִּבְחוֹתֶם כְּגִלְיָם עַל תִּלְמִי שָׂדֵי:

Aftarat Vayetse

Veami Teluim – Osea 11:7 – 13:5

11

⁷ “Halkım Bana dönme konusunda tereddütte. [Peygamberler] Onu Yüksek Tanrı’ya [dönmesi için] çağırıyorlar; fakat [hiçbir peygamber onları] birlik halinde yükseltmiyor.

⁸ Seni [düşmanın eline] nasıl veririm ey Efrayim? Seni [düşmana] nasıl teslim ederim ey Yisrael? Seni nasıl Adma gibi yapar; Tsevoyim gibi ederim? [Günahların sebebiyle seni, Sedom ve Amora ile birlikte yok olan bu iki şehir gibi tersyüz etmem gerekirdi; fakat onun yerine] Kalbim tersyüz oldu ve acıma duygularım birden ulandı. ⁹ Tüten öfkemi uygulamayacak, dönüp Efrayim’i yok etmeyeceğim; zira Ben Tanrı’yım, insan değil; aranızdaki Kutsal’ım ve [Yeruşalayim’den başka hiçbir] şehre gelmeyeceğim. ¹⁰ [Bene-Yisrael, Tanrı onları] Kükreyen bir arslan gibi [çağırdığında], Tanrı’nın arkasından gidecekler. O kükrediği zaman, çocuklar [tıpkı babaları onları çağırmış gibi, gelmek için doğu ve] batıdan acele edecekler. ¹¹ Mısır Ülkesi’nden bir kuş, Asur Ülkesi’nden bir güvercin gibi aceleyle gelecekler ve onları [tekrar] evlerine oturtacağım” diyor Tanrı.

12

¹ Efrayim yalanla, Yisrael de hilekarlıkla çevremi sarıyor. Fakat Yeuda hala Tanrı ile hüküm sürüyor ve Kutsal Olan’a sadık [davranıyor]. ² Efrayim rüzgara [ağzını açıp sanki onu yer gibi] otluyor ve doğu rüzgarını takip ediyor. Gün boyu yalan ve şiddeti artırıyor. Asur’la antlaşma yapıp, [müttefiki olmaya ikna etmek amacıyla] Mısır’a yağ götürüyor.

³ [Her ne kadar Yeuda şimdilik sadıksa da] Tanrı’nın Yeuda ile davası olacak. Yollarına göre Yaakov’u hatırlayacak, eylemlerine göre ona ödemesini yapacak. ⁴ [Oysa, Tanrı’ya sadık kalmaları halinde Bene-Yisrael için her şeyin güzel olacağına dair iki işaret gerçekleşmişti: Yaakov, henüz] Karındayken kardeşinin topuğunu tutmuş, olgunluk çağında da İlahi bir varlığa üstün gelmişti. ⁵ Meleğe üstün gelip kazandığında, [melek] ağlamış ve ona “[Tanrı] bizi Bet-El’de bulacak ve bizimle orada konuşacak” [diyerek] yalvarmıştı.

⁶ Aşem, Toplulukların Tanrısı’dır. “Aşem” diye anılır [Bu İsim O’nun tarihe hakim olduğunu ve Yaakov kendi hayatında şahit olamasa bile, verdiği sözleri tuttuğunu gösterir]. ⁷ Ve sen [Yaakov’un soyundan gelen]; sükuneti Tanrı’nın da bulmalısın. İyilik ve adaleti koru; ümidini daima Tanrı’nın’a yasla.

⁸ [Fakat sen tıpkı] Elinde sahtekarlık terazisi olan, istismarı seven bir tüccar [gibisin].

⁹ Efrayim “İşte [kendi gücümle] zenginleştim; kendime kuvvet edindim. Hiçbir çabamda, benim için günah teşkil edecek bir hata bulamazlar” diyecektir. ¹⁰ Fakat [sen de biliyorsun ki] Ben – Aşem – Mısır Ülkesi’nden beri Tanrı’nım [ve tüm başarıların Bana bağlıdır. Mısır Çıkışı] Zamanında olduğu gibi seni tekrar çadırlarda oturtacağım. ¹¹ [Beni unutmamanız için neler yapmadım?!] Peygamberlerle konuştum; Ben [peygamberlerin tecrübe ettikleri] vizyonları çoğalttım; peygamberlerin eline [size hitap etmeleri için] benzetmeler verdim!

¹² Eğer Gilad’ın başına sorunlar geliyorsa [elbette sebepsiz değil. Gilad insanları, davranışlarıyla] tamamen boş ve anlamsız oldular. Gilgal’da [putlara] boğalar kestiler! Üstelik sunakları, tarlaların saban izlerinin üzerindeki taş yığınları gibi [sayıca çok fazla]!

Hahamlarımız, bu Aftara’nın peygamberi olan Osea’nın, en büyük peygamberlerden biri olduğunu öğretirler. Osea, Yeşayau ile aynı dönemde yaşamış ve tıpkı onun gibi, On Yisrael kabilesinin kurduğu, kuzeydeki Şomron bölgesinde yer alan Yisrael Krallığı’nın hızlı yozlaş-

masını yüksek sesle protesto etmiş; fakat sözleri sadece sağır kulaklara gitmiştir. Osea halkı sertçe azarlamakta ve Tanrı’nın geçmişteki merhametiyle, Yisrael’in Tanrı’dan kaynaklanan iyilikleri tanıma konusundaki başarısızlıkları arasındaki tezatı vurgulamaktadır. Tanrı’nın iyilikleri,

יג וַיְבָרֶחַ

13

יַעֲקֹב שָׁנָה אֶרֶם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה וּבְאִשָּׁה שָׁמָּה:

יד וּבְנָבִיא הָעֵלָה יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנָבִיא נִשְׁמָר: 14

טו הַכְּעִיס אֶפְרַיִם תְּמָרוֹרִים וְדָמָיו עָלָיו יָטוּשׁ וְחִרְפָּתוֹ יִשְׁיב 15

לֹא אֲדַנּוּ:

א כְּדִבְרֵי אֶפְרַיִם רָתַת נִשְׂאָה הוּא בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּאשֶׁם בְּבַעַל 1

ב וַיִּמָּת: ב וַעֲתִידָה | יוֹסֵפוֹ לַחֲטֹא וַיַּעֲשֶׂן לָהֶם מִסֵּכָה מִכִּסְפֵּם 2

כְּתִבוֹנָם עֲצָבִים מַעֲשֵׂה חֲרָשִׁים כָּלָה לָהֶם הֵם אֲמָרִים זִבְחִי

אֲדָם עֲגָלִים יִשְׁקֹוּ: ג לָכֵן יִהְיֶה כַּעֲנוּ־בִקָּר וְכִטֹּל מִשְׁכָּים 3

הִלָּךְ כָּמֶלֶךְ יִסְעֶר מִגֶּרֶן וְכַעֲשֶׂן מֵאֲרֵבָה: ד וְאֲנֹכִי יְהוָה 4

אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֱלֹהֶיךָ זִוְלָתִי לֹא תִלְעַע וּמוֹשִׁיעַ אֲנִי

ה בְּלָתִי: ה אֲנִי יִדְעָתִיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ תְּלָאבוֹת: 5

¹³ Yaakov Aram toprağına kaçtı. Yisrael [orada] bir kadın için çalıştı ve bir kadın için [sürülere] bekçilik etti. ¹⁴ Tanrı, Yisrael'i Mısır'dan bir peygamber yoluyla çıkardı; ve [Yisrael çölde de] bir peygamber yoluyla korundu. ¹⁵ Efrayim [Tanrı'yı, putperestlik gibi] çok acı günahlarla sinirlendirdi. [Efrayim'in] Döktüğü kanı, [Tanrı] onun üzerine sürecek ve utancını, Efendisi ona çevirecek.

13

¹ [Günahkar olmadığı dönemde,] Efrayim konuştuğunda, [herkeste] bir titreme [olurdu]. Yisrael içinde yüksek konumdaydı o; fakat Baal [putu] sebebiyle suçlu duruma düşünce – öldü. ² Ve şimdi, günah işlemeye devam ediyorlar; gümüşleriyle [altın satın alıp] kendilerine dökme putlar, [hem de “ne yapsak” diye] tasarlayıp [karar vererek, tıpkı çöldeki gibi, altın buzağılar şeklinde] putlar yaptılar. [Bunlar] Tamamen usta işi ve onlarla ilgili olarak [putların rahipleri, çocuklarını kesen putperestlere] “İnsan kurban edenler, buzağıları da öpsünler” diyorlar. ³ Bu yüzden bir sabah bulutu gibi, erkenden [buharlaşıp] giden çiy gibi, harman yerinden fırtınayla uçan saman çöpü gibi ve pencereden [çıkan] duman gibi olacaklar.

⁴ Ve Ben – Aşem – Mısır Ülkesi'nden beri Tanrın'ım. Ben'den başka bir tanrı tanımayacaksın; [zira] Benim dışımda [başka bir] Kurtarıcı yoktur. ⁵ Seni çölde, kuraklık ülkesinde tanıdım.

Yisrael'in eksikliklerine karşın süreklilik göstermiştir. Tanrı acı bir dille, kabul edilir Öfkesi'ne rağmen, On Kabile'nin yoldan çıkmış lideri olan Efrayim'i hiçbir zaman terk etmeyeceğini söylemektedir. Tıpkı hakarete uğramış fakat hala merhametli bir baba gibi, Tanrı, Efrayim'i tamamen yok edemeyeceğini itiraf etmektedir. Zira hem Yisrael'in Kendi Halkı olarak kalacağına dair yemin etmiştir, hem de Yisrael her ne kadar çöküntü halindeyse de, derinde bir yerlerde iyiliği hiçbir zaman sönmez ve bir gün mutlaka Tanrı'nın *Teşuva* çağrısına uyup, görevini sürdürecektir. Tanrı, Son'un geldiğini bildirmek üzere *bir arslan gibi kükreyeceği* zaman, Efrayim'in çocukları bile dünyanın her tarafından aceleyle gelip, Tanrı'ya yönelik yenilenmiş itaatkarlıklarını ilan edeceklerdir.

Peygamber, Efrayim'in isyankarlığını, Yeuda'nın sadakatıyla karşılaştırmakta, fakat Yeuda'nın da ileride hataya düşeceğini bildirmektedir. Ve o zaman gelince, Yeuda da cezalandırılacaktır. *Peraşa*'da açıklandığı üzere Esav'ın meleğini yenmiş bir Ata'nın soyundan gelen bir halk için, bu oldukça acıklı bir sonuçtur; fakat Tanrı'nın adaleti işlemek durumundadır. Böylelikle Yeuda da Efrayim gibi sürgüne çıkacak ve böylece Mısır'daki kökenlerini hatırlayacaktır.

Peygamber, Efrayim'in önderlik ettiği, zenginlik

ve gücü sebebiyle yenilmez olduğunu düşünen On Kabile'nin Krallığı'na yönelik sert azarlamasını sürdürmektedir. Krallık, mütevazı orijinlerini unutmuş gibidir. Yaakov bir zamanlar, sevdiği kızla evlenebilmek için sürü gütmek durumunda kalan mütevazı bir çobandı. Efrayim de liderlik statüsünü, Kral Şelomo'nun oğlu Rehavam'ın olağandışı sertliğine karşı *sertçe konuştuğu* için elde etmişti. Dolayısıyla, koruma ve başarının, gerçekte Tanrı'nın birer hediyesi olduğu; kuvvet, kurnazlık ya da rastlantılarla ilgili olmadığı, Efrayim için açık olmalıdır.

Fakat Efrayim yüzüzlük ve putperestlikle günah işlemiştir; bu yüzden yenilgiye, sürgüne ve ölüme mahkumdur. Tanrı günahları unutmaz; onları bir anlamda bir yerlerde depolar ve *Teşuva* ile silinmelerini bekler; fakat “depo” dolup, günah sahibinin artık Tanrı'nın sabrına layık olmadığı aşamaya gelindiğinde, Tanrı cezalandırma aşamasına geçer. Yisrael'in günahları özellikle ağırdır; zira o, Tanrı'ya olan sonsuz borcunu unutmuştur. Tanrı onları Mısır'dan çıkarıp bir ulus haline getirmiş değil midir?

Yine de; Tanrı Yisrael'i terk etmez. *Aftara* burada kesilse de, peygamberin sözleri, devamında, halkı *Teşuva*'ya davet eden sevgi dolu bir çağrıyla sona erer.

- 1 א חֲזֹן עֲבֹדָיָה כֹה־אֹמֵר אֲדֹנָי יְהוֹה לְאֵלֹהִים שְׁמוּעָה שְׁמַעְנוּ
מֵאֵת יְהוֹה וְצִיר בְּגוֹיִם שָׁלַח קוֹמוּ וְנִקְנֹמָה עָלֶיהָ לְמַלְחָמָה:
- 2-3 ב הִנֵּה קָטָן נִתְתִּירָה בְּגוֹיִם בְּזוֹי אֶתָּה מֵאֵד: ג וְדָוָן לִבָּךְ
הַשִּׁיאָךְ שֹׁכְנֵי בְּחַגְוֵי־סֹלַע מְרוֹם שִׁבְתָּ אֹמֵר בְּלִבּוֹ מִי
4 יוֹרֵדְנִי אֶרֶץ: ד אִם־תִּגְבֶּיהָ כְּנֶשֶׁר וְאִם־בֵּין כּוֹכָבִים שָׁיִם קִנְךָ
5 מִשָּׁם אֹרִידְךָ נֶאֱסִי־הֶהָה: ה אִם־גִּנְבִּים בָּאוּ לָךְ אִם־שׁוֹדְדֵי
לִילָה אֵיךְ נִדְמִיתָה הֲלֹא יִגְנְבוּ דֵּים אִם־בְּצָרִים בָּאוּ לָךְ
6 הֲלֹא יִשְׁאִירוּ עֲלֵלוֹת: ו אֵיךְ נִחַפְשָׁן עָשׂוּ נִבְעוּ מִצַּפְנֵינוּ:
7 ז עַד־הַגְּבוּל שְׁלֹחוֹךְ כָּל אֲנָשִׁי בְּרִיתְךָ הַשִּׁיאֹךְ יִכְלֹן לָךְ
אֲנָשִׁי שְׁלֹמֶךְ לַחֲמֹךְ יִשְׁיִמוּ מִזֹּרֶל תַּחְתִּיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ:
8 ח הֲלֹא בֵּינִם הֵהוּא נֶאֱם יְהוֹה וְהֶאֱבַדְתִּי חֲכָמִים מֵאֵלֹהִים
9 וְתְבוּנָה מֵהֵר עָשׂוּ: ט וְחָתָן גְּבוּרִיךָ תִּימָן לְמַעַן יִכְרֹת־אִישׁ
10 מֵהֵר עָשׂוּ מִקָּטָל: י מִחֲמַס אַחֲרֶיךָ יַעֲקֹב תִּכְסֶּה בּוֹשָׁה וְנִכְרֹת
11 לְעוֹלָם: יא בְּיוֹם עֲמֻדְךָ מִנֶּגֶד בְּיוֹם שְׁבוֹת זָרִים חִילוֹ וְנִכְלָיִם
בָּאוּ שְׁעָרוֹ [שְׁעָרָיו] וְעַל־יְרוּשָׁלַם יָדוּ גּוֹרֵל גַּם־אֶתָּה כְּאַחֶךָ
12 מֵהֵם: יב וְאֶל־תֵּרָא בְּיוֹם־אַחֲרֶיךָ בְּיוֹם נִכְרוּ וְאֶל־תִּשְׁמַח
לְבַגֵּי־יְהוּדָה בְּיוֹם אָבְדָם וְאֶל־תִּגְדֵּל פִּיךָ בְּיוֹם צָרָה:
13 יג אֶל־תִּבּוֹא בְּשַׁעַר־עַמִּי בְּיוֹם אֵינָם אֶל־תֵּרָא גַם־אֶתָּה
בְּרַעַתוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ וְאֶל־תִּשְׁלַחְנָה בְּחִילוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ:
14 יד וְאֶל־תַּעֲמֹל עַל־הַפָּרֶק לְהַכְרִית אֶת־פְּלִיטָיו וְאֶל־תִּסְגֹּר
15 שְׁרִידָיו בְּיוֹם צָרָה: טו כִּי־קָרֹב יוֹם־יְהוֹה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם
16 כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ יַעֲשֶׂה לָּךְ גְּמֻלָּה יָשׁוּב בְּרֹאשָׁה: טז כִּי כְּאֲשֶׁר
שָׁתִיתָם עַל־הֵר קִדְשִׁי יִשְׁתַּן כָּל־הַגּוֹיִם תִּמְיֵד וְשָׁתוּ וְלָעוּ
וְהָיוּ כְּלֹא הָיוּ:

Aftarat Vayıslah

Hazon Ovadya – Ovadya 1:1–21

1 ¹ Ovadya'nın vizyonu. Tanrı Aşem, Edom'la ilgili olarak şöyle söyledi – [Ben ve diğer başka peygamberler] Tanrı'dan duyular aldık. Uluslar arasında ulaklar gönderilmiş ve [birbirlerine] “Kalkın ve [Edom'un] üzerinde savaşa girişelim” [demişler. Tanrı bunun üzerine Edom'la ilgili olarak şöyle dedi]: ² “Seni uluslar arasında küçük yaptım; fazlasıyla aşağılanıyorsun. ³ Yoldan çıkmış kalbin aldattı seni, ey kaya çatlaklarında barınan, ikameti yükseklerde olan, içinden ‘Kim beni yere indirebilir!’ diye geçiren. ⁴ Bir kartal gibi yükselip, yuvanı yıldızların arasında kursan bile, seni oradan indireceğim!” diyor Tanrı.

⁵ “Hırsızlar sana gelseler, ya da gece soyguncuları – nasıl da uyudun! – [en çok] kendilerine yetecek kadar almayacaklar mı? Bağ bozucular sana gelseler, [en azından] genç üzümleri bırakmayacaklar mı? ⁶ Esav nasıl da talan edildi; gizli hazineleri [nasıl da] ortaya çıkarıldı! ⁷ Tüm müttefiklerin seni sınıra kadar itelediler; barış içinde olduğun[u sandıkların] seni aldattılar ve sana üstün geldiler; ekmeğini yiyenler senin altına tuzak kurdular; ama sen fark etmedin bile.

⁸ O gün Edom'dan bilgeleri, Esav Dağı'ndan anlayışı yok edeceğim konusunda şüphe mi var?” diyor Tanrı. ⁹ “Kahramanların mahvolacak ey Teman; öyle ki, Esav Dağı'ndaki her kişi, katliamla kesilip atılacak. ¹⁰ Kardeşin Yaakov'a yönelik [gösterdiğin] şiddet sebebiyle, seni utanç kaplayacak ve ebediyen kesilip atılacaksın. ¹¹ Yabancıların [Yaakov'un] servetini alıp gittiği, ecnebilerin [Yaakov'un] kapılarına dayandıkları ve Yeruslayim için kura çektikleri o günde; karşıda durduğun [ve sadece seyrettiğin] o günde sen de [Yaakov'un düşmanlarından] biri gibiydin. ¹² Fakat kardeşinin [acı] gününde, [senin gözünde] yabancılaştığı günde öylece bakmaman; yıkıma uğradıkları günde Yeuda-çocuklarına [karşı] sevinmemen; [onlar için] sıkıntı gününde ağzını büyük laflar ederek açmaman gerekirdi! ¹³ Felakete uğradıkları günde Halkım'ın kapılarına girmemeliydin; sen bile, onun felaket gününde, [içinde bulunduğu] kötü durumuna seyirci kalmamalıydın; onların felaket günlerinde servetine elini uzatmamalıydın! ¹⁴ [Yaakov'un] Kaçabilenlerini kesip yok etmek için yol ayırımlarında durmamalıydın; arta kalanlarını sıkıntılı günlerinde ele vermemeliydin!

¹⁵ Çünkü tüm uluslarla ilgili olarak Tanrı'nın Günü yakındır! Sen nasıl yaptıysan, sana da öyle yapacağım; müstahakın başına dönecektir! ¹⁶ Çünkü sen Benim Kutsal Dağım'dan nasıl içtiysen, tüm uluslar da ebediyen içeceklerdir. İçecekler, yutacaklar ve hiç var olmamış gibi olacaklardır!

Tanah'ın en kısa kitabı olan Ovadya, Yaakov ve Esav arasında gerçekleşen zirve niteliğindeki buluşmayı konu eden *Peraşa*'nın *Aftara*'sı olarak bütününü okunmaktadır. Ovadya, Tanrı'nın, Esav'ın soyunu ifade eden Edom'a yönelik gazabını konu eder. Hahamlarımız, bu vizyonun iki sebepten dolayı özellikle Ovadya'ya verildiğini öğretirler: [1] Ovadya; Edom milletine mensup olup sonradan Yahudi olan birinin soyundan gelmekteydi (*Yalkut*, İyov 897; *Zoar*). [2] Ovadya, Esav'ın antiteziydi. Esav iki büyük ve

dürüst insanla – Yitshak ve Rivka'yla – yaşamış; fakat onların öğretilerini benimsememişti. Diğer yandan Ovadya ise Bene-Yisrael'in tarihindeki en kötü iki insan olan Kral Ahav ve Kraliçe İzevel'in hizmetkarı olmasına karşın; dürüstlüğünden hiçbir şey kaybetmemiştir. Dahası, kral ve kraliçenin, dönemin neredeyse tüm gerçek peygamberlerini katlettikleri bir zamanda; Ovadya, yüz kadar peygamberi saklamış ve beslemiştir.

Aftara, tarihin değişik aşamaları boyunca Edom'un durumunu işler ve en sondaki yenilgiyi

- 17 יוּ וּבִהַר צִיּוֹן תִּהְיֶה פְּלִיטָה וְהָיָה קֹדֶשׁ
- 18 וַיֵּרְשׁוּ בֵּית יִצְחָק אֶת מוֹרְשֵׁיהֶם: יֵה וְהָיָה בֵּית יִצְחָק אֶשׁ
 וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּהּ וּבֵית עֲשׂוֹ לְקָשׁ וְדָלֶקֶן בָּהֶם וְאֹכְלוֹם
 19 וְלֹא־יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית עֲשׂוֹ כִּי יִהְיֶה דְבָר: יֵה וַיֵּרְשׁוּ הַנִּגְב
 אֶת־הָר עֲשׂוֹ וְהִשְׁפִּילָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיֵּרְשׁוּ אֶת־שָׂדֶה אֲפֹרִים
 20 וְאֶת שָׂדֶה שִׁמְרוֹן וּבְנֵי־מֶן אֶת־הַגְּלָעָד: כ וּגְלַת הַחֲלִיָּה
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־כְּנָעָנִים עַד־צִרְפָּת וּגְלַת יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר
 21 בַּסִּפְרָד יֵרְשׁוּ אֶת עַרְי הַנִּגְב: כֹּא וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהָר צִיּוֹן
 לְשֹׁפֵט אֶת־הָר עֲשׂוֹ וְהִתְקָה לִיהוָה הַמְּלוֹכָה:

¹⁷ Fakat kurtulanlar Tsiyon Dağı'nda bulunacaklar ve kutsal olacak; ve Yaakov Evi, [hakkı olan] mirasını, miras edinecek. ¹⁸ Yaakov Evi ateş, Yosef Evi alev olacak – Esav Evi ise saman çöpü! Onlarla tutuşacak; yanıp tükenecek ve Esav Evi'nden arta kalan kimse olmayacak – çünkü Tanrı konuştu! ¹⁹ [Erets-Yisrael'e göre] Güneydekiler Esav Dağı'nı, kıyı şeridindekiler Pelişti bölgesini miras edinecek. Efrayim arazisini ve Şomron arazisini miras edinecekler; Binyamin ise Gilad'ı [alacak]. ²⁰ Ve Bene-Yisrael'in Kenaaniler'den Fransa'ya kadar olan sürgünleriyle, İspanya'daki Yerusalayim sürgünleri, güneydeki şehirleri miras edinecekler. ²¹ Kurtarıcılar, Esav Dağı'nı yargılamak [ve cezalandırmak] için Tsiyon Dağı'na çıkacak; ve Krallık Tanrı'nın olacak”.

ve Maşiah Dönemi'ndeki yok oluşu ile sona erer. Edom, Erets-Yisrael'in güneyinde küçük ve önemsiz bir krallık olarak yoluna başlamış, tıpkı bir çakal gibi, başkalarının zaferi ardından Yisrael'i yağmalamıştı. “Kuzeni”nin zorluk ve felaketleri karşısında üzülmemiş; aksine bundan zevk duymuştu. Gelecekle ilgili bir vizyonla, Ovadya, Roma İmparatorluğu'na ve onların, kontrolleri altındaki Yahudiler'e yönelik barbarca tutumuna yönelik imada bulunmaktadır. Yitshak'ın Esav'a vermiş olduğu berahayla uyum-

lu olarak, Roma, kılıcıyla yaşamış – bu kılıç kana kana Yahudi kanı içmiştir.

Fakat sonuçta Edom bu yaptıklarının karşılığını görecektir. *Kurtulanlar Tsiyon Dağı'nda bulunacaklardır*: Tüm çektiklerine ve felaketlere karşın, Yisrael Halkı ve Ülkesi ayakta kalacak; gururlu Edom ise yok olacaktır. Yisrael, Ülkesi'ne ve Tapınak Dağı'na dönecektir. Yaptıkları için Edom'u yargılayacak ve sonuçta tüm dünya, *Krallık'ın Tanrı'nın olduğunu* bilecektir.

6 וְכֹה אָמַר יְהוָה עַל-שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל-אַרְבַּעָה לֹא
 אֲשִׁיבֵנּוּ עַל-מִכְרָם בְּכֶסֶף צְדִיק וְאֶבְיוֹן בְּעֶבֶר נְעֻלִים:
 7 הַשְׂאֵפִים עַל-עַפְרָאֶרֶץ בְּרָאשׁ דָּלִים וְדֶרֶךְ עֲנוּיִם יְטוּ
 וְאִישׁ וְאִבּוֹ יֵלְכוּ אֶל-הַנֶּעֱרָה לְמַעַן חָלֹל אֶת-שֵׁם קֹדֶשׁ:
 8 וְעַל-בְּגָדִים חֲבִלִים יְטוּ אֶצֶל כָּל-מִזְבֵּחַ וַיֵּין עֲנוּשִׁים יִשְׁתּוּ
 9 בֵּית אֱלֹהֵיהֶם: ט וְאֲנֹכִי הִשְׁמַדְתִּי אֶת-הָאֹמְרֵי מִפְּנֵיהֶם אֲשֶׁר
 כְּגִבֵּה אֲרָזִים גָּבְהוּ וְחֹסֶן הוּא כְּאֵלֻוֹנִים וְאֲשַׁמִּיד פְּרִי מִמֶּעַל
 10 וְשָׂרְשָׁיו מִתַּחַת: י וְאֲנֹכִי הֵעֵלִיתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וְאוֹלָךְ אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר אַרְבַּעִים שָׁנָה לְרֶשֶׁת אֶת-אֶרֶץ
 11 הָאֹמְרֵי: יא וְאֶקֶים מִבְּנֵיכֶם לְנָבִיאִים וּמִבְּחֹרֵיכֶם לְנִזְרִים
 12 הָאֵף אֵין-זֹאת בְּנִי יִשְׂרָאֵל נֹאם-יְהוָה: יב וְתִשְׁקֹן אֶת-הַנִּזְרִים
 13 יֵין וְעַל-הַנְּבִיאִים צוִיתֶם לֵאמֹר לֹא תִנָּבְאוּ: יג הִנֵּה אֲנֹכִי
 מַעֲיֵק תַּחְתִּיכֶם כְּאֲשֶׁר תַּעֲיֵק הָעִגְלָה הַמִּלְאָה לָהּ עֲמִיר:
 14 יד וְאֶבֶד מָנוֹס מִקֵּל וְחֹזֵק לֹא-יֵאמָר כָּחוּ וְגִבּוֹר לֹא-יִמְלֹט
 15 נִפְשׁוּ: טו וְתִפְּשׂ הַקֶּשֶׁת לֹא יַעֲמֹד וְקֵל בְּרִגְלָיו לֹא יִמְלֹט
 16 וְרֶכֶב הַסּוֹס לֹא יִמְלֹט נִפְשׁוּ: טז וְאֲמִיץ לְבִי בַּגִּבּוֹרִים עָרוֹם
 יָנוּס בַּיּוֹם-הַהוּא נֹאם-יְהוָה:

א שִׁמְעוּ אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל עַל כָּל-הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר הֵעֵלִיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 2 לֵאמֹר: ב רַק אֶתְכֶם יִדְעָתִי מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה עַל-כֵּן
 3 אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל-עֲוֹנוֹתֵיכֶם: ג הֵיילְכוּ שָׁנִים יַחְדָּו בְּלֹתִי
 4 אִם-נוֹעַדוּ: ד הִישָׁאֵג אֲרִיָּה בַּיָּעַר וְטָרַף אֵין לוֹ הִיתָן כְּפִיר
 קוֹלוֹ מִמַּעַנְתּוֹ בְּלֹתִי אִם-לֹכֵד:

Aftarat Vayeşev

*Vayeşev peraşasının okunduğu Şabat,
Hanuka'ya rastlarsa, o güne özel Aftara [Roni Vesimhi] okunur.*

Al Şeloşa – Amos 2:6 – 3:8

2

⁶ Tanrı şöyle dedi: “Yisrael’in üç günahı için [sesimi çıkarmadım] – fakat dördüncüsünün – haklıyı para, yoksulu bir çift ayakkabı için satmalarının – karşılığını veremeyeyim mi?! ⁷ Zavallıların kafasında toprağın tozunun olmasını arzuluyorlar ve alçakgönüllülerin yollarını saptırıyorlar! Bir adam ve oğlu aynı [nişanlı] genç kıza gidiyorlar; Kutsal İsmim’i ihlal ediyorlar. ⁸ Her sunağın yanında, rehin alınmış elbiselerin üzerinde uzanıyorlar ve [sahte] tanrıların tapınağında [adaletsizce verilmiş parasal] cezalar [ile satın aldıkları] şarabı içiyorlar.

⁹ Oysa Ben, boyu sedir kadar uzun ve meşe kadar sağlam olan Emoriler’i, onların önünde yok etmiştim; yukarıdan meyvesini, aşağıdan köklerini yok etmiştim. ¹⁰ Sizi Ben, Mısır Ülkesi’nden çıkartmış, Emori bölgesini miras edinmeniz için sizi kırk yıl boyunca çölde yönlendirmiştim. ¹¹ Çocuklarınızın arasından peygamberler, gençlerinizden *Nazirler* çıkarmıştım. Bunun olmadığını iddia edebilir misiniz ey Bene-Yisrael!?” diyor Tanrı.

¹² “Ama siz [şarap içmeleri yasak olan] *Nazir*lere şarap içirdiniz; peygamberlere de ‘Peygamberlik etmeyin!’ diye emrettiniz.

¹³ Bu yüzden, tamamen demetle dolu bir araba [toprağı] nasıl ezerse, Ben de sizi aşağı doğru öyle ezeceğim. ¹⁴ Hızlı kişi için [bile] kaçış mümkün olmayacak; kuvvetli kişi kuvvetini toparlayamayacak ve kahraman kişi canını kurtaramayacak. ¹⁵ Eli yay tutan kişi ayakta duramayacak, ata binen kişi canını kurtaramayacak. ¹⁶ Kahramanların en cesuru, o gün çıplak kaçacak” diyor Tanrı.

3

¹ “Tanrı’nın sizinle – Mısır Ülkesi’nden çıkarttığım tüm aile ile ilgili olarak konuşmuş olduğu bu sözü dinleyin ey Bene-Yisrael! ² Yeryüzünün tüm aileleri arasından sadece sizi bildim; bu yüzden tüm günahlarınızı sizin [cezalandırılmanız] için hatırlayacağım. ³ İki kişi [aralarında] anlaşmadıkları sürece birlikte yürürler mi? ⁴ Avı olmasa, arslan ormanda kükrer mi? Bir şeyler yakalamış olmasa, genç bir arslan ininden sesini duyurur mu?

Peygamber Amos, kehanetlerine, Erets-Yisrael çevresinde yaşayan ulusların yıkımlarının sebeplerinden bahisle başlar. Her birinde Tanrı üç günahı en azından bir süre görmezden gelmiş, fakat bir dördüncü ortaya çıkınca yargısını gerçekleştirmeyi erteleme konusundaki isteği aşılması ve ceza gelmiştir.

Aftara, sıranın Yisrael’e geldiği bölümü ele almaktadır. Peygamber, Tanrı’nın üç üst düzey günahı – putperestliği, cinayeti ve cinsel ahlak-sızlığı – bile bir süre cezalandırmadığını; ancak dördüncü bir günahın bardağı taşırdığını bildirmektedir. Bu dördüncü günah, fakirlerin eziyet görmesi, güçlü ve zenginlerin, etkilerini kullanmak suretiyle çaresiz kişilere üstünlük kur-

maları ve istediklerini gerçekleştirmek için adaleti rüşvetle saptırmalarıyla kendisini göstermiştir. Bu karakter özelliği, diğer ana günahlarla da birleşince, Tanrı’nın gözardı edebileceği sınırın ötesindedir ve halkın yıkımına sebep olmuştur. Fakirlerin yasal haklarını birkaç parça gümüş karşılığında satıyorlardı; tıpkı, kendilerine sorun yaratan Yosef’i, kardeşlerinin satması gibi. Ve fakirleri, sembolik anlamda kafalarını toprağa sürece kadar ezerek, tozun onların kafasında yer almasına yol açıyorlardı.

Bu liderler, servetleri ve güçleri sayesinde adalete teslim edilmeyeceklerinden emin bir tavır içindedirler. Fakat Amos, bu yanılıya karşı Kenaan Ülkesi’nin eski sakinleri olan Emoriler’i

- ה הַתַּפֵּל צִפּוֹר עַל־פֶּחַ הָאָרֶץ 5
- וּמוֹקֵשׁ אֵין לָהּ הִיעָלָה־פֶּחַ מִן־הָאֲדָמָה וְלִכּוֹד לֹא יִלְכּוֹד:
- 6 וְאִם־יִתְקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעַם לֹא יִחַרְדּוּ אִם־תִּהְיֶה רָעָה
- 7 בְּעִיר וַיִּהְיֶה לֹא עָשָׂה: זְכִי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי יְהוִה דְּבַר כִּי
- 8 אִם־גָּלָה סוּדוֹ אֶל־עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים: ח אֲרִיָּה שָׁאֵג מִי לֹא
- יִירָא אֲדֹנָי יְהוִה דְּבַר מִי לֹא יִנְבֵּא:

⁵ [Havada] Tuzak olmasa, bir kuş yerdeki bir kapana düşer mi? Bir şeyler yakalamasa, kapalı yerden sızar mı? ⁶ Şehirde Şofar çalınacak da, halk titremeyecek mi? Şehirde bir kötülük olursa, bunu yapan da Tanrı değil midir? ⁷ Tanrı Aşem, kulları peygamberlere sırrını açıklamadıkça hiçbir şey yapmayacaktır.

⁸ Arslan kükredi – kim korkmaz? Tanrı Aşem konuştu – kim peygamberlik etmez?”

örnek vermektedir. Zira onlar da son derece güçlü kişiler olmalarına karşın, Tanrı onları, sanki hiç yoklarmış gibi yok etmiş ve bu ülkeyi Bene-Yisrael'e vermiştir. Buna karşılık “minnettarlıklarını” göstermek için Yisrael ne yapmıştır? Peygamberlerin, Tanrı'nın öğretisini öğretmelerine izin vermemişler, *Nazir*lerin Tanrı hizmetindeki kutsal standartlarını sürdürmelerine engel olmuşlardı – sanki Tanrı'nın İsteği, insanın kendi isteğine bağlı olarak gözardı edilebilirmiş gibi.

Hızlı biri bile her zaman kaçamaz; en güçlüler bile her zaman muzaffer olamaz. Tüm gücün

aslında Tanrı'ya ait olduğu açık değil midir?

Peygamber, halkı, cevapları bariz olan bazı sorularla sarsma amacındadır. Günlük olayların anlam ve önemlerini mantıkları yoluyla kavramaları gerekmektedir. Bir arslanın kükremesinin, avın onun elinde olduğunu gösterdiğini; ya da gömülü olduğu kumdan fırlamış bir tuzağın, mutlaka boş olmadığını hepsi bilmektedir. Tüm bunları kavramak kolaydır da; Tanrı'nın olayları belirli bir yönde yöneterek, onları Teşuva yapmaları için büyük bir kükremeye çağırdığını kavramak çok mu zordur?

- 15 טו וַיִּקַּץ שְׁלֹמֹה וַהֲנִיחַ חֲלוֹם וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמֵד |
 לִפְנֵי | אַרְוֹן בְּרִית־אֲדֹנָי וַיַּעַל עֲלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלָמִים וַיַּעַשׂ
 16 מִשְׁתָּה לְכָל־עַבְדָּיו: טז אַז תִּבְאֶנָּה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת
 17 אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמִדְנָה לִפְנָיו: יז וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאֶחָת בִּי
 אֲדֹנָי אֲנִי וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יֹשֶׁבֶת בְּבֵית אֶחָד וְאֶלֶד עִמָּה
 18 בְּבֵית: יח וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם־הָאִשָּׁה הַזֹּאת
 וַאֲנַחְנוּ יַחְדָּו אֵין־נָר אֲתָנוּ בְּבֵית זֵוֹלָתִי שְׁתֵּים־אֲנַחְנוּ בְּבֵית:
 19-20 יט וַיָּמָת בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָיְלָה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עָלָיו: כ וַתָּקֶם
 בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת־בְּנִי מֵאֲצִלִּי וַאֲמַתָּךְ יִשְׁנָה
 וַתִּשְׁכִּיבֵהוּ בְּחִיקָה וְאֶת־בִּנְיָה הַמֵּת הִשְׁכִּיבָה בְּחִיקָי:
 21 כא וְאָקֶם בְּבֹקֶר לְהִינָּיק אֶת־בְּנִי וַהֲנִיחָ־מֶת וַאֲתַבּוּנָן אֵלָיו
 22 בְּבֹקֶר וַהֲנִיחַ לֹא־הָיָה בְּנִי אֲשֶׁר יִלְדֹתִי: כב וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
 הָאֲחֵרֶת לֹא כִי בְנִי הָחִי וּבִנְיָה הַמֵּת וְזֹאת אִמָּרְתְּ לֹא כִי
 23 בִּנְיָה הַמֵּת וּבְנִי הָחִי וַתְּדַבֵּרְנָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: כג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 זֹאת אִמָּרְתְּ זֶה־בְּנִי הָחִי וּבִנְיָה הַמֵּת וְזֹאת אִמָּרְתְּ לֹא כִי
 24 בִּנְיָה הַמֵּת וּבְנִי הָחִי: כד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קַחְו לִי־חֶרֶב
 25 וַיָּבֹאוּ הַחֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: כה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד
 הָחִי לְשֵׁנַיִם וְתִנּוּ אֶת־הַחֲצִי לְאֶחָת וְאֶת־הַחֲצִי לְאֶחָת:
 26 כו וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־בִּנְיָה הָחִי אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי־נִכְמְרוּ
 רַחֲמֶיהָ עַל־בִּנְיָה וַתֹּאמֶר | בִּי אֲדֹנָי תִּנּוּ־לָהּ אֶת־הַיֶּלֶד הָחִי
 וְהַמֵּת אֶל־תָּמִיתָהוּ וְזֹאת אִמָּרְתְּ גַּם־לִי גַּם־לָךְ לֹא יִהְיֶה
 27 גִּזְרוּ: כז וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תִּנּוּ־לָהּ אֶת־הַיֶּלֶד הָחִי וְהַמֵּת
 לֹא תָמִיתָהוּ הִיא אִמּוֹ:

Aftarat Mikets

*Mikets peraşasının okunduğu Şabat,
Hanuka'ya rastlarsa, o güne özel Aftara [Roni Vesimhi] okunur.
O gün ayrıca Roş Hodeş ise, Roş Hodeş Aftarası'nın [Aşamayim Kisi] ilk ve son
pasukları da eklenir.
Hanuka'nın son gününe rastlarsa, o güne özel Aftara [Vayihrot Yeoyada] okunur.*

Vayikats Şelomo – Melahim I 3:15 – 4:1

3 ¹⁵ Şelomo birden uyandı ve işte – rüyaydı. Daha sonra Yerusalayim'e geldi ve Tanrı'nın Antlaşma Sandığı'nın önünde durdu. Tamamen-yakılan-korbanlar sundu, barış korbanları yaptı ve tüm kulları için bir ziyafet düzenledi.

¹⁶ O dönemde, iki fahişe [ya da hancı] kadın krala gelip huzurunda durdular. ¹⁷ Kadınlardan biri "Lütfen efendim" dedi. "Ben ve bu kadın aynı evde oturuyoruz ve onun da evde olduğu bir sırada doğum yaptım. ¹⁸ Doğuramdan sonraki üçüncü günde bu kadın da doğurdu. Biz beraberdik ve evde yanımızda [herhangi] bir yabancı yoktu – sadece biz ikimiz evdeydik. ¹⁹ Bu kadının oğlu geceleyin öldü; çünkü üstüne yatmıştı. ²⁰ O da gece yarısı kalkıp, [ben] cariyen uyurken oğlumu yanımdan almış. [Benim oğlumu] Kendi koyununa yatırıp, kendi ölü oğlunu da benim koynuma yatırmış. ²¹ Sabahleyin oğlumu emzirmek için kalkınca, baktım ki ölü! Fakat sabah [ışık artıp] ona daha dikkatli bakınca, onun benim doğurduğum oğlum olmadığını gördüm!"

²² Diğer kadın "Hayır!" dedi. "Benim oğlum yaşıyandır; senin oğlun ise ölü olan!". Ama öteki "Hayır!" dedi. "Senin oğlun ölü olandır; benim oğlum ise yaşıyan!". [Böylece] Kralın önünde tartışmayı sürdürdüler.

²³ Kral "Şu [kadın] 'Bu yaşıyan, benim oğlumdur; senin oğlun ise ölü olan' diyor; şu [kadın] da 'Hayır; senin oğlun ölü olandır; benim oğlum ise yaşıyan' diyor" dedi. ²⁴ Kral "Bana bir kılıç getirin" dedi. Kılıcı kralın önüne getirdiler.

²⁵ Kral "Yaşıyan çocuğu ikiye kesin" dedi. "Yarısını [kadınlardan] birine, yarısını da diğerine verin".

²⁶ Çocuğu yaşıyan kadın krala konuştu – çünkü oğluna karşı merhameti uyanmıştı – ve "Aman efendim" dedi. "Yaşıyan çocuğu ona verin; sakın öldürmeyin!". Diğerisi ise "Ne benim olsun ne de senin. Kesin!" diyordu.

²⁷ Kral kararını bildirdi: "Yaşıyan çocuğu ona verin ve sakın öldürmeyin" dedi. "Annesi odur".

Tıpkı Peraşa gibi, Aftara da bir kralın gördüğü rüyayı ve arkasından meydana gelenleri konu etmektedir. Peraşa'da Paro, belirli bazı mesajlar içerdikleri belli olan rüyalar görmüş ve Yosef, Tanrı'nın kendisine vermiş olduğu bilgelik sayesinde bunları çözümleyerek, bunun sonucunda, Mısır'ın yönetimi için en uygun kişi olarak kabul edilmiştir.

Aftara, Şelomo'nun bir rüyadan uyandığını

belirterek başlar. Bu rüya, onun krallığının gidişatını belirlemiş ve Yahudi Ulusu'nun geleceği ile ilgili bazı gerektirmelerde bulunmuştur. Bu kehanetsel rüyasında, henüz 12 yaşında olan yeni taç giymiş Kral Şelomo'ya Tanrı bu yeni mevkiine gelişi onuruna ne istediğini sorar. Şelomo'nun isteği, halkı doğru bir şekilde yargılayabilmek için bilgelik edinmektir. Şelomo'nun uzun yaşam, servet ya da güç değil de, özellikle bilgelik istemesi sebebiyle, Tanrı ona

28 כח וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּשְׁפָּט
אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ וַיֵּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי־חֲכָמַת
1 אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט: ד א וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה מֶלֶךְ
עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל:

²⁸ Kralın verdiği yargı kararını tüm Yisrael duydu ve ona karşı saygıyla doldular. Çünkü yargılama konusunda Tanrı'nın Bilgeliği'nin onun içinde yer aldığını görmüşlerdi.

4

¹ Ve Kral Şelomo, tüm Yisrael üzerine kral oldu.

sadece – o ana kadar hiçbir zaman görülmemiş ve ondan sonra da hiçbir zaman görülmeyecek düzeyde – bir zeka ve bilgelik vermekle kalmamış, istememiş olduğu servet ve onuru da bahşetmiştir.

Rüyadan çok kısa bir süre sonra, içindeki işaretin gerçekleştiğinin kanıtı gelir. Konu, çözülmesi

olanaksız görünen bir ikilem gibidir. Bu sebeple Şelomo'nun akıllıca vermiş olduğu karar, halkın takdir ve saygısını kazanmanın yanında; Şelomo'nun *Tanah*'a katmış olduğu üç ilham verici ve aydınlatıcı eseri – Mişle, Şir Aşirim ve Koelet'i – vermesi için gerekli olan bilgeliğe de sahip olduğunun sinyallerini vermiştir.

15-16

טו ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: טז ואתה בן־אדם
 קח־לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה ולבני ישראל חברו
 [חבריו] ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים
 17 וכל־בית ישראל חברו [חבריו] יז וקלב אתם אתה אל־אחד
 18 לה לעץ אחד והיו לאחדים בידך: יח וכאשר יאמרו אליך
 19 בני עמך לאמר הלא־תגיד לנו מה־אלה לך: יט דבר
 אליהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני לקח את־עץ יוסף
 אשר ביד־אפרים ושבטי ישראל חברו [חבריו] ונתתי אותם
 עליו את־עץ יהודה ועשיתם לעץ אחד והיו אחד ביד:
 20-21 כ והיו העצים אשר־תכתב עליהם בידך לעיניהם: כא ודבר
 אליהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני לקח את־בני
 ישראל מבין הגוים אשר הלכו־שם וקבצתי אתם מסביב
 22 והבאתי אותם אל־אדמתם: כב ועשיתי אתם לגוי אחד
 בארץ בהרי ישראל ומלך אחד יהיה לכלם למלך ולא
 יהיה [יהיו]־עוד לשני גוים ולא יתצו עוד לשתי ממלכות
 23 עוד: כג ולא יטמא עוד בגלוליהם ובשקונציהם ובכל
 פשעיהם והושעתי אתם מכל מושבתיהם אשר חטאו בהם
 וטהרתי אותם והיו־לי לעם ואני אהיה להם לאלהים:
 24 כד ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכלם
 25 ובמשפטי ילכו וחקתי ישמרו ועשו אותם: כה וישבו
 על־הארץ אשר נתתי לעבדי ליצקב אשר ישבו־בה
 אבותיהם וישבו עליה חמה ובניהם ובני בניהם עד־עולם
 ודוד עבדי נשיא להם לעולם:

Aftarat Vayigaş

37

Kah Leha – Yehezkel 37:15–28

¹⁵ Tanrı'nın şu sözü bana geldi: ¹⁶ Sen, insanoğlu; kendine bir tahta [tablet] al ve üzerine "Yeuda ve yandaşları Bene-Yisrael için" yaz; bir tahta [tablet daha] al ve üzerine "Efrayim'in tahtası; Yosef ve yandaşları tüm Yisrael Evi için" yaz. ¹⁷ Onları birbirlerine, tek bir tahta olacak şekilde yaklaştır; elinde tek [bir tahtaymış gibi] olsunlar. ¹⁸ Halkının çocukları sana "Bu sendekilerin ne olduğunu bize anlatmayacak mısın?" dediklerinde

¹⁹ onlara [şöyle] konuş: "Tanrı Aşem şöyle diyor: İşte – Ben, Efrayim'in ve yandaşları Yisrael kabilelerinin elindeki, Yosef'in tahtasını alıyor ve onları Yeuda'nın tahtasının üzerine koyup, ikisini tek tahta yapıyorum ve elimde tek [bir tahtaymış gibi] oluyor".

²⁰ Üzerlerine yazdığın tahtalar, onların görebileceği şekilde elinde olsunlar.

²¹ Ve onlara [şöyle] konuş: "Tanrı Aşem şöyle diyor: İşte – Ben, Bene-Yisrael'i, gitmiş oldukları ulusların arasından alacağım; onları çevreden toplayacak, onları topraklarına getireceğim. ²² Onları Ülke'de, Yisrael'in tepelerinde, tek bir ulus haline getireceğim ve hepsine sadece bir kral hükmedecek. Artık iki farklı ulus gibi olmayacak, bir daha iki farklı krallığa bölünmeyecekler. ²³ Bir daha putları, tiksindirici şeyleri ya da günahları sebebiyle saflıklarını kaybetmeyecekler. Onları hata işlemiş oldukları tüm ikametgahlarından kurtaracak ve onları saflaştıracam. [Onlar] Benim halkım olacaklar; Ben de onların Tanrısı olacağım. ²⁴ Kulum David onların üzerinde kral olacak – herkes için tek bir çoban olacak – Yargılarım'la [uyumlu biçimde] yürütecekler ve Yasalarım'ı gözetip, onları uygulayacaklar. ²⁵ Kuluma; Yaakov'a vermiş olduğum ve atalarınızın oturmuş olduğu Ülke'de oturacaklar. Sonsuza kadar onlar, oğulları ve torunları orada oturacak ve kulum David, onların üzerinde ebediyen başkan olacak.

Yaakov'un oğullarının birleşimini konu eden *Peraşa*'nın ardından, Yisrael'in 12 kabilesinin gelecekteki birleşimi ile ilgili kehanetleri içeren *Aftara*'yı okumaktayız. Peygamber Yehezkel, tıpkı Yirmeyau gibi, Yıkım döneminin başlıca peygamberlerinden biriydi ve Babil'e sürülen kardeşlerinin yanında o da gitmişti.

İlk Bet-Amikdaş'ın yıkılışı, 10 kabilenin sürülmesinden 140 yıl sonra gerçekleşmiştir. Bu açıdan, *Aftara*'nın konu ettiği kehanet, henüz sürülmemiş olan Yeuda ve Binyamin kabileleri için büyük bir rahatlatma teşkil etmekteydi. Zira uzun zaman önce sürülmüş kuzeydeki kardeşleri ile ilgili olarak bile, onların geri getirilecekleri ve halkın parçası olmaya devam edecekleri bildiriliyorsa; bu iki kabile de elbette Tanrı'nın onlara sırtını sonsuza kadar dönmeyeceğinden emin olabilmektedir.

Prag'lı Maaral'a göre (*Gur Arye*, Bereşit 45:14), Yosef Mısır'da kimliğini açıkladığı zaman Yosef ile Binyamin'in döktükleri

yaşların, mutluluk gözyaşları olduğunu ve bunların sebebinin, Yehezkel'in bu kehanetinde bildirdiği geleceği görmeleri olduğunu belirtir. Yosef, 10 kabilenin lideri olan Efrayim'in babasıydı ve Binyamin'in soyundan gelenler Yeuda kabilesinden çıkan David hanedanına sadık kalmışlardı. Bu sebeple; Maaral'a göre, Mısır'daki birleşim, Yehezkel'in kehanetinde anlatılanlar için bir ön işaret niteliğindedir.

Aftara, 12 kabilenin ilerideki birleşiminden nasıl bir ulusun doğacağını açıklayarak devam etmektedir. Kehanetin söz ettiği birleşim, sadece, İlk Bet-Amikdaş dönemini çirkinleştiren savaş ve rekabetin olmadığı politik bir birleşim değildir. Aksine, sözü edilen, David'in Evi'ne mensup, Tanrı'nın yolunda yürüyen bir kralın yönetimi altında, halkın Tora'ya bağlı olacağı şekilde gelişecek tek bir ulustur. Putperestlik sona erecek ve Bet-Amikdaş ebedi olacaktır. Hayat standardı, Tora'nın kanunlarına uygun olacak ve sonuçta tüm dünya, Tanrı'nın varlığını bilip kabul edecektir.

26 כּוּ וּכְרַתִּי לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם
בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אֹתָם וְנִתְּתִים וְהִרְבִּיתִי אוֹתָם וְנִתְּתִי
27 אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: כִּי וְהִיָּה מִשְׁכְּנִי עֲלֵיהֶם וְהִיָּיתִי
28 לָהֶם לֵאלֹהִים וְהִמָּה יִהְיֶה־לִּי לְעַם: כֹּחַ וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי
יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם:

²⁶ Onlarla bir barış antlaşması yapacağım; [bu,] onlarla ebedi bir antlaşma olacak. Onları yerleştirecek ve çoğaltacağım; Kutsal [Tapınağım'ı] onların arasına ebediyen yerleştireceğim.

²⁷ Barınağım onların yanında olacak. [Ben] onların Tanrısı olacağım; onlar da Benim Halkım olacaklar.

²⁸ Ve [tüm] uluslar, Benim, Kutsal [Tapınağım, Bene-Yisrael'in] aralarında olduğunda "Yisrael'i kutsal kılan Tanrı" olduğumu bilecekler.

- 1 ב א וַיִּקְרְבוּ יְמֵי-דָוִד לָמוּת וַיֵּצֵאוּ אֶת-שְׁלֹמֹה בְנוֹ לְאֹמֶר:
- 2 ב אֲנֹכִי הֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל-הָאָרֶץ וַחֲזָקָה וְהִיִּיתָ לְאִישׁ:
- 3 ג וְשִׁמְרָתָּ אֶת-מִשְׁמֶרֶת | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִלְכַּת בְּדַרְכֵּי לְשֹׁמֵר חֻקֹּתָיו מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֲדוּתָיו כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תִּשְׁכִּיל אֶת כָּל-אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָׁם:
- 4 ד לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת-דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלֶיךָ לְאֹמֶר אִם-יִשְׁמְרוּ בְנֶיךָ אֶת-דִּרְכָּם לִלְכַּת לִפְנֵי בְּאֻמַּת בְּכָל-לִבָּבָם וּבְכָל-נַפְשָׁם לְאֹמֶר לֹא-יִכְרַת לָךְ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל:
- 5 ה וְגַם אַתָּה יִדְעֶתָ אֲתָּ אֲשֶׁר-עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן-צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְשְׁנֵי-שָׂרֵי צְבָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן-נֵר וּלְעִמְשָׂא בֶן-יִתְרִי וַיַּהַרְגֵם וַיֵּשֶׁם דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דְּמִי מִלְחָמָה בַּחֲגֻרְתּוֹ אֲשֶׁר בְּמִתְנָיו וּבְנִעְלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו: ו וְעָשִׂיתָ כַּחֲכֻמַּתְךָ וּלֹא-תוֹרַד שׁוֹיְבָתוֹ בְּשָׁלֹם שְׂאֵל: ז וּלְבָנֶיךָ
- 6 בְּרוּזֶיךָ הַגִּלְעָדִי תַעֲשֶׂה-חֶסֶד וְהָיוּ בְּאִכְלֵי שֶׁלְחָנְךָ כִּי-כֵן קָרְבוּ אֵלַי בְּבִרְחִי מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אַחִירָה: ח וְהִנֵּה עֹמֵד שְׁמָעִי בֶן-גֵּרָא בֶן-הַיְמִינִי מִבְּחָרִים וְהוּא קָלִילִנִי קָלִילָה נְמוּצָת בַּיּוֹם לְכַתִּי מַחֲנִים וְהוּא-יִרְדָּ לְקַרְאֹתִי חִירְדָן וְאַשְׁבַּע לוֹ
- 7 בִּיהוָה לְאֹמֶר אִם-אֲמִיתָךְ בַּחֲרָב: ט וְעָתָה אֶל-תִּנְקָהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אַתָּה וַיִּדְעָתָ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה-לּוֹ וְהוֹרַדְתָּ
- 8 אֶת-שׁוֹיְבָתוֹ בְּדָם שְׂאוֹל: י וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עַם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּעִיר דָּוִד: יא וְהַיְמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל-יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים
- 9 שָׁנָה בַּחֲבֻרֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשׁ שָׁנִים: יב וּשְׁלֹמֹה יָשָׁב עַל-כִּסֵּא דָוִד אָבִיו וְתִכֵּן מַלְכּוֹ מֵאָדָּה:

Aftarat Vayhi

Vayikrevu – Melahim I 2:1-12

2

¹ David'in günleri ölümüne yaklaşıyordu. Oğlu Şelomo'ya talimat vererek şöyle dedi: ² “Ben tüm yeryüzü [halkının] yoluna gitmek üzereyim. Güçlü ol ve [tam bir] erkek ol[duğunu kanıtla].

³ Tanrı'nın Emaneti'ni, Moşe'nin Torası'nda yazılı olduğu üzere, [Tanrı'nın] Yolu'nda gidip, Hükümleri'ni, Emirleri'ni, Yargıları'nı ve Tanıklıkları'nı gözetmek suretiyle koru. Bu sayede, yaptığın her işte ve yöneldiğin her yerde başarılı olacaksın. ⁴ [Yine] Bu sayede, Tanrı da, benimle ilgili olarak söylemiş olduğu, ‘Eğer çocukların, tüm kalpleri ve tüm canlarıyla Önüm'de doğrulukla yürüyerek yollarını [bozulmaya karşı] korurlarsa; Yisrael tahtının üzerinden [ailene mensup] bir kişi bile kesilip atılmayacaktır’ şeklindeki Sözü'nü yerine getirecektir.

⁵ Ayrıca; Tseruya'nın oğlu Yoav'ın bana ne yaptığını; Yisrael ordularının iki kumandanına – Ner'in oğlu Avner'e ve Yeter'in oğlu Amasa'ya – ne yaptığını biliyorsun. Onları, barış içinde [olduklarını düşündükleri bir anda, hileyle,] savaş kanı dökerek öldürmüş; belindeki kuşağına ve ayağındaki ayakkabıya savaş kanı sürmüştü. ⁶ Bilgelikle davran ve onun ak saçının mezara barış içinde inmesine izin verme [O nasıl başkalarını öldürdüyse, kendisi de eceliyle ölmesin].

⁷ Gilad'lı Barzilai'nın çocuklarına ise iyilikle davran; masanda yemek yiyenlerden olsunlar. Çünkü, kardeşin Avşalom'dan kaçışım sırasında onlar da bana bu şekilde [yiyeceklerini paylaşarak] yakınlık göstermişlerdi. ⁸ Bak; Binyamin kabilesinden, Bahurim'li Gera'nın oğlu Şimi seninle. Mahanayim'e gittiğin gün, o beni [gerek söz, gerekse de hareketle] çok ağır bir şekilde aşağılamıştı. Beni karşılamak [ve bu konuda af dilemek] üzere Yarden'e indiği zaman, ona Tanrı'nın İsmi'yle yemin etmiş, ‘Seni kılıçla öldürmeyeceğim’ demiştim. ⁹ Fakat şimdi ona suçsuzmuş gibi davranma. Çünkü sen akıllı birisin ve [onu cezalandırmak üzere bir suç bulma konusunda] ona ne yapacağını bilirsin. Onun ak saçını mezara kanla indir”.

¹⁰ Sonra David atalarıyla birlikte yattı ve İr David'de [David'in Şehri] gömüldü. ¹¹ David'in, Yisrael üzerinde hüküm sürdüğü süre 40 yıldır: Hevron'da 7 yıl, Yeruslayim'de ise 33 yıl hüküm sürmüştü. ¹² Şelomo, babası David'in tahtına oturdu ve krallığı çok sağlam oldu.

Peraşa gibi *Aftara* da, tarihin en önemli şahsiyetlerinden birinin son istekleri ve vasiyetini konu etmektedir. *Peraşada* Yaakov son emir ve berahalarını, önce Yosef'e, sonra da diğer oğullarına vermekte, her birinin Yahudi tarihindeki spesifik rolünü belirlemektedir. David ise, emirlerini sadece bir oğluna, kendisinden sonra kral olacak Şelomo'ya iletmektedir.

David'in, “Şelomo'nun Tora'yı ve emirlerini sıkı bir şekilde takip etmesi, zira hem kendisi hem de gelecek nesilleri için başarının tamamen buna bağlı olduğu” yönündeki telkinleri, bizim için pek de sürpriz değildir. Ne de olsa, Tora'ya bağlılık, Yahudi Ulusu'nun varoluş sebebidir ve bunun yokluğunda, halkın umabileceği şeyler, düşmanlık, yenilgi ve sürgünden fazlası olmayacaktır. Aynı şekilde Şelomo'dan, hayatının en zor döneminde kendisine destek olan Barzilai ailesine yakınlık göstermesini istemesi de açıktır. Zira yapılan iyiliği kabullenmek ve şükran ifade etmek, Yahudiliğin en temel değerlerindendir. David'in vasiyetini şaşırtıcı yapan, bunlar dışındaki istekleridir. David Şelomo'ya, Yoav ve Şimi'nin idamı yönünde emir vermektedir. Acaba intikam duygusu, Yahudi liderlik

müessesesi için bir ön koşul mudur?

David, bu vasiyetiyle, hilekarlık, ihanet, ikiyüzlülük, sadakat, yardımseverlik gibi karakter özellikleri karşısında ne tür tavır alınması gerektiği konusunda Şelomo'ya ders vermektedir. David'in ordusunun baş kumandanı olan Yoav, krallık içindeki en önemli kişilerden biriydi; hatta David'in tahta geçişinde en önemli rollerden birine sahipti. Fakat hilekar ve korkak bir şekilde, Avner ve Amasa'nın önce güvenlerini kazanmış, sonra da onları öldürmüştü. David, şükran borcu duyduğu Yoav'a karşı yaptırım yoluna gidecek gücü kendisinde bulamamıştı. Bu sebeple Şelomo'ya “güçlüler, zayıflardan farklı kanunlarla yaşarlar” şeklindeki tavra izin vermemesini sıkıca telkin etmiş, halk içinde ortaya çıkan, “David, generallerinden kurtulmak için Yoav'la komplo kurdu” şeklindeki dedikoduları bertaraf etmeyi de amaçlamıştır. Diğer yandan, Barzilai'nın sadakati de, herkesin görebileceği şekilde ödüllendirilmeliydi. Bu şekilde halk her iki davranış karşısında, bir liderin ne şekilde tavır alması gerektiğine dair derslerini öğreneceklerdi.

18 יֵה וַיֹּאמְרוּ לָן יְהוֹנָתָן מִחֵר חֹדֶשׁ וְנִפְקְדָהּ כִּי יִפְקֹד מוֹשֶׁבֶה:
 19 יֵט וְשִׁלְשֶׁת תֵּרֶד מֵאֹד וּבֹאֲתָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָׁם
 20 בֵּינוֹם הַמַּעֲשֶׂה וַיֵּשְׁבֶתָ אֶצֶל הָאֶבֶן הָאֲזוּל: כ וְאֲנִי שְׁלֹשֶׁת
 21 הַחֲצִים צִדָּה אֹרֶה לְשִׁלְח־לִי לַמִּטְרָה: כא וְהִנֵּה אֲשִׁלַּח
 אֶת־הַנֶּזֶר לָךְ מִצָּא אֶת־הַחֲצִים אִם־אִמְרוּ אִמְרֵ לַנֶּזֶר הִנֵּה
 הַחֲצִים | מִמֶּה וְהִנֵּה קָחְנוּ | וּבֹאֲהָ כִי־שָׁלוֹם לָךְ וְאִין דְּבַר
 22 חִי־יְהוֹנָה: כב וְאִם־כֹּה אִמְרֵ לְעֹלָם הִנֵּה הַחֲצִים מִמֶּה וְהִלָּאָה
 23 לָךְ כִּי שְׁלַחְךָ יְהוֹנָה: כג וְהַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֲנִי וְאַתָּה הִנֵּה
 24 יְהוֹנָה בֵּינִי וּבֵינֶה עַד־עוֹלָם: כד וַיִּסְתַּר דָּוִד בַּשֶּׂדֶה
 25 וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיָּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל [אֶל]־הַלֶּחֶם לֶאֱכֹל: כה וַיָּשֶׁב
 הַמֶּלֶךְ עַל־מוֹשְׁבֹו כַפָּעַם | בַּפָּעַם אֶל־מוֹשֶׁב הַקִּיר וַיִּקֶּם
 יְהוֹנָתָן וַיָּשֶׁב אֲבִנֵּר מִצָּד שְׂאוּל וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד:
 26 כו וְלֹא־דִבֶּר שְׂאוּל מְאוּמָה בֵּינוֹם הַחוּא כִּי אָמַר מִקְרָה הוּא
 27 בְּלִתִּי טָהוֹר הוּא כִי־לֹא טָהוֹר: כז וַיְהִי מִמַּחֲרַת
 הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ
 28 מִדָּוִד לֹא־בָא בֶן־יִשִּׁי גַם־תִּמְנוֹל גַּם־הֵיוּם אֶל־הַלֶּחֶם: כח וַיַּעַן
 יְהוֹנָתָן אֶת־שְׂאוּל נִשְׁאֵל נִשְׁאֵל דָּוִד מִעַמָּדִי עַד־בֵּית לֶחֶם:
 29 כט וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי נָא כִּי זָבַחַ מִשְׁפָּחָה לָנוּ בָּעִיר וְהוּא
 צִוָּה־לִי אָחִי וְעַתָּה אִם־מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמְלִטָה נָא
 וְאַרְאֶה אֶת־אָחִי עַל־כֵּן לֹא־בָא אֶל־שִׁלְחַן הַמֶּלֶךְ:
 30 ֶ וַיַּחֲרֵאֲף שְׂאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ בֶן־נַעֲוֹת הַמִּרְדּוֹת
 הָלוֹא יָדַעְתִּי כִי־בַחֲךָ אֶתָּה לְבֶן־יִשִּׁי לְבִשְׁתְּךָ וּלְבִשְׁתֵּי עֲרוֹת
 אִמְךָ:

Aftarat Erev Roş-Hodeş

Bu Aftara, Roş-Hodeş arifesine rastlayan Şabat günlerinde okunur.

20

Mahar Hodeş – Şemuel I 20:18–42

¹⁸ Yeonatan [can dostu David'e] "Yarın [Roş] Hodeş; [ziyafetteki] yerin[in boş olduğu] göze çarpınca [yokluğunun] farkına varılacak" dedi. ¹⁹ "Üç gün boyunca [uzaklaşabildiğin] kadar kıra] in ve o gün saklanmış olduğun yere geldiğinde, işaret taşının yanında otur.

²⁰ [Üçüncü gün] Ben sanki bir hedefe nişan alıyormuş gibi, [bulunduğun yerden başka bir] yana doğru üç ok atacağım. ²¹ Ve sonra hizmetkarımı 'Git okları bul' diyerek göndereceğim. Eğer hizmetkara açık bir şekilde 'İşte – oklar senden gerideler; al onları' dersem, o zaman gelirsin. Çünkü Yaşayan Tanrı adına; güvendesin ve [endişelenecek] bir şey yok demektir. ²² Fakat gence şöyle dersem: 'İşte – oklar senden daha ötedeler'; o zaman git – çünkü Tanrı seni göndermiş demektir. ²³ Senle aramızda konuştuğumuz konuya gelince; işte – Tanrı senle ben arasında ebediyen [tanıktır]".

²⁴ David kırdaki gizlendi. [Roş] Hodeş geldiğinde, kral [Şaul] yemek için ziyafete oturdu. ²⁵ Kral her zamanki yerinde, duvarın dibindeki yerde oturuyordu. Yeonatan [yer vermek üzere] kalktı ve Avner Şaul'un yanına oturdu. David'in yeri[nin boş olduğu] fark edildi.

²⁶ Fakat Şaul o gün hiçbir şey konuşmadı. [David'e olan nefreti sebebiyle] "Beklenmedik bir şey olmuştur; temiz değildir [diye yemeğe gelmemiştir. Zaten hiçbir zaman] temiz değil!" diye düşünmüştü.

²⁷ [Roş] Hodeş'in ertesi günü – [aydaki] ikinci gün – David'in yeri[nin yine boş olduğu] fark edilince, Şaul, oğlu Yeonatan'a "Yişay'ın oğlu [David] neden dün de bugün de yemeğe gelmedi?" diye sordu.

²⁸ Yeonatan, Şaul'a "David, Bet-Lehem'e kadar [gitmek için] benden izin istedi" diye cevap verdi. ²⁹ "[Bana] 'Lütfen gitmeme izin ver; çünkü şehirde ailevi bir kurban kesimi olacak. Kardeşim bunun için [gelmemi] emretti. Şimdi – eğer gözünde beğeni kazandıysam, lütfen kaçamak yapıp kardeşlerimi göreyim' dedi. Kralın sofrasına o yüzden gelmedi".

³⁰ Şaul'un öfkesi Yeonatan'a karşı alevlendi. Ona "Yoldan çıkmış asi kadının oğlu!" dedi. "Hem kendi utancın hem de annenin çıplaklığının utancı pahasına [bana karşılık] Yişay'ın oğlunu tercih ettiğini bilmiyor muyum sanki!

Hahamlarımız, saf olan ve hiçbir bencil niyete dayanmayan sevginin ebedi olacağını öğretirler. "Ve [hangi sevgi] spesifik bir amaca dayanmıyor-du? – David ve Yeonatan'ın arasındaki sevgi" (Pirke Avot 5:19). *Aftara* bu eşsiz sevgiyi belki de en iyi gösteren örneklerden birini anlatmaktadır.

Normal şartlarda David ve Yeonatan kadar birbirlerine rakip olmalarını bekleyeceğimiz iki kişi daha düşünülemez. Yeonatan bir prens, Yisrael kralı olan babası Şaul'un doğal halefiydi. Halk tarafından çok sevilen, statü sahibi, ayrıca Tanrı'ya bağlı biri olarak, kral olmaya oldukça uygundu ve halk için bir gurur kaynağı olması istenirdi. Diğer yandan David onun rakibiydi ve

nereden bakılırsa bakılsın, peygamber Şemuel'in onu meshetmesi sonucunda, Yeonatan'ın alması gereken tahtı ele geçirecek bir yabancıydı. Kral Şaul bu durum karşısında büyük bir öfke duyuyordu; öyle ki, David'den kesin olarak kurtulmaya karar verecek kadar nefretinin esiri olmuştu. Tüm bunlara karşın, David ve Yeonatan, birbirlerini çok seven iki gerçek dosttu. *Aftaranın* anlatımında Yeonatan'ın, kişisel çıkarlarını – hem de babasının büyük öfkesi pahasına tamamen gözardı ettiğini görmekteyiz. Yeonatan bununla kalmamakta, David'in yaşamını kurtarmak için bir plan bile yapmıştır.

Yüzeysel bir bakışla, Roş Hodeş arifesinde oku-

- 31 לא כִּי כָל-הַיָּמִים אֲשֶׁר בֶּן-יִשְׂרָאֵל חָיָה עַל-הָאָדָמָה לֹא
תִּכּוֹן אֶתָּה וּמַלְכוּתְךָ וְעַתָּה שְׁלַח וְקַח אֹתוֹ אֵלַי כִּי בְנֵי-מִוְתָּה
32 הוּא: 32 וְלִיעֵן יְהוֹנָתָן אֶת-שָׂאוֹל אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו
33 לָמָּה יוֹמֶת מָה עָשָׂה: 33 וַיֹּטֵל שָׂאוֹל אֶת-הַחֲנִית עָלָיו
לְהַכּוֹתוֹ וַיִּדְעַל יְהוֹנָתָן כִּי-כָלָה הִיא מֵעַם אָבִיו לְהַמִּית
34 אֶת-דָּוִד: 34 וַיָּקָם יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׁלָחַן בַּחֲרִי-אָף
וְלֹא-אָכַל בַּיּוֹם-הַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי לָחֶם כִּי נִעְצַב אֶל-דָּוִד כִּי
35 הִכְלִמוֹ אָבִיו: 35 וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשֹּׁדֶה
36 לְמוֹעֵד דָּוִד וַנֶּעַר קָטָן עָמָו: 36 וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ רֵץ מִצָּא נָא
אֶת-הַחֲצִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מוֹרֶה הַנֶּעַר רֵץ וְהוֹאֲרֶה הַחֲצִי
37 לְהַעֲבֹרוֹ: 37 וַיָּבֹא הַנַּעַל עַד-מְקוֹם הַחֲצִי אֲשֶׁר יָרָה יְהוֹנָתָן
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרָיו הַנַּעַל וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחֲצִי מִמֶּךָ
38 וְהִלָּאֵה: 38 וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרָיו הַנֶּעַר מְהֵרָה חוֹשֶׁה
אֶל-תַּעֲמֵד וַיִּלְקֹט נֶעַר יְהוֹנָתָן אֶת-הַחֲצִי [הַחֲצִים] וַיָּבֹא
39 אֶל-אֲדֹנָיו: 39 וְהַנֶּעַר לֹא-יָדָע מֵאוֹמָה אֵךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד
40 יָדָעוּ אֶת-הַדָּבָר: 40 וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת-כָּלָיו אֶל-הַנֶּעַר אֲשֶׁר-לוֹ
41 וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִבֵּיָה הָעִיר: 41 מֵא הַנֶּעַר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֲצִל
הַגָּב וַיִּפֹּל לְאַפְּיוֹ אֶרֶצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים וַיִּשְׁקֹן | אִישׁ
42 אֶת-רֵעֵהוּ וַיִּבְכוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ עַד-דָּוִד הִגְדִּיל: 42 מִב וַיֹּאמֶר
יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנִיחָנוּ בְּשֵׁם
יְהוָה לֹא־אִמְרָ יְהוָה יִהְיֶה | בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין זֶרְעִי וּבֵין זֶרְעֶךָ
עַד-עוֹלָם:

³¹ [Şunu bil] Ki Yişay'ın oğlu toprak üzerinde yaşadığı sürece, ne sen güvende olacaksın ne de krallığın! Şimdi – [birilerini] gönder ve onu bana getir; çünkü ölümü hak ediyor”.

³² Yeonatan, babası Şaul'a cevap verip, ona “Neden ölsün? Ne yaptı ki?!” dedi.

³³ Şaul onu vurmak amacıyla, [Yeonatan'ın] üzerine bir mızrak savurdu. Yeonatan böylece, David'i öldürme kararının, babası için artık kesin olduğunu anlamış oldu.

³⁴ Yeonatan masanın başından, tüten bir öfkeyle kalktı ve ayın ikinci gününde hiç yemek yemedi; çünkü hem David için üzülmüştü, hem de babası onu [“Yoldan çıkmış asi kadının oğlu!” nitelemesiyle] aşağılamıştı.

³⁵ Sabah olduğunda Yeonatan David'le buluşmak üzere kira çıktı; yanında da genç bir hizmetkar vardı. ³⁶ Hizmetkarına “Koş!” dedi. “Benim attığım okları buluver”. Hizmetkar koştu ve [Yeonatan] oku onu geçecek şekilde attı. ³⁷ Hizmetkar Yeonatan'ın attığı okun [gideceğini düşündüğü] yere ulaştığında, Yeonatan, hizmetkarın ardından seslenerek “Ok senden daha ötede değil mi?” dedi.

³⁸ Yeonatan, hizmetkarın arkasından “Çabuk fırla! Yerinde durma!” diye seslendi. Yeonatan'ın hizmetkarı okları topladı ve efendisine geldi. ³⁹ Hizmetkar hiçbir şeyden haberdar değildi; konuyu sadece Yeonatan ve David biliyorlardı. ⁴⁰ Yeonatan teçhizatını hizmetkarına verip, ona “Git [bunları] şehre götür” dedi.

⁴¹ Hizmetkar gitti ve David, güneydeki [saklandığı] yerden kalktı, yüz üstü kapanarak üç kez eğildi. İki dost öpüşüp ağlaştılar – David [ağlayışını] arttırana kadar.

⁴² Yeonatan David'e “Barışa git” dedi. “Bizim – ikimizin ‘Tanrı seninle aramızda ve çocuklarımızla çocukların arasında [tanık] olsun’ diyerek ettiğimiz yemin ebedi olacaktır!”

nacak *Aftara* olarak bu parçanın seçilmiş olmasının sebebi, “*Yarn Roş Hodeş*” sözleriyle başlamasıdır. Fakat daha derin bir sebep de vardır.

Yeni Ay, Yisrael'i ve David hanedanını simgeler. Ayın yansıttığı ışık 15 gün boyunca büyür ve dolunay haline gelir. Sonraki 15 gün boyunca da küçülerek sonunda yok olur. Benzer şekilde, Avraam'dan Şelomo'ya kadar 15 nesil olmuştu. Bu süre zarfında Bene-Yisrael manevi ve fiziksel olarak büyümüştü. Daha sonra 15 nesil boyunca bir düşüş yaşandı ve I. Bet-Amikdaş'ın yıkılması ve Babil sürgünü ile monarşi sona erdi. Fakat gökyüzü sürekli karanlık kalmaz; ay mutlaka

tekrar doğar. Bu sebeple, ileride bir kurtuluş zamanı gelecek, David hanedanı tekrar kraliyetin başına geçecektir. Her ay okuduğumuz “*Birkat Alevana – Ay Berahası*” sırasında “*David Meleh Yisrael Hay VeKayam – Yisrael Kralı David yaşamaktadır ve ayaktadır*” sözlerini söylememizin sebebi budur.

Yeonatan'ın David'i kurtarma planını tanımlayan konuşmanın “*Yarn Roş Hodeş*” sözleriyle açılmasında kehanetsel bir yan söz konusudur. Gerçekten de David için bir Yeni Ay vardır. Ve David için doğacak Yeni Ay, aynı zamanda Bene-Yisrael'in de yeniden doğuşunu işaretleyecektir.

1 סו א כה אמר יהוה השמים כסאי והארץ הדם רגלי איינה
 2 בית אשר תבנו־לי ואי־ינה מקום מנוחתִי: ב ואת־כל־אלה
 ידי עשתה ויהיו כל־אלה נאם־יהוה ואל־ינה אביט
 3 אל־עני ונכה־רוח וחרד על־דברי: ג שוחט השור מכה־איש
 זובח השֶׁה עֶרְף כָּלֵב מַעֲלָה מִנְחָה דֶם־חֲזִיר מִזְכִּיר לְבִנָּה
 מְבַרֵךְ אֶוֹן גִּם־הֶמָּה בָּחֲרוּ בְּדַרְכֵיהֶם וּבִשְׁקֹוצֵיהֶם נִפְשָׁם
 4 חִפְצָה: ד גִּם־אֲנִי אֶבְחַר בְּתַעֲלָלֵיהֶם וּמִגִּוְרָתָם אֲבִיא לָהֶם
 יֶעֶן קָרָאתִי וְאֵין עֹנָה דְּבַרְתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ חֲרַעַ
 5 בְּעֵינַי וּבִאֲשֶׁר לֹא־חִפְצָתִי בָּחֲרוּ: ה שָׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה
 הַחֲרָדִים אֶל־דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחֲיֶכֶם שְׁנֵאֲיֶכֶם מִנְדִּיכֶם לְמַעַן
 6 שְׁמִי יִכְבֹּד יְהוָה וְנִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ: ו קוֹל שְׁאוֹן
 7 מֵעִיר קוֹל מִהֵיכַל קוֹל יְהוָה מִשָּׁלֶם גְּמוּל לְאֲיָבָיו: ז בְּטָרֶם
 תַּחֲלִיל יִלְדָּה בְּטָרֶם יָבֹוא חֶבֶל לָהּ וְהִמְלִיטָה זָכָר:

kişilere benzetilmektedir. Tanrı bu günahkarlığı elbette karşılıksız bırakmayacaktır. Fakat her şey bununla kalmayacaktır. Tanrı'ya sadık kalanlar da takdir edilecek ve mucizevi bir şekilde ödüllendirileceklerdir. Yisrael'in yeniden doğuşu, tüm bir halkın tek bir günde, hem de nispeten sancısız bir şekilde doğuşu gibi olağanüstü olacaktı. Tanrı, Halkı'na yeniden hayat vermeye karar vermişse, başka türlü düşünülebilir mi zaten?

Böylelikle Yerusalayim'e sadık kalmış, yüzyıllar boyu onun için yas tutmuş olanlar, onun tekrar canlanışına şahit olup neşeleneceklerdir. Berahalar onlara bollukla akarken, Tanrı'nın gazabını

döktüğü düşmanları, eşi benzeri görülmemiş bir yenilgiyle karşılaştacaklardır. Bundan kurtulabilenler ise, Tanrı'nın Büyüklüğü'nü dünyanın en uç köşelerine kadar taşıyıp ilan edecekler; bu süreç içinde, uzun ve zorlu sürgün boyunca çeşitli yerlere dağılmış ve dönmeleri artık imkansız olarak addedilen Yahudiler de ülkelerine geri geleceklerdir.

Sonrasında hepsi gelip Bet-Amikdaş'ı kuracak ve artık ebedi olacak olan bu Tapınak'ta, Tanrı'ya yönelik sadık ve adanmış hizmetlerini gerçekleştireceklerdir. Bu şekilde tarih amacına ulaşmış, Tanrı'ya bağlı kalanlar da ödüllendirilmiş olacaktır.

Aftarat Şabat Roş-Hodeş

Bu Aftara, Roş-Hodeş'e rastlayan Şabat günlerinde okunur.

Aşamayim Kisi – Yeşayau 66:1–24

66

¹ Tanrı şöyle dedi: “Gökler tahtım, yeryüzü ise ayak taburemdir. Benim için nasıl bir ev inşa edebilirsiniz; neresi Benim dinlenme yerim olabilir ki? ² Üstelik tüm bunları Elim yaptı; tüm bunlar [bu sayede] var oldular” diyor Tanrı. “Şuna [sadece şu özellikteki kişiye] dikkatle bakacağım: Yoksul ve kırık ruhlu [olmasına karşın, yine de isyan etmeyip] Sözüm karşısında [saygıyla] titreyene.

³ [Bunun dışındakiler] İster [korban olarak] boğa kessin, ister adam öldürsün; ister kuzu korban etsin, ister bir köpeğin boynunu kırsın; ister un sunusu getirsin, ister domuz kanı; ister [Tanrı'nın İsmi'ni] zikretmek amacıyla tütsü malzemesi getirsin, ister bir putu mübarek kılsın [Benim için hepsi bir. Ne de olsa, iki uç noktayı temsil eden bu çiftlerin “iyi uçtakileri” bile, bunları Benim emirlerim oldukları için yapıyor değiller]. Zira onlar bile [sırf] yollarını [bu şekilde] seçtiler [ve kendilerini bu şekilde iyi hissediyorlar diye bu şekilde davranıyorlar. “Kötü uçtakileri” ise, açıklamama bile gerek yok; zira onların] ruhları, iğrençliklerinden [zaten fazlasıyla] memnun!

⁴ [Onlar bu şekilde Ben'le nasıl alay ettilerse] Ben de onlarla alay etmeyi seçecek, korkularını [başlarına] getireceğim. Çünkü onları çağırmıştım, ama cevap veren olmadı; konuşmuştum, ama dinlemediler. Gözüm'de kötü olan şeyleri [yani “yapma” dediğim şeyleri] yaptılar; [“yap” şeklindeki emirlerimi beğenmeyerek, kendilerine yeni şeyler üretip] arzulamadığım şeyleri [yapmayı] seçtiler”.

⁵ [Tanrı'nın] Sözü karşısında [saygıyla] titreyenler! Tanrı'nın Sözü'nü dinleyin: Sizden nefret eden ve sizi dışlayan kardeşleriniz, [yaptıkları, içten olmayan korbana bakıp] “Tanrı, benim [itibarlı] ismim sayesinde onurlandırılıyor” dediler. Fakat [gerçeği hep birlikte] göreceğiz: Sizin sevinçli olacağınız zamanlarda, onlar utanacaklar. ⁶ Şehirden [Yeruşalayim'den bir] kargaşa sesi – Tapınak'tan bir ses [geliyor]; Düşmanlarına hak ettiklerini ödeyen Tanrı'nın Sesi! ⁷ [“Kargaşa sesi” şunları ifade ediyor: Son Kurtuluş'tan bir süre önce, bazı Yahudiler Yeruşalayim'e yerleşmeye başlayacaklar. Başka bir deyişle, bir anneye benzetilen Yeruşalayim] Henüz acı çekmeden, doğuracak; [böylece] doğum sancıları [ile temsil edilen, Kurtuluş'tan önceki Gog ve Magog savaşı] henüz gelmeden, bir erkek çocuk doğurmuş olacak [ve Yeruşalayim'in az da olsa belirli ve savaşabilecek bir Yahudi nüfusu olacak.

Aftara, heyecan verici Yeşayau kitabının son paragrafıdır. Roş Hodeş'e rastlayan Şabat gününde okunmasının sebebi, sonndan bir önceki pasukta, her Şabat ve Roş Hodeş'te Tanrı'ya gösterilecek saygıyı tanımlamasıdır. Bu pasuk, paragrafın bitiminde tekrarlanır.

Aftara, Bene-Yisrael'e ümit ve teselli vermektedir. Peygamber Yeşayau, hem birbirlerine hem de Bene-Yisrael'e karşı yapacakları zirve niteliğindeki Gog ve Magog savaşının ardından, dünya uluslarının başarısızlığa uğrayacağına dair kehanette bulunmaktadır. Bu savaş, Son Kurtuluş'tan hemen önce gerçekleşecektir. Yeşayau, dünya uluslarının yenilgisinin ardından, tüm dünyanın Tanrı'nın ve O'nun Ulusu'nun büyük-

lüğünü kabul edeceklerinden bahsetmektedir. Fakat tüm bunlar arasında Yisrael Ulusu için de sert dersler söz konusudur.

Aftara tüm evrenin Tanrı'nın tahtı ve ayak taburesi olduğundan bahisle başlar. Yahudi Ulusunun, Tanrı'nın Onuru'nu içinde tutabilecek bir Tapınak yapabileceği akıl alır şey midir? Olmadığına göre, bu Tapınağın amacı elbette – kendisine verilebilecek her türlü onurdan yüksekte olan – Tanrı'yı onurlandırmak değil, O'na yönelik hizmetimizde bir araç olmasıdır. Tanrı'yı içten olmayan anlamsız ritüellerle memnun etme peşinde olan insanlar, başkalarını öldüren ya da sakat bırakan, temiz olmayan hayvanları kurban eden ve kirli kanlarını *mizbeah* üzerinde sunan

8 ה מִי־שָׁמַע כְּזֹאת מִי רָאָה כְּאַלֶּה הָיִיחַל אֶרֶץ בֵּינוֹם אֶחָד
 אִם־יִוָּלֵד גּוֹי פָּעַם אַחַת כִּי־חָלָה גַּם־יִלְדָּה צִיּוֹן אֶת־בְּנֵיהָ
 9 ט הָאֲנִי אֲשַׁבֵּיר וְלֹא אוֹלִיד יֹאמַר יְהוָה אִם־אֲנִי הַמוֹלִיד
 10 י וְעֲצָרְתִּי אֲמַר אֱלֹהֶיךָ: י שָׁמַחוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ
 כָּל־אֲהֻבֶיהָ שִׁישׁוּ אֶתָּה מָשׁוּשׁ כָּל־הַמִּתְאֲבָלִים עָלֶיהָ:
 11 יא לְמַעַן תִּינָקוּ וּשְׂבַעְתֶּם מִשָּׁד תִּנְחַמֶיהָ לְמַעַן תִּמְצוּ
 12 יב וְהַתְעַנְּגֶתֶם מִזִּז כְּבוֹדָהּ: יב כִּי־כֹה | אֲמַר יְהוָה הִנְנִי
 נֹטֶה־אֲלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם וּכְנֹחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם וַיִּנְקֶתֶם
 13 יג עַל־צֵד תִּנְשְׂאוּ וְעַל־בְּרָכִים תִּשְׁעֲשְׂעוּ: יג כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ
 14 יד תִּנְחַמְנוּ כֵּן אֲנֹכִי אֲנַחֲמָכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמוּ: יד וּרְאִיתֶם
 וּשְׂשׁ לְבָבְכֶם וְעֲצֻמוֹתֵיכֶם כַּדָּשָׁא תִפְרָחְנָה וְנוֹדַעַה יַד־יְהוָה
 15 טו אֶת־עַבְדֵּי וְזַעַם אֶת־אֲבִיּוֹ: טו כִּי־הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבֹא
 וְכִסּוּפָה מִרְכַּבְתִּיו לְהַשִּׁיב בְּחֶמֶה אָפוּ וְגַעַרְתּוּ בְּלֶהֱבִי־אֵשׁ:
 16 טז כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחֶרֶב אֶת־כָּל־בָּשָׂר וּרְבוּ חֲלָלִי
 17 יז יְהוָה: יז הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים אֶל־הַגְּנוֹת אַחֵר אַחַד [אַחַת]
 בַּתּוֹךְ אֲכָלִי בָשָׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבֵר יַחְדָּן יִסְפוּ
 18 יח נְאֻם־יְהוָה: יח וְאֲנֹכִי מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵּיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ
 19 יט אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהַלְשֵׁנוֹת וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי: יט וְשָׁמַתִּי
 בָּהֶם אוֹת וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם | פְּלִיטִים אֶל־הַגּוֹיִם תִּרְשִׁישׁ פּוֹל
 וְלוֹד מִשְׁכֵּי קָשֶׁת תִּבֵּל וַיּוֹן הָאֲיִים הִרְחִקִים אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ
 אֶת־שִׁמְעִי וְלֹא־רָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי וְהִגִּידוּ אֶת־כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם:

⁸ Bir süre sonra gerçek doğum – Kurtuluş – vakti gelecek ve asıl sancılar, yani Gog ve Magog savaşı başlayacak. Bu eşi görülmemiş savaşla ilgili olarak] Kim böyle bir şeyi duydu? Kim böyle şeyler gördü? [denecek.] Yeryüzü bir günde sancılanır mı? [diyecekler; zira savaş bir anda tüm dünyaya yayılacak] Bir ulus bir kerede doğar mı? [diyecekler; zira tüm sürgünler hemen geriye gelecekler. Nasıl oldu da] Tsiyon doğum sancısı çektiği anda, çocuklarını doğurdu!

⁹ [Bu sorulara cevaben: “Bir kadını] Doğum anına kadar getireceğim de doğum yaptırmayacak mıyım?” diyecek Tanrı; dolayısıyla sancılar olunca, mutlaka doğum da olacak, sürgünler geriye gelecektir]; “Ben ki Doğurtan’ım; [bazıları için başlamış olan doğumu, diğerleri için yarıda] durduracak mıyım?” dedi Tanrın; bu yüzden sadece Yerusalayim’de yerleşmiş olanlarla yetinilmeyecek; sancılar tüm Yahudiler’i etkisi altına alacak ve sonunda hepsi kurtulacak].

¹⁰ [“Tapınak’tan gelen ses” şunu ifade ediyor:] Yerusalayim ile sevinin, onunla neşelenin ey tüm sevenleri; onunla keyif içinde mutlu olun, ey onun için tüm yas tutanlar!

¹¹ Böylece, [tıpkı bir annenin bebeğini emzirmesi gibi] onun teselli veren göğsünden emzirilip doyacak; [doyduktan sonra bile] emip onun onurunun bolluğundan keyif alacaksınız.

¹² Çünkü Tanrı şöyle dedi: “İşte – [sizi emzirip doyurması için] barışı bir nehir gibi, [sonrasında keyif almanız için putperest] ulusların servetini coşkun bir ırmak gibi ona [Yerusalayim’e] yöneltiyorum. Böylelikle emzirileceksiniz, omuzda taşınacak [sürgünden gelecek] ve kucakta hoplatılacaksınız.

¹³ [Öldü sandığı ve hakkında yas tuttuğu] Annesinin [bizzat gelip] teselli ettiği bir adam gibi, Ben sizleri teselli edeceğim [çünkü sizi terk ettiğimi düşünüp yas tutmuştunuz; aynı şekilde, hakkında yas tuttuğunuz] Yerusalayim’de teselli bulacaksınız”.

¹⁴ [Şimdiye kadar sadece inanıyordunuz; fakat şimdi gözlerinizle] Göreceksiniz ve [bu sayede] kalbiniz neşelenecek, kemikleriniz çimenler gibi yeşerecek. Tanrı’nın Eli, sadık hizmetkarları; öfkesi de düşmanları tarafından tanınacak.

¹⁵ Çünkü işte – [“Düşmanlarına hak ettiklerini ödeyen Tanrı’nın Sesi” şunu ifade ediyor: Gog ve Magog kamplarına yönelik] Öfkesini gazabıyla, azarlamasını ateşin alevleriyle ödemek için, Tanrı ateş içinde, [O’nun savaş] arabaları da fırtına gibi gelecek.

¹⁶ Çünkü Tanrı ateşle cezalandıracak ve Kılıcı tüm vücutları [biçecek]; Tanrı’nın [vurduğu kişilerin] cesetleri çok olacak.

¹⁷ Ortada bulunan [bir putperestlik simgesi] için bahçelere [gitmek üzere] kendilerini takdis edip temizleyenler; domuz etini, tiksinti veren canlıları ve fareleri yiyenler – [hepsi] birlikte yok olacaklar” diyor Tanrı.

¹⁸ “Ben onların yaptıklarını ve düşüncelerini [biliyorum]. Tüm ulusları ve lisanları [bu büyük savaşla] bir araya toplama [vakti] geliyor; gelecekler ve Onurum’u görecekler.

¹⁹ [Gog ve Magog savaşı sırasında, onlara büyük belalar göndererek] Onlar için bir işaret belirleyeceğim. Aralarından kurtulabilen bazılarını [bu savaşta yer almamış, dolayısıyla] Ünüm’ü duymamış Onurum’a şahit olmamış uluslara, Tarşış, Pul ve Lud’a (yay ustalarına), Tuval ve Yavan’a, uzak adalara göndereceğim ve uluslar arasında Onurum’u anlatacaklar.

- 20 כ וְהִבִּיאוּ אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם מִכָּל־הַגּוֹיִם | מִנְחָה לַיהוָה
בְּסוּסִים וּבָרֶכֶב וּבַצִּבִּיִּים וּבַפָּרָדִים וּבַכֹּכָרוֹת עַל הָר קָדְשִׁי
יְרוּשָׁלַם אָמַר יְהוָה כֹּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּנְחָה
21 בְּכָל־טָהוֹר בֵּית יְהוָה: כֹּא וְגַם־מֵהֶם אֶקַּח לַכֹּהֲנִים לְלוֹיִם
22 אָמַר יְהוָה: כֹּכ כִּי כֹאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הִחֲדָשָׁה
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עֲמָדִים לִפְנֵי נְאֻם־יְהוָה כֵּן יַעֲמֵד זִרְעֲכֶם
23 וְשִׁמְכֶם: כֹּכ וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שָׁבַת בְּשַׁבְּתוֹ יָבוֹא
24 כָּל־בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אָמַר יְהוָה: כֹּכ וַיֵּצְאוּ וּרְאוּ בְּפִגְרִי
הָאֲנָשִׁים הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא
תִכָּבֶּה וְהָיוּ דֹרָאוֹן לְכָל־בָּשָׂר:
23 כֹּכ וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שָׁבַת בְּשַׁבְּתוֹ יָבוֹא כָּל־בָּשָׂר
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אָמַר יְהוָה:

²⁰ Tüm uluslardan [Bene-Yisrael'in] tüm kardeşlerini [daha önce gelmemiş olan tüm Yahudiler'i], atlarda, savaş arabalarında, [üstü kapalı] yük arabalarında, katırlarda, Tanrı'ya birer sunu olarak neşeli danslar eşliğinde Yeruşalayim'deki Kutsal Dağım'a getirecekler" dedi Tanrı; "tıpkı Bene-Yisrael'in, sunularını Tanrı'nın Evi'ne saf kaplarla getirdikleri gibi.

²¹ [Gittikleri yerlerde hatalı bir yaşam sürmüş olsalar bile, Koen ve Leviler, bu özelliklerini yitirmeyecekler ve] Onların arasından da Koenler ve Leviler seçeceğim" dedi Tanrı.

²² "Çünkü tıpkı yaptığım yeni gökler ve yeni yeryüzünün önümde duruyor olmaları gibi" diyor Tanrı "soyunuz ve isminiz de sürekli olacaktır

²³ Bir [Roş] Hodeş'ten diğerine ve bir Şabat'tan diğerine, tüm insanlar, Önüm'de eğilmek üzere gelecekler" dedi Tanrı.

²⁴ "Çıkıp, bana karşı isyan eden kişilerin cesetlerini görecekler. Çünkü [onları kemiren] kurtlar ölmeyecek, [onları yakan] ateş sönmeyecektir ve tüm insan ırkı için tiksindirici bir görüntü oluşturacaklardır".

²³ Bir [Roş] Hodeş'ten diğerine ve bir Şabat'tan diğerine, tüm insanlar, Önüm'de eğilmek üzere gelecekler" dedi Tanrı.

14 יד רָנִי וְשִׁמְחִי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנֵּנִי־בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךָ
 15 נְאֻם־יְהוָה: טו וְנִלְווּ גוֹלִים רַבִּים אֶל־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי
 לְעָם וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךָ וַיִּדְעַת כִּי־יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֵלֶיךָ:
 16 טז וְנִחַל יְהוָה אֶת־יְהוּדָה חֻלְקוֹ עַל אֲדָמַת הַקֹּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד
 17 בִּירוּשָׁלַם: יז הֵם כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נַעֲזֹר מִמַּעַן קֹדֶשׁוֹ:
 1 א וַיֵּרָאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מִלְאָךְ יְהוָה
 2 וְהַשָּׁטָן עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ לְשַׁטֵּנוֹ: ב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׁטָן
 יִגְעַר יְהוָה בָּךְ הַשָּׁטָן וַיִּגְעַר יְהוָה בָּךְ הַבָּחַר בִּירוּשָׁלַם
 3 הָלֹא זֶה אֹד מִצֵּל מֵאֵשׁ: ג וַיְהוֹשֻׁעַ הָיָה לְבָשׁ בְּגָדִים
 4 צוּאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמִּלְאָךְ: ד וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל־הָעֹמְדִים
 לִפְנָיו לֵאמֹר הִסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 5 רֵאאֵה הָעֵבְרָתִי מֵעָלֶיךָ עוֹנֶךָ וְהַלְבַּשׁ אֹתָךְ מַחְלָצוֹת: ה וַאֲמַר
 יְשִׁימוּ צִנְיָךְ טָהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיְשִׁימוּ הַצִּנְיָךְ הַטָּהוֹר
 6 עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּלְבָּשֻׁהוּ בְּגָדִים וּמִלְאָךְ יְהוָה עֹמֵד: ו וַיַּעַל מִלְאָךְ
 7 יְהוָה בִּיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: ז כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־בְּדַרְכֶּי
 תֵּלֵךְ וְאִם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם־אֶתָּה תִּדְּרֶנָּה אֶת־בֵּיתִי וְגַם
 תִּשְׁמֹר אֶת־חֻצְרִי וְנָתַתִּי לָךְ מַהֲלָכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה:
 8 ח שְׁמַע־נָא יְהוֹשֻׁעַ | הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶתָּה וְרַעֲיָךְ הַיֹּשְׁבִים
 לִפְנֶיךָ כִּי־אֲנֹשִׁי מוֹפֵת הִמָּה כִּי־הִנֵּנִי מֵבִיא אֶת־עַבְדִּי צֶמַח:
 9 ט כִּי | הִנֵּה הָאָבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ עַל־אָבֶן אַחַת
 שְׁבַעַה עֵינַיִם הִנֵּנִי מִפְתַּח פֶּתַחָה נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּמִשְׁתִּי
 10 אֶת־עוֹן הָאֶרֶץ־הַזֹּאת בַּיּוֹם אֶחָד: י בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה
 צְבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ אֶל־תַּחַת גִּפֶּן וְאֶל־תַּחַת תְּאֵנָה:

Aftarat Şabat Hanuka (I)

*Bu Aftara, [o gün aynı zamanda Roş hodeş'se bile]
Hanuka'ya rastlayan Şabat günü okunur.*

Roni Vesimhi – Zeharya 2:14 – 4:7

2 ¹⁴ “Şarkı söyle ve neşelen ey Tsiyon kızı; çünkü işte [tekrar Yeruslayim'e] geliyorum – içinde barınacağım” diyor Tanrı. ¹⁵ “O gün birçok ulus Tanrı'ya bağlanacak ve [Bana inanarak] Halkım olacaklar; fakat [Ben yine de senin] içinde barınacağım”. Bu şekilde, beni sana Toplulukların Efendisi'nin gönderdiğini anlayacaksın. ¹⁶ Tanrı Yeuda'ya, Kutsal Toprak'ta payına düşeni miras verecek ve Yeruslayim'i tekrar seçecek. ¹⁷ Tanrı'nın önünde sessiz dur ey insanlık; çünkü [Tanrı] Kutsal İkametgahı'ndan uyandı.

3 ¹ [Tanrı] Bana Koen Gadol Yeoşua'yı, Tanrı'nın meleğinin önünde dururken gösterdi. Satan da onu suçlamak üzere sağ tarafında duruyordu. ² Tanrı Satan'a “Tanrı seni uyarıyor ey Satan; Yeruslayim'i Seçen seni [tekrar tekrar] uyarıyor! Bu [adam] ateşten kurtarılmış yarı yanmış bir odun parçasıdır [o yüzden Yeoşua'yı suçlamadan önce iyice düşün]!” ³ Yeoşua kirli giysiler giymiş, meleğin önünde duruyordu. ⁴ [Melek] Önündekilere yüksek sesle konuşup “Bu kirli giysileri üzerinden çıkartın” dedi. Sonra ona “Bak; üzerinden günahını çıkarıyorum. Sana güzel elbiseler giydireceğim” dedi.

⁵ Sonra [ben; Zeharya] “[Yeoşua'nın] Başına temiz sarık koyun” dedim. Temiz sarığı başına koydular ve ona giysiler giydirdiler. [Bunlar yapılırken] Tanrı'nın meleği [öylece] duruyordu.

⁶ Tanrı'nın meleği Yeoşua'yı uyararak şöyle dedi: ⁷ “Toplulukların Efendisi şöyle dedi: ‘Eğer yolumda gider ve emanetimi korursan, hem Evim'in yöneticisi, hem de Avlum'un korunmasından sorumlu olursun. Sana bu duranlar [yani daima ayakta duran ve hiç oturmeyen melekler] arasında serbest hareket hakkı tanırım. ⁸ Dikkatle dinle Koen Gadol Yeoşua – hem sen hem de önünde oturan diğerleri [senin gibi, Babil İmparatoru Nevukadnetsar tarafından ateşe atılıp canlı çıkmayı başaran Hananya, Mişael ve Azarya dinlesinler]; çünkü onlar mucizevi kişilerdir – kulumu, Filiz'i [David'in soyundan gelen ve Bene-Yisrael'in ilk sürgünden dönüşünde onların lideri olan Zerubavel'i] getirmekteyim.

⁹ Zira işte Yeoşua'nın önüne yerleştirdiğim taş. [Bet-Amikdaş'ın temeli olan ve Zerubavel tarafından yerleştirilen bu] Tek taşın yedi yüzü var. İşte – [bu taşın] üzerine işlemesini hakkeceğim” diyor Toplulukların Efendisi ‘ve o ülkenin günahını bir günde ortadan kaldıracam. ¹⁰ O gün’ diyor Toplulukların Efendisi, ‘Her biriniz arkadaşını asmanın altına ve incir ağacının altına davet edecek’ ”.

Hanuka'ya rastlayan Şabat günü okuduğumuz Aftara, daha önce gerçekleşmiş bir Hanuka'yı [hizmete açılış] anlatmaktadır. II.Bet-Amikdaş'ın hizmete açıldığı dönemde Koen Gadol Yeoşua, halkın lideri ise – David'in soyundan gelen – Zerubavel'di ve bu olayla ilgili vizyonu tecrübe eden peygamber Zeharya'ydı. Peygamber, tüm dünyanın David'in mensup olduğu Yeuda kabilesinin yönetiminde olacağı ve Yisrael'i Tanrı'nın Seçilmiş Halkı olarak kabul edeceği

günlere gönderme yaparak başlamaktadır.

Peygamber daha sonra Yeoşua'ya dönmektedir. Yeoşua da, Babil sürgününde halkın büyük bölümünü etkilemiş olan yaygın günden muzdariptir: Oğulları, yabancı halklara mensup kadınlarla evlenmişler ve Yeoşua onları azarlama ya da engelleme konusunda yetersiz kalmıştır. Vizyonunda, Zeharya, kirli giysilerle simgelenen bu eksikliğinden dolayı Yeoşua'nın Satan tarafın-

1 א וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ הַדְּבַר בִּי וַיַּעֲלֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר־יַעְזֹר מִשְׁנָתוֹ:
 2 ב וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וַיֹּאמֶר [וַיֹּאמֶר] רָאִיתִי | וְהִנֵּה
 מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגִלְתָּה עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נִרְתִּיהָ עָלֶיהָ
 3 שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוֹצְקוֹת לְנִירוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ: ג וּשְׁנַיִם
 4 זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִיְמִין הַגִּלְתָּה וְאֶחָד עַל־שְׂמֹאלָהּ: ד וְאֶעֱן
 5 וַיֹּאמֶר אֶל הַמֶּלֶךְ הַדְּבַר בִּי לֵאמֹר מָה אֵלֶּה אֲדֹנָי: ה וַיַּעַן
 הַמֶּלֶךְ הַדְּבַר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה הֵמָּה אֵלֶּה
 6 וַיֹּאמֶר לֹא אֲדֹנָי: ו וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־יְהוָה
 אֶל־זֶרֶבְבֶּל לֵאמֹר לֹא בְחִיל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם־בְּרוּחִי אָמַר
 7 יְהוָה צְבָאוֹת: ז מִי־אַתָּה הַרְהַגְדוֹל לִפְנֵי זֶרֶבְבֶּל לְמִישֹׁר
 וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה תִּשְׁאֲלוֹת חֵן חֵן לָהּ:

4

¹ Benimle konuşan melek döndü ve beni uykusundan uyandırılan bir kişi gibi uyandırdı. ² Bana “Ne görüyorsun” dedi. “Gördüm!” dedim. “İşte – tepesinde kabı, üzerinde yedi kandiliyle, tamamen altından bir Menora. Tepesindeki [kaptan] yedi kandile yedi tüp iniyor. ³ Yanıbaşında iki zeytin ağacı var – biri kabın sağında, biri de solunda”.

⁴ Benimle konuşan melek yüksek sesle konuşup “Bunlar nedir efendim?” dedim.

⁵ Benimle konuşan melek sesini yükseltip “Bunların ne olduğunu bilmiyor musun?” dedi. “Hayır efendim” dedim.

⁶ Benimle yüksek sesle konuşup şöyle dedi: “Tanrı’nın Zerubavel’e sözüdür: ‘Kuvvetle değil; güçle de değil – Ruhum’la!’ diyor Toplulukların Efendisi. ⁷ Sen kimsin ey büyük dağ? Zerubavel’in önünde ovaya [dönüşeceksin] ve [Zerubavel] temel taşını ‘Zerafet; zerafet onundur [bu taşındır]!’ sloganları arasında çıkaracak [ve dikecek]”.

dan suçlanışını görmektedir. Fakat Tanrı, *ateşten kurtarılmış yarı yarıya bir odun parçası* olduğu gerekçesiyle Yeoşua’ya arka çıkmaktadır. Yeoşua da sürgünün fiziksel ve manevi yıkıcı etkisinden payını almıştır ve bu geçmişi sebebiyle kınanması doğru değildir. Bir melek onu temiz kıyafetler ve Koen Gadol’ların başlarına koyduğu bir sarıkla donatır – fakat emirlere bağlı kalması gerektiği konusunda onu uyarmayı da ihmal etmez. Zira sadece bu şart yerine geldiği takdirde, kendi soyundan gelenler de Koen Gadol olma şerefine layık olacaklardır. Ve yine ancak bu şartla, *ayakta* ve hareketsiz olan – yani özgür seçimleri olmayıp sadece Tanrı’nın verdiği görevleri yapan – meleklerin arasında ilerleyebilir. Zira insan meleklerden bu konuda üstündür. Seçim hakkı vardır ve bu hak sayesinde gelişebilir. Yeoşua’nın yoldaşları Hananya, Mişael ve Azarya, *Filiz* Zerubavel’in karşılanması sırasında Yeoşua’ya

katılacaklardır. Hep birlikte Bet-Amikdaş’ın temel taşının yerleştirilişini göreceklidir.

Son olarak Zeharya’ya bir Menora gösterilir. İçi yağ dolu bir kap, bundan çıkıp yedi kandilini besleyen tüpler, hatta sürekli yakıt sağlayan iki zeytin ağacıyla birlikte, bu tam donanımlı bir Menora’dır. Bu, insanın tüm ihtiyaçlarını Tanrı’nın karşıladığını – fakat kişinin de bunu takdir edebilmek için gözlerini açık tutması gerektiğini simgelemektedir. Tanrı istediği zaman, yol vermeyen dağlar bile dümdüz ovalara dönüşecektir.

Aftara’nın mesajı Hanuka’ya uygundur; ancak sadece içindeki Menora tanımı sebebiyle değil. Zira Hanuka’da olan da, küçük ama Tanrı’ya güvenen sadık bir grubun, dünyanın süpergüçlerinden birini yenilgiye uğratıp Bet-Amikdaş’a saflığını tekrar kazandırmasıdır.

40 מ וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת־הַכִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְּזֻקָּוֹת וַיְכַל
 חִירָם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 41 בֵּית יְהוָה: מֵא עֲמֻדִים שְׁנַיִם וּגְלֹת הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ
 הָעֲמֻדִים שְׁתֵּים וְהַשְּׂבָכוֹת שְׁתֵּים לְכֹסוֹת אֶת־שְׁתֵּי גְלֹת
 42 הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים: מִב וְאֶת־הַרְמָנִים אַרְבַּע
 מֵאוֹת לְשְׁתֵּי הַשְּׂבָכוֹת שְׁנֵי־טוֹרִים רַמְנִים לְשִׁבְכָה הָאֶחָת
 לְכֹסוֹת אֶת־שְׁתֵּי גְלֹת הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעֲמֻדִים:
 43 מִג וְאֶת־הַמְּכֻנּוֹת עָשָׂר וְאֶת־הַכִּירוֹת עֶשְׂרֵה עַל־הַמְּכֻנּוֹת:
 44 מִד וְאֶת־הַיָּם הָאֶחָד וְאֶת־הַבֶּקֶר שְׁנַיִם־עָשָׂר תַּחַת הַיָּם:
 45 מִה וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְּזֻקָּוֹת וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים
 הָאֵלֶּה [הָאֵלֶּה] אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה
 46 נִחַשְׁתָּ מִמֶּרֶט: מוּ בְכֹכַר הִירְדֵן יֵצֵקֻם הַמֶּלֶךְ בְּמַעַבְהָ הָאֲדָמָה
 47 בֵּין סִכּוֹת וּבֵין צָרְתָן: מִז וַיִּנָּח שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַכֵּלִים מִרַב
 48 מְאֹד מְאֹד לֹא נִחָקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת: מִח וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֵת
 כָּל־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה אֵת מִזְבֵּחַ הַזֹּהֵב וְאֶת־הַשְּׁלֶחָן
 49 אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב: מִט וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת חֲמֵשׁ מִיָּמִין
 וְחֲמֵשׁ מִשְּׂמָאוֹל לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוֹר וְהַפָּרָח וְהַנֶּרֶת
 50 וְהַמְּלָקָתִים זָהָב: נ וְהַסָּפוֹת וְהַמְּזֻמְרוֹת וְהַמְּזֻקָּוֹת וְהַכַּפּוֹת
 וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוֹר וְהַפִּתּוֹת לְדִלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ
 הַקֹּדֶשִׁים לְדִלְתֵי הַבַּיִת לְהִיכָל זָהָב:

Aftarat Şabat Hanuka (II)

Bu Aftara, Hanuka'nın son gününe rastlayan Şabat günü okunur.

Vayaas Hirom – Melahim I 7:40–50

7

⁴⁰ Hiram kazanları, kürekleri ve çanakları yaptı. Böylece Hiram, Kral Şelomo adına Tanrı'nın Evi için yapmış olduğu tüm işi tamamlamış oldu.

⁴¹ İki sütunu ve sütunların tepesinde başlık olarak duran [içi boş yarı küre şeklindeki] iki kabi, sütunların tepesindeki başlık kaplarını örten iki file-işini,

⁴² bu iki file-işi için – sütunların üzerindeki başlık kaplarını örtme amaçlı her bir file-işi için ikişer sıra nar olacak şekilde – 400 narı,

⁴³ on tabanı ve tabanların üzerinde on kazanı,

⁴⁴ bir [adet] denizi [=büyük su havuzunu] ve denizin altındaki 12 boğayı,

⁴⁵ kazanları, kül [eşeleme] küreklerini ve çanakları; Hiram'ın, Kral Şelomo adına Tanrı'nın Evi için yaptığı tüm bu eşyalar parlatılmış bakırdandı.

⁴⁶ Kral bunları Yarden ovasındaki Sukot ve Tsartan arasındaki sert toprağın içinde döktü.

⁴⁷ Şelomo tüm bu eşyaları [tartmadan] bıraktı; zira sayıca çok fazlaydılar. Bakırın ağırlığı belirlenemedi.

⁴⁸ Şelomo, Tanrı'nın Evi'ndeki tüm eşyaları yaptı: *Mizbeah*'ı altından, üzerinde *Lehem Apanim* bulunan *Şulhan*'ı altından,

⁴⁹ *Devir*'in [Kutsallar Kutsalı] önünde beşi sağda beşi solda duran şamdanları som altından, çiçekleri, kandilleri ve maşaları altından,

⁵⁰ tasları, mum makaslarını, çanakları, kaşıkları, kor küreklerini som altından, en iç bölmenin – Kutsallar Kutsalı'nın – kapılarının ve evin – Tapınak'ın – kapılarının menteşelerini altından [yaptı].

Aftara, Bet-Amikdaş'ın tekrar hizmete açıldığı Hanuka'da okunmak için çok uygundur. *Aftara*'nın büyük bölümü, I. Bet-Amikdaş'ın, Kral Şelomo'nun hem yakın dostu hem de müttefiki Tsor [Tire] kralı Hiram tarafından yapılan eşyalarını konu eder. II. Bet-Amikdaş tümüyle Pers kralı Koreş'e [Sirüs] atfedilir; çünkü inşaat için gerekli izni verme şerefine nail olmakla kalmamış, çalışma için gereken kaynağın bir bölümünü de sağlamıştır. Bununla tezat oluşturur şekilde, Hanuka mucizesinin öncesinde, Suriye-Yunan kralı Antiyohus, Bet-Amikdaş'ın maneviyatının ihlal edilmesini emretmişti. Bu, ideal ve yozlaştırılmış durumlar arasındaki tezadı gözler önüne sermektedir. Yahudi

tarihinin doğumundan beri, yozlaşmışlık sürekli kedere yol açmıştır. Yisrael'e, diğer halkları Tanrı bilinci ve hizmetine çekecek bir müknaş olma görevi verilmişti. Hiram ve Koreş bunu görüp, olumlu yaklaşmışlardı. Antiyohus ise olumsuz yaklaştı. Yisrael yeteri kadar değerli olduğu zaman, tüm dünyayı mükemmelliğe yöneltme konusunda önemli bir araçtır. Gerçekten de, Haşmonay ailesinin Yahudi Ulusu'na ilham vermesiyle, halkın, Bet-Amikdaş'ın saflık ve şerefine iade etmek için yaşamını tehlikeye attığı Hanuka olaylarının ertesinde, Yahudi Devleti gerek boyut, gerek servet, gerekse de manevi etki açısından büyümüş ve gelişmiştir.